

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
Ι΄ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ)
ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 4Ε΄
Τρίτη 23 Ιανουαρίου 2001 (απόγευμα)

ΑΘΗΝΑ, 2001

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΞΕ'

Τρίτη 23 Ιανουαρίου 2001 (απόγευμα)

ΘΕΜΑΤΑ

A. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Ανακοινώνεται ότι τη συνεδρίαση παρακολουθούν μαθητές από το 1ο Γυμνάσιο Πειραιά, σελ. 4034
2. Συζήτηση προ ημερησίας διατάξεως με πρωτοβουλία της Κυβέρνησης με θέμα: "Η πορεία της χώρας με την Ευρωπαϊκή Ένωση", σελ. 4036

B. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

1. Κατάθεση αναφορών, σελ. 4031
2. Απαντήσεις Υπουργών σε ερωτήσεις Βουλευτών, σελ. 4032
3. Ανακοίνωση του δελτίου επικαίρων ερωτήσεων της Τετάρτης 24 Ιανουαρίου 2001, σελ. 4034

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Επι της προ ημερησίας διατάξεως συζήτηση:

ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ Κ.,	σελ. 4039-4041, 4048-4050
ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Ν.,	σελ. 4044-4047, 4052, 4053
ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ Γ.,	σελ. 4050, 4051
ΠΑΠΑΡΗΓΑ Α.,	σελ. 4041-4044, 4051, 4052
ΣΗΜΙΤΗΣ Κ.,	σελ. 4036-4039, 4047, 4048, 4053, 4054

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Β Ο Υ Λ Η Σ

Ζ' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ

Ι' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ)

ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΉΕ'

Τρίτη 23 Ιανουαρίου 2001 (απόγευμα)

Αθήνα, σήμερα στις 23 Ιανουαρίου 2001, ημέρα Τρίτη και ώρα 19.23' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια, για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Παρακαλείται ο κύριος Γραμματέας να ανακοινώσει τις αναφορές προς το Σώμα.

(Ανακοινώνονται προς το Σώμα από τον κ. Παναγιώτη Αντωνάκοπουλο, Βουλευτή Ηλείας, τα ακόλουθα:

Α. ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

1) Ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής και Βουλευτής Ξάνθης κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ και ο Βουλευτής Φωκίδας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Νομάρχης Ξάνθης ζητεί τη στελέχωση των Δημοσίων Υπηρεσιών του Νομού Ξάνθης με πρόσθετο ειδικευμένο προσωπικό.

2) Ο Βουλευτής κύριοι ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΩΜΑΤΑΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Κυκλάδων ζητεί τη δημιουργία υπηρεσιακής Δ/σης του ΕΟΤ στις Κυκλάδες.

3) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΚΟΠΕΛΙΤΗΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΤΖΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία Φορείς των νήσων Πάρου και Αντιπάρου ζητούν την άμεση ανέλκυση του ναυαγίου του "Εξπρές Σάμινα".

4) Οι Βουλευτές κύριοι ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΜΠΑΤΖΟΓΛΟΥ, ΑΣΗΜΙΝΑ ΞΗΡΟΤΥΡΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΑΡΗ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Σωματείο Οικοδόμων και Συναφών Επαγγελματιών Δεσκάτης ζητεί τα υπέρ αγνώστων ένσημα να δοθούν στις περιοχές όπου άργησε να γίνει η επέκτασή του ΙΚΑ.

5) Ο Βουλευτής Πειραιά κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Αγγελική Λούβρου καθαρίστρια ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου στα αστυνομικά τμήματα Καρυσσάδων και Σκρηπτού Κέρκυρας ζητεί την πλήρη αποσχολήσή της με 8 ώρες εργασίας.

6) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΙΠΕΡΓΙΑΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Σάββας Καρυπίδης ζητεί να επιτραπεί η μεταφορά της έδρας του αυτοκινήτου του εντός των ορίων του Ν.Εύβοιας.

7) Ο Βουλευτής Καβάλας κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Σωματείο Ιδιοκτητών αυτ/των ΤΑΞΙ Χρυσούπολης "Άγιος Δημήτριος" διαμαρτύρεται για τις χερσές μεταφορές επιβατών από την Αεροπορία Αιγαίου Α.Ε.

8) Ο Βουλευτής Καβάλας κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Σωματείο Συνταξιούχων ΙΚΑ Επαρχίας Νέστου ζητεί την αύξηση των συντάξεων των μελών του.

9) Ο Βουλευτής Φωκίδας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Λιδορικού του Ν.Φωκίδας ζητεί τη δημιουργία περιμετρικού αγωγού διάθεσης των λυμάτων του Δήμου τα οποία θα οδηγούνται σε σταθμό βιολογικής επεξεργασίας τους.

10) Ο Βουλευτής Φωκίδας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Αγράφων του Ν.Ευρυτανίας ζητεί την άμεση χρηματοδότηση για τη μελέτη του οδικού άξονα "Όρια Ν.Καρδίτσας (Κουλουχέρια) - Βραγγιανά - Δένδρος".

11) Οι Βουλευτές ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΤΖΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Πανελλήνια Ομοσπονδία Επαγγελματιών Μικρών Φορτηγών Αυτοκινήτων, διαμαρτύρεται για τη σύσταση εταιρείας, με την επωνυμία "Εμπορική Εκμισθώσεων Μέσου Μεταφοράς και Πρακτορεύσεων" Α.Ε., που αντικείμενο εργασιών της θα έχει την εκμίσθωση αυτοκινήτων - οχημάτων κάθε τύπου προς τρίτους.

12) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΚΟΠΕΛΙΤΗΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΤΖΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία Δημοτικές Παρατάξεις Μείζονος και Ελάσσονος Μειοψηφίας Δήμου Ομηρούπολης Νομού Χίου, διαμαρτύρονται για τη μετατροπή μικρού δρομίσκου, στην κατώτερη κατοικημένη ζώνη του Αναβάτου, σε σκάρπα με πλατύσκαλα.

13) Οι Βουλευτές κύριοι ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ και ΣΠΥΡΟΣ ΣΤΡΙΦΤΑΡΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Πανελλήνια Ομοσπονδία Βιοτεχνών Αλουμινοσιδηροκατασκευαστών ζητεί την υλοποίηση του έργου της Εργαστηριακής Υποδομής Αλουμινίου.

14) Οι Βουλευτές κύριοι ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΤΖΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Εργατικό Κέντρο Αθήνας και Πειραιά η Ομοσπονδία Ιδιωτικών Υπαλλήλων ζητούν την ασφαλιστική κάλυψη, πρώην εργαζομένων στις επιχειρήσεις αισθητικής και αδυνατίσματος CHIC.A.E..

15) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΠΥΡΟΣ ΣΤΡΙΦΤΑΡΗΣ και ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Δήμαρχος, το Δημοτικό Συμβούλιο Ζίτσας Ιωαννίνων αναφέρονται στο "σύνδρομο του ΝΑΤΟ" που έπληξε τα Βαλκάνια.

Β. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΣΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

1. Στην με αριθμό 488/30-5-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 330/15-9-00 έγγραφο από τον Υφυπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση 488/30-5-00 που κατέθεσαν οι Βουλευτές κύριοι Ν. Γκατζής και Γ. Πατάκης για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Το ελαιόλαδο και οι επιτραπέζιες ελιές υπάγονται στην Κοινή Οργάνωση Αγοράς και συνεπώς τα διάφορα μέτρα για τη στήριξη τους αποφασίζονται από τα όργανα της Κοινότητας (Συμβούλια Υπουργών, Διαχειριστικές Επιτροπές, κλπ.).

Οι τιμές του ελαιολάδου διαμορφώνονται ελεύθερα στην αγορά ανάλογα με την προσφορά και τη ζήτηση, καθώς και με την ποιότητα του κατηγορία, και δεν επιτρέπεται κρατική παρέμβαση.

Με την πρόσφατη αναθεώρηση της Κ.Ο.Α. ελαιολάδου η Χώρα μας διασφάλισε μια Μέγιστη Εθνική Εγγυημένη Ποσότητα (Μ.Ε.Ε.Π) που προσεγγίζει τους 420.000 τόνους, ποσότητα που θεωρείται πολύ ικανοποιητική καθώς υπερβαίνει τον μέσο όρο της επιδοθείσας ποσότητας ελαιολάδου και πυρηνελαίου της τελευταίας δεκαετίας. Κάθε υπέρβαση αυτής της ποσότητας στο σύνολο της χώρας μας σημαίνει αντίστοιχη απομείωση της ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου.

Για την ελαιοκομική περίοδο 1998-99 η Χώρα μας διασφάλισε προκαταβολή της ενίσχυσης στην παραγωγή που ανέρχεται στις 285 δρχ/KGR (έναντι 225 δρχ/KGR που ήταν η αντίστοιχη προκαταβολή για την περίοδο 1997-98)

Ο καθορισμός των Ομοιογενών Ελαιοκομικών Ζωνών (ΟΕΖ) και των αποδόσεων τους, πραγματοποιείται από επιτροπές που συγκροτούν με απόφαση τους οι Προϊστάμενοι των Δ/νσεων Αγροτικής Ανάπτυξης με τη συμμετοχή όλων των τοπικών εμπλεκόμενων φορέων σύμφωνα με την 356378/01.06.99 (ΦΕΚ 1320/1999/τ.Β'). Οι εν λόγω επιτροπές είναι πενταμελείς και αποτελούνται από τον Προϊστάμενο του Τμήματος Παρέμβασης και Εισοδηματικών Ενιαρχύσεων (ΠΕΕ) της Δ/σης Αγροτικής Ανάπτυξης (Δ.Α.Α.) ως πρόεδρο, ένα γεωπόνο της Δ.Α.Α., έναν εκπρόσωπο του Ο.Ε.Ε., έναν υπάλληλο του Τμήματος Ενίσχυσης στην παραγωγή της αντίστοιχης εκάστοτε Οργάνωσης Παραγωγών και έναν υπάλληλο του Τμήματος Ενίσχυσης της Ένωσης των Οργανώσεων Παραγωγών.

Έργο των επιτροπών είναι η εισήγηση προς τη Δ/ση ΠΑΠ Δενδροκοιτευτικής Υπουργείου Γεωργίας των στοιχείων των ΟΕΖ, η τελική έγκριση των οποίων θα γίνεται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας.

Για την εκτέλεση του έργου των οι επιτροπές, στις οποίες συμμετέχουν όλοι εμπλεκόμενοι φορείς, λαμβάνουν υπόψη όλες τις παραμέτρους, ακολουθώντας τη διαδικασία που τους έχει οριστεί από το Υπουργείο Γεωργίας.

Για οποιαδήποτε τροποποίηση των Ο.Ε.Ζ., η Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης πρέπει να υποβάλλει εισήγηση στο Υπουργείο Γεωργίας, με την προσήκουσα αιτιολογία, και αυτή στη συνέχεια να γίνει αποδεκτή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Επίσης από την περίοδο 1999/2000 έχει ήδη ξεκινήσει και μία στατιστική μέθοδος εκτίμησης των αποδόσεων των ζωνών, προκειμένου αυτές να συγκριθούν με τα στοιχεία των ανωτέρω επιτροπών, με σκοπό τον ακριβή προσδιορισμό τους.

Σύμφωνα με την 394523/15.10.99 (ΦΕΚ 1901 τ.Β') Υπ. Απόφαση καθορίστηκε περίοδος 1998-99 το ενιαίο κριτήριο των αποδεκτών προς ενίσχυση ποσοτήτων ελαιολάδου μέχρι το διπλάσιο της ποσότητας που προσδιορίζεται από τα παραγωγικά ελαιόδενδρα του ενδιαφερόμενου, σε συνδυασμό με τις αποδόσεις των Ομοιογενών Ελαιοκομικών Ζωνών, για τις ποσότητες ελαιολάδου που υπερβαίνουν τα 1000 κιλά.

Επίσης επί της ανωτέρω διατάξεως υπεβλήθησαν ενστάσεις από τους ελαιοπαραγωγούς, οι επανέλεγχον των οποίων διενερ-

γήθηκαν από το Υπουργείο Γεωργίας, οι οποίοι, μεταξύ των άλλων, περιελάμβαναν ελέγχους των προβλεπόμενων από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων παραστατικών διάθεσης για το σύνολο της παραχθείσας ποσότητας ελαιολάδου καθώς και τον έλεγχο των αποθεμάτων.

Ο Υφυπουργός
Ε. ΑΡΓΥΡΗΣ"

2. Στην με αριθμό 618/6-6-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 628/13-9-00 έγγραφο από την Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην με αριθμό 618/6-6-2000 ερώτηση που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Στέφανο Μάνο σχετικά με τον θεσμό του Οικογενειακού Γιατρού, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Το Υπουργείο μας στα πλαίσια του Σχεδίου Μεταρρύθμισης "Υγεία για τον Πολίτη" επανεξετάζει τον υγειονομικό χάρτη της χώρας και μελετά την αναδιοργάνωση και εμπλουτισμό της παροχής υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας.

Στόχος μας είναι η εφαρμογή και η εισαγωγή στο σύστημα του θεσμού του Προσωπικού Γιατρού.

Θέση προσωπικού γιατρού μπορούν να καταλάβουν όλοι οι γιατροί με τίτλο ειδικότητας γενικής ιατρικής, οι γιατροί παθολόγοι, καθώς και γιατροί άλλων κλινικών ειδικοτήτων που εργάζονται στα ασφαλιστικά ταμεία και στον ιδιωτικό τομέα.

Το Υπουργείο μας, σε συνεργασία με συναρμόδιους φορείς, εξετάζει ήδη τη δυνατότητα αύξησης των θέσεων των ειδικευμένων στη γενική ιατρική, προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες στο χώρο της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας σε γιατρούς της ειδικότητας αυτής.

Στα πλαίσια αυτά θα θεσπιστούν ειδικά κίνητρα για ειδικότητες εν ανεπαρκεία, όπως αυτές της γενικής ιατρικής, της δημόσιας υγείας, της ιατρικής της εργασίας και της επείγουσας εντατικής ιατρικής.

Η Υφυπουργός
Χ. ΣΠΥΡΑΚΗ"

3. Στην με αριθμό 697/12-6-2000 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 149/13-9-2000 έγγραφο από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην με αριθμό 697/12-6-2000 ερώτηση, που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Ν. Κακλαμάνη, για το θιγόμενο σ' αυτή θέμα, σας πληροφορούμε τα εξής:

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του ν.δ. 2963/54, τον κανονισμό με αριθμό 45218/54 "περί εισπράξεων εισφορών και λοιπών πόρων ΟΕΚ", ο οποίος εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 8 ν.δ. 2963/54, και το άρθρο 11 του ν. 1849/89, όλοι οι εργαζόμενοι, που συνδέονται με τον εργοδότη τους, με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου, και οι υπάλληλοι των Ν.Π.Δ.Δ. (τακτικοί και έκτακτοι), και οι εργοδότες των κατηγοριών αυτών υποχρεούνται σε καταβολή εισφορών υπέρ ΟΕΚ.

Συγκεκριμένα στο άρθρο 3 του κανονισμού 45218/54 ορίζεται ότι: "Τα ΝΠΔΔ υποχρεούνται όπως κατά πάσα πληρωμή μισθών ή ημερομισθίων εις υπαλλήλους αυτών συνδεομένους δια σχέσεως δημοσίου δικαίου και εφ' όσον δεν υπάγονται εις επικουρικήν ασφάλισιν παρακρατών εκ του μισθού ή ημερομισθίου των υπέρ ΑΟΕΚ ποσοστών κλπ."

Εξ όσων γνωρίζουμε οι προαναφερόμενοι υπάλληλοι δεν έχουν επικουρική ασφάλιση και κατά συνέπεια υπάγονται στην ασφάλιση του ΟΕΚ, ανεξάρτητα αν με ειδικές διατάξεις εξομοιώνονται προς τους δημοσίους υπαλλήλους και συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο, αφού είναι υπάλληλοι Ν.Π.Δ.Δ. και όχι του Δημοσίου, οπότε θα εξαιρούντο από την ασφάλιση του ΟΕΚ.

Εφ' όσον δε καταβάλλουν εισφορές υπέρ ΟΕΚ είναι και δικαιούχοι του ΟΕΚ, σύμφωνα με το άρθρο 2 του κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν.δ. 2963/54 κανονισμού "περί προϋποθέσεων παροχής κατοικίας και δανείων από τον ΟΕΚ", όπως ισχύει με τελευταία ΥΑ 50410/98 (ΦΕΚ 867/Β/98), ε-

άν βεβαίως έχουν και τις λοιπές προϋποθέσεις του Κανονισμού αυτού, και ανεξάρτητα εάν δικαιούνται στεγαστικής συνδρομής και από άλλο στεγαστικό φορέα.

Ο Υπουργός
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ

4. Στην με αριθμό 762/15-6-2000 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 9427/13-9-2000 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 762/15-6-2000 που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Β. Κορκολόπουλο, σας διαβιβάζουμε συνημμένα το υπ' αριθμ. ΓΓΔ/1665/3-7-2000 έγγραφο της ΔΕΗ, το οποίο καλύπτει το θέμα.

Ο Υπουργός
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

Σημ.: Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/νσης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

5. Στην με αριθμό 804/21-6-2000 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 176/15-9-2000 έγγραφο από τον Υφυπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση 804/21/6/2000 που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Γ. Καρασμάνης, σας πληροφορούμε τα εξής:

Με απόφαση των αρμοδίων οργάνων της Τράπεζας η ΕΑΣ Ε-ΔΕΣΣΑΣ ΣΚΥΔΡΑΣ κρίθηκε βιώσιμη και εγκρίθηκε η ρύθμιση των οφειλών της ποσού δρχ. 785,8 εκατ., στα πλαίσια του ν. 2538/97 και της 1620/89 Π.Δ.Τ.Ε.

Η Γνωμοδοτική Επιτροπή, που προβλέπεται στον ίδιο Νόμο, δεν έχει αποφανθεί μέχρι σήμερα για την Ένωση, επειδή με το λογιστικό του Νόμου (31/12/96) δεν υπήρχαν ληξιπρόθεσμες οφειλές της στο ύψος του ποσού που προβλέπεται σ' αυτόν (418 εκατ. δρχ.).

Ο Υφυπουργός
Ε. ΑΡΓΥΡΗΣ

6. Στην με αριθμό 818/21-6-00 ερώτηση ΑΚΕ 116 δόθηκε με το υπ' αριθμ. 183/14-9-00 έγγραφο από τον Υπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση ΑΚΕ 818/116/21-6-2000, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Δ. Τζαμτζής, σας πληροφορούμε τα εξής:

Στις κατασκηνώσεις του Υπουργείου Γεωργίας φιλοξενοούνται κάθε χρόνο περίπου 1.500 έως 1.600 παιδιά ηλικίας 7-15 χρόνων (λειτουργούν τέσσερις κατασκηνωτικές περίοδοι, στις δύο πρώτες περιόδους φιλοξενοούνται παιδιά από 7 έως 11 χρόνων και στις δύο τελευταίες περιόδους παιδιά από 12 έως 15 χρόνων).

Σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας της κατασκηνώσεως προβλέπεται να φιλοξενοούνται 50% αγρόπαιδα από όλη τη χώρα και 50% παιδιά εργαζομένων στο Υπ. Γεωργίας.

Από τα στοιχεία προκύπτει ότι το ποσοστό των αγροτόπαιδων ανέρχεται περίπου στο 75% του συνολικού αριθμού των φιλοξενούμενων παιδιών.

Πέραν τούτων θέτουμε υπόψη ότι κάθε χρόνο φιλοξενοούνται και 100 παιδιά αγροτών και υπαλλήλων Υπ. Γεωργίας της Κύπρου.

Επί πλέον για την φετινή χρονιά το Υπ. Γεωργίας φιλοξένησε στις κατασκηνώσεις του και 150 παιδιά από τις σεισμόπληκτες περιοχές Ν. Αττικής.

Οι δαπάνες λειτουργίας της κατασκηνώσεως είναι σε βάρος των πιστώσεων του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας - Κτηνοτροφίας και Δασών του Υπ. Γεωργίας.

Στην κατασκηνώση φιλοξενοούνται παιδιά από όλη τη χώρα. Το ποσοστό των παιδιών που προέρχεται από τη Βόρεια Ελλάδα φθάνει περίπου στο 65-70% (ενδεικτικά αναφέρουμε του νομούς Πέλλας, Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Καστοριάς, Κιλκίς, Σερρών, Έβρου, Πιερίας, κ.α.).

Στα σχέδια του Υπ. Γεωργίας είναι η δημιουργία κατασκηνώ-

σης και στη Βόρεια Ελλάδα. Βρισκόμαστε ήδη σε αναζήτηση κατάλληλου χώρου για το σκοπό αυτό.

Ο Υπουργός
Γ. ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ

7. Στην με αριθμό 856/22-6-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 9918/13-9-00 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της υπ' αριθμ. 856/22.6.2000 ερώτησης, που κατατέθηκε στη Βουλή από τους Βουλευτές κυρίους Α. Τζέκη και Γ. Χουρμουζιάδη, σας διαβιβάζουμε συνημμένα το υπ' αριθμ. ΓΓΔ/1760/11.7.2000, έγγραφο της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού, το οποίο καλύπτει το θέμα.

Ο Υπουργός
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

Σημ.: Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/νσης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

8. Στην με αριθμό 868/23-6-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 629/13-9-00 έγγραφο από την Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην με αριθμό 868/23-6-2000 ερώτηση που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Αναστ. Σπηλιόπουλο, αναφορικά με την ανάπτυξη νέων κλινών ΜΕΘ στα Νοσοκομεία Θεσσαλονίκης σας πληροφορούμε τα εξής:

1. Οι κλίνες ΜΕΘ θα αυξηθούν σημαντικά με την ανάπτυξη και λειτουργία της ΜΕΘ στο Νοσοκομείο "ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ".

2. Η ανάπτυξη νέων τμημάτων, τόσο στα Νοσοκομεία της Θεσσαλονίκης, όσο και σε άλλες περιοχές της χώρας, θα γίνει μετά από λεπτομερή καταγραφή και αποτύπωση των πραγματικών αναγκών παροχής υπηρεσιών υγείας, σύμφωνα με τα στοιχεία που θα προκύψουν από την εκπόνηση του υγειονομικού χάρτη της χώρας.

Το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας ζήτησε και πέτυχε την κατ' εξαίρεση έγκριση πρόσληψης προσωπικού, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 55/98 πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου (ΦΕΚ 252/98 τΑ). Το κατ' εξαίρεση τακτικό προσωπικό ανέρχεται σε 5.350 θέσεις από τις οποίες οι 350 προσλήψεις αφορούν γιατρούς του κλάδου του ΕΣΥ και 5.000 προσωπικό διαφόρων κλάδων, εκτός γιατρών, κυρίως νοσηλευτικό, παραϊατρικό και διοικητικό προσωπικό ΠΕ. Το προσωπικό αυτό θα στελεχώσει κρίσιμες μονάδες των Νοσοκομείων, όπως ΜΕΘ, ΜΑΦ Ειδικών Μονάδων, Μονάδων Τεχνητού Νεφρού, Αξονικών Τομογράφων και λοιπών τμημάτων των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων της χώρας.

Η προκήρυξη και οι διαδικασίες πρόσληψης θα ξεκινήσουν εντός του Σεπτεμβρίου.

Η Υφυπουργός
Χ. ΣΠΥΡΑΚΗ

9. Στην με αριθμό 919/27-6-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1374/13-9-00 έγγραφο από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 919/27-6-2000 που κατέθεσαν στη Βουλή οι Βουλευτές κύριοι Ν. Γκατζής και Α. Σκυλλάκος σχετικά με ανταλλαγή πακέτων μετοχών μεταξύ της Εθνικής Τράπεζας και της Τράπεζας Alpha Πίστωσης, σας γνωρίζουμε ότι η Εθνική Τράπεζα δεν έχει συζητήσει την περίπτωση συγχώνευσης δι' ανταλλαγής μετοχών με την Alpha Πίστωσης.

Ο Υπουργός
ΓΙΑΝΝΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

10. Στις με αριθμό 926/27-6-00, 1572/26-7-00 ερωτήσεις δόθηκε με το υπ' αριθμ. 503/11-9-00 έγγραφο από τον Υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση των ερωτήσεων με αριθμό 926/27-6-00 και 1572/26-7-2000 που κατέθεσαν στη Βουλή οι Βουλευτές κύριοι Γιαν. Κουράκης και Μ. Κεφαλογιάννης, σχετικά με τις εργασίες

κατασκευής του λοξού διαδρόμου στο αεροδρόμιο Ηρακλείου και η οποία μας διαβιβάστηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων με το υπ' αριθμό πρωτοκόλλου 112/21-7-2000 έγγραφο, σας πληροφορούμε ότι για το ίδιο θέμα έχουμε απαντήσει στο Σώμα με το υπ' αριθμό πρωτ. Β-386/ 7/2000 έγγραφο, αντίγραφο του οποίου επισυνάπτουμε.

**Ο Υπουργός
ΧΡΙΣΤΟΣ ΒΕΡΕΛΗΣ"**

Σημ.: Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/σης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

11. Στην με αριθμό 943/28-6-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 2581/18-9-00 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 943/28-6-2000 που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Ιωάν. Λαμπρόπουλο, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Προκειμένου για τα θέματα του διευρυμένου ωραρίου, ο ΕΟΤ εφαρμόζει πιστά την κείμενη νομοθεσία, ως ισχύει σήμερα, δηλ. το ΒΔ 436/61 σε συνδυασμό με το ν. 2160/93 και την κατ' εξουσιοδότηση αυτών απόφαση Γεν. Γραμματέα ΕΟΤ 514703/147/31-8-94 για τα "τουριστικά καταστήματα", με ειδικό σήμα του ΕΟΤ, καθώς και το ν. 2224/94, παρ. 2, άρθρο 46 αυτού, για τα καταστήματα γενικότερα, χωρίς εξειδίκευση του είδους των προϊόντων τους, που βρίσκονται όμως σε "τουριστικούς τόπους" βάσει των ΠΔ 899/76 και 664/77. Συγχρόνως εκφράζει προς κάθε συναρμόδιο, για το θέμα φορέα, την πάγια θέση του, που είναι υπέρ της περαιτέρω διεύρυνσης του ωραρίου των καταστημάτων, που εξυπηρετούν τουριστική πελατεία ανά τη Χώρα.

**Ο Υπουργός
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ"**

12. Στην με αριθμό 947/28-6-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 10940/13-9-00 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της 947/28-6-2000 ερώτησης, που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Π. Τατούλη, σας διαβιβάζουμε συνημμένα το υπ' αριθμό ΓΓΔ/1975/1-8-2000 έγγραφο της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού, το οποίο καλύπτει το θέμα.

**Ο Υπουργός
ΝΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ"**

Σημ.: Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/σης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

13. Στην με αριθμό 960/29.6.00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 10545/13.9.00 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της 960/29.6.2000 ερώτησης, που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Δ. Κοσσυβάκη, σας διαβιβάζουμε συνημμένα το υπ' αριθ. ΓΓΔ/1881/21.7.2000 έγγραφο της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού, το οποίο καλύπτει το θέμα.

**Ο Υπουργός
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ"**

Σημ.: Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/σης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

14. Στην με αριθμό 997/29.7.00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 2874/18.9.00 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 997/29.7.2000 που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Ε. Πολύζο, σχετικά με τη λειτουργία των γραφείων του ΕΟΤ στο εξωτερικό, σας γνωρίζουμε ότι:

Οι προϋπολογισμοί Διοίκησης και Λειτουργίας αλλά και Δημοσίων Σχέσεων των Υπηρεσιών μας στο εξωτερικό για το 2000 είναι σημαντικά αυξημένοι έναντι των προηγούμενων ετών, ώστε ν' αντιμετωπίζονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο οι συνθήκες του έντονου διεθνούς ανταγωνισμού στον τουριστικό τομέα.

Όλοι οι υπάλληλοι του ΕΟΤ που υπηρετούν στο εξωτερικό εργάζονται με ζήλο και ενημερώνονται συνεχώς στις νέες μεθόδους προώθησης του τουριστικού προϊόντος.

Επίσης σας γνωρίζουμε ότι για την κατανομή των διαφημιστικών δαπανών ελήφθησαν υπόψιν τα συμπεράσματα εκτεταμένης έρευνας αγοράς που πραγματοποίησε για λογαριασμό του ΕΟΤ κοινοπραξία εταιρειών (THR, Market Analysis) με χρηματοδότηση από το Β' ΚΠΣ.

**Ο Υπουργός
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ"**

15. Στην με αριθμό 1027/3.7.00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 126/14.9.00 έγγραφο από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση 1027/3.7.2000 που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Θανάσης Λεβέντης, παρακαλούμε να πληροφορησέτε τον κ. Βουλευτή σύμφωνα με τα στοιχεία της Ειδικής Υπηρεσίας Δημοσίων Έργων - Ειδικών Συγκοινωνιακών Έργων Αττικής τα εξής:

Με το Προεδρικό Διάταγμα 159/2000 η Λεωφόρος "Σταυρού-Λαυρίου" εντάσσεται στα έργα που θα εξυπηρετήσουν τις Αθλητικές Εγκαταστάσεις και δραστηριότητες για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 και γενικά θα συμβάλλουν στην βελτίωση της συγκοινωνιακής υποδομής του Λεκανοπεδίου της Αττικής.

Ο σχεδιασμός του έργου προβλέπει την αναβάθμιση της Λεωφόρου σε διατομή συνολικού πλάτους 22 μ., με δύο λωρίδες ανά κατεύθυνση και με νησίδα κεντρική.

Για την παράκαμψη Παιανίας, η αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ, έχει συντάξει οριστική μελέτη οδοποιίας που όμως μετά από πρόταση του Δήμου Παιανίας θα τροποποιηθεί σε ένα τμήμα της, ώστε να είναι συμβατή με προταθείσα από αυτόν επέκταση σχεδίου πόλεως.

Η εν λόγω τροποποίηση εκτιμάται να ολοκληρωθεί εντός δύο μηνών από σήμερα.

Συντάσσεται η μελέτη αποκατάστασης του οδικού τμήματος Παιανία-Μαρκόπουλο μέρος του οποίου καταλαμβάνεται από την "Αττική Οδό".

Επίσης επικαιροποιείται η παλαιά μελέτη της οδού Κερατέας-Λαυρίου μήκους 11χλμ. για την κατασκευή του Δεύτερου κλάδου που υπολείπεται για την ολοκλήρωση του Οδικού Άξονα.

Τέλος επικαιροποιείται η μελέτη παράκαμψης του Λαυρίου για την εξυπηρέτηση του νέου Λιμένος Λαυρίου με άμεση σύνδεσή του με την Λεωφόρο Σταυρού-Λαυρίου και το κύριο οδικό δίκτυο του Λεκανοπεδίου.

Στα πλαίσια του ανωτέρου σχεδιασμού προβλέπεται και υλοποιείται και η αισθητική αναβάθμιση του συνόλου του Οδικού Άξονα.

**Ο Υπουργός
Κ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ"**

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ" "για τα ογδόντα χρόνια από την ενσωμάτωση της Θράκης", τριάντα έξι μαθητές και μαθήτριες και δύο συνοδοί-καθηγητές από το 1ο Γυμνάσιο Πειραιά.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα το δελτίο των επικαιρών ερωτήσεων της Τετάρτης 24 Ιανουαρίου 2001.

Α. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Πρώτου Κύκλου (Άρθρο 130 παρ.

2&3 Καν. Βουλής)

1. Η με αριθμό 509/22.1.2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Εμμανουήλ Μπεντενιώτη προς τον Υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών, σχετικά με τις αυξήσεις του τιμολογίου των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων από τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος.

2. Η με αριθμό 508/22.1.2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Αθανασίου Νάκου προς τους Υπουργούς Ανάπτυξης, Γεωργίας, σχετικά με τον έλεγχο κατά την εισαγωγή κρεάτων και οπωρολαχανικών από τη Σερβία και τις γειτονικές χώρες.

3. Η με αριθμό 498/22.1.2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Γεωργίου Χουρμουζιάδη προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, σχετικά με την κατάργηση των προπαρασκευαστικών τμημάτων για τους απόφοιτους μαθητές των Τεχνολογικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων κλπ.

4. Η με αριθμό 499/22.1.2001 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευ-

τού του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Ασημίνας Ξηροτύρη-Αικατερινάρη προς τους Υπουργούς Γεωργίας, Εθνικής Οικονομίας, σχετικά με το μέλλον της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος και το ρόλο των γεωτεχνικών υπηρεσιών.

Β. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Δεύτερου Κύκλου (Άρθρο 130 παρ. 2&3 Καν. Βουλής).

1. Η με αριθμό 500/22.1.2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Φραγκλίνου Παπαδέλλη προς τον Υπουργό Υγείας-Πρόνοιας, σχετικά με την υλοποίηση του σχεδίου "Ιπποκράτης" που αφορά στην υγειονομική θωράκιση του Αιγαίου.

2. Η με αριθμό 502/22.1.2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Γεωργίου Σαλαγκούδη προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, σχετικά με τη χρησιμοποίηση ή όχι βλημάτων απεμπλουτισμένου ουρανίου στο πεδίο βολής Λαγκαδά κατά τη διάρκεια της Νατοϊκής Άσκησης DYNAMIC-MIX κλπ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Συζήτηση προ ημερησίας διατάξεως, σύμφωνα με το άρθρο 143 του Κανονισμού της Βουλής, με πρωτοβουλία της Κυβέρνησης, σε επίπεδο Αρχηγών κομμάτων με θέμα: "Η πορεία της χώρας με την Ευρωπαϊκή Ένωση".

Σύμφωνα με τη νέα τροποποίηση του άρθρου 143, παράγραφος 4 του Κανονισμού της Βουλής, που ψηφίστηκε στις 13 του παρελθόντος Οκτωβρίου, η διάρκεια της αγόρευσης του Πρωθυπουργού είναι τριάντα λεπτά της ώρας, του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και των Προέδρων των άλλων Κοινοβουλευτικών Ομάδων είναι είκοσι πέντε λεπτά της ώρας και των Υπουργών δεκαπέντε λεπτά. Ο χρόνος αγόρευσης εκείνου που προκαλεί τη συζήτηση προσαυξάνεται κατά πέντε λεπτά της ώρας. Δικαίωμα δευτερολογίας έχουν για δεκαπέντε λεπτά ο Πρωθυπουργός και για δέκα λεπτά οι Πρόεδροι των Κοινοβουλευτικών Ομάδων και οι Υπουργοί.

Ο Πρωθυπουργός μπορεί να τριτολογήσει για πέντε λεπτά.

Ο χρόνος ομιλίας Υπουργού που παρεμβαίνει στο στάδιο των κυρίων αγορεύσεων ή των δευτερολογιών, πριν ολοκληρωθούν οι αγορεύσεις ή οι δευτερολογίες των Προέδρων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων, περιορίζεται στο ήμισυ του χρόνου που δικαιούται.

Ο Πρωθυπουργός κ. Κωνσταντίνος Σημίτης έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο χρόνος που πέρασε υπήρξε χρόνος δύσκολος, αλλά υπήρξε και χρόνος δημιουργικός τόσο για την Ελλάδα όσο και για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Ελλάδα, όπως είναι γνωστό σε όλους μας, πέρασε στον εσωτερικό πυρήνα των κρατών-μελών της Ένωσης με την είσοδό μας στη ζώνη του ευρώ.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση πάρθηκαν αποφάσεις που αλλάζουν τις προοπτικές της Ευρώπης, αποφάσεις οι οποίες ανοίγουν νέους ορίζοντες για την ευρωπαϊκή οικονομία και τη θέση της στο παγκόσμιο περιβάλλον. Οι αποφάσεις αυτές προσφέρουν νέες ελπιδοφόρες δυνατότητες για να αντιμετωπίσουμε χρόνια κοινωνικά προβλήματα, όπως αυτά της ανεργίας, του κοινωνικού αποκλεισμού, της φτώχειας, της περιθωριοποίησης, των διαφερειστικών ανισοτήτων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η απόφαση για την ένταξη της Ελλάδας από την 1η Ιανουαρίου στο ενιαίο νόμισμα, το ευρώ, αποτελεί ιστορική στιγμή για τη χώρα. Με την ένταξη στο ευρώ η Ελλάδα κατακτά μία ισότιμη θέση στο κέντρο των πολιτικών και οικονομικών αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γι' αυτό και η συμμετοχή στο ευρώ δεν είναι μία απόφαση η οποία αφορά μονάχα τα οικονομικά πράγματα. Συνιστά και ενίσχυση της εθνικής μας ασφάλειας και ανεξαρτησίας. Συνιστά, όπως έχω πει, επένδυση ασφάλειας για τη χώρα και το μέλλον της.

Με τη συμμετοχή μας στο ευρώ διευρύνουμε και διασφαλίζουμε οικονομικά αγαθά για τον Έλληνα πολίτη, τον εργαζόμενο, το συνταξιούχο, τον επιχειρηματία. Και αγαθά είναι οι χαμηλές τιμές, ο χαμηλός πληθωρισμός, τα χαμηλά επιτόκια, οι υψηλοί ρυθμοί οικονομικής ανάπτυξης, η δημιουργία απασχόλησης, ένα σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον, η διευκόλυνση της επενδυτικής δραστηριότητας.

Η ελληνική οικονομία κατοχυρώνει με τον τρόπο αυτόν τη θέση της στην ομάδα των σταθερά ανεπτυγμένων κρατών και οικονομιών. Δεν είναι πια η οικονομία μας έρμαιο των οικονομικών αναταραχών. Μπορεί να επηρεάζεται από τις διεθνείς ανακατατάξεις, παραδείγματος χάρι από την άνοδο ή την πτώση της τιμής του πετρελαίου, αλλά αυτό, όπως επηρεάζεται κάθε άλλη οικονομία. Εκείνο που έχει σημασία είναι ότι δεν είναι πια εύληπτη και επιρρεπής σε συνεχείς και απρόβλεπτες αστάθειες. Η ελληνική οικονομία, θα μπορούσα να πω, αγκυροβολεί τώρα στην ευρύτερη ευρωπαϊκή οικονομία.

Παρά τα όποια προβλήματα στη σχέση ευρώ και δολαρίου, προβλήματα τα οποία πήραν μία διάσταση που πιστεύω δεν είχαν στο τέλος του περασμένου έτους, η Ευρώπη γνωρίζει τους

υψηλότερους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης των τελευταίων χρόνων. Γνωρίζει επίσης αισθητή μείωση της ανεργίας, αύξηση της συνολικής απασχόλησης, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας της οικονομίας της. Όλα αυτά οφείλονται και στη λειτουργία του ευρώ και προπαντός στη λειτουργία της ενιαίας εσωτερικής αγοράς.

Στη χρονιά που πέρασε εγκρίθηκε το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Μαζί με το Ταμείο Συνοχής και τις άλλες κοινοτικές πρωτοβουλίες εξασφαλίζει πόρους 17,5 τρισεκατομμυρίων δραχμών.

Σε σύνδεση τώρα με τη συμμετοχή μας στο ευρώ, μπορούμε να πούμε ότι επταχύνουμε τη διαδικασία για την πραγματική σύγκλιση. Επιταχύνουμε επίσης τη διαδικασία για την αντιμετώπιση των καθημερινών προβλημάτων των πολιτών, όπως είναι η απασχόληση, η υγεία, η παιδεία, το περιβάλλον, η ποιότητα ζωής.

Τέλος, με τη νέα θέση που κατακτήσαμε στο ευρωπαϊκό σύστημα, έχουμε νέες δυνατότητες και ευκαιρίες να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης των τεχνολογικών ανακατατάξεων και της επικοινωνιακής ολοκλήρωσης, όχι βέβαια με την απομόνωση και την εσωστρέφεια, αλλά με ενεργό συμμετοχή, με εποικοδομητική παρέμβαση. Αυτό έχει σημασία. Όχι με την ανακύκλωση του παρελθόντος, αλλά με τη δημιουργική προβολή των αξιών μας και του πολιτισμού μας.

Κυρίες και κύριοι, ένα σημαντικό γεγονός το χρόνο που πέρασε ήταν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας. Αναμφίβολα οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Νίκαιας, οι οποίες αφορούσαν τη θεσμική μεταρρύθμιση της Ένωσης εν όψει της διεύρυνσης, σφράγισαν το χρόνο που πέρασε. Ήταν το κύριο θέμα συζητήσεων.

Η νέα συνθήκη, η Συνθήκη της Νίκαιας, δεν δημιουργεί βέβαια το επιθυμητό πρότυπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεν δημιουργεί την Ευρωπαϊκή Ένωση που μετεξελίσσεται σε πολιτική ένωση, σε μια πολιτική ένωση ομοσπονδιακού δημοκρατικού χαρακτήρα με κοινωνικό περιεχόμενο και στόχους. Είναι όμως οι αποφάσεις της Νίκαιας χωρίς σημασία; Όχι. Οι αποφάσεις της Νίκαιας και η συνθήκη, όπως διαμορφώθηκε ανοίγουν το δρόμο για την ένταξη των υποψηφίων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Και η Ελλάδα έχει συμφέρον να υποστηρίξει τη νέα διεύρυνση της Ένωσης, γιατί με τον τρόπο αυτό η Ένωση γίνεται παράγοντας σταθερότητας, δημοκρατίας, όχι μονάχα σε ένα τμήμα αλλά στην ευρύτερη περιοχή της Ευρώπης και ιδίως αυτό αφορά την περιοχή μας.

Τι πετύχαμε με τη Συνθήκη της Νίκαιας; Πετύχαμε ένα αποτέλεσμα που μέσα στο πλαίσιο των πολιτικών παραμέτρων, που είχαν τεθεί, ικανοποιεί τις γενικότερες αλλά και τις ειδικές επιδιώξεις μας. Και τονίζω το "μας". Η Ελλάδα βγαίνει από τη Νίκαια κερδισμένη. Ο βασικός μας στόχος να μεταρρυθμίσουμε θεσμικά την Ένωση, προκειμένου να προχωρήσει η διεύρυνση, όπως ανέφερα, θέλαμε να επιτευχθεί χωρίς να ανατραπούν θεμελιακές διακρατικές ισορροπίες, οι οποίες υπήρχαν ήδη στο οικοδόμημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ταυτόχρονα να διατηρηθεί και να ενισχυθεί ο δημοκρατικός χαρακτήρας της Ένωσης. Αυτός ο στόχος επιτυγχάνεται. Αλλά πέρα από αυτό πετύχαμε να κατοχυρώσουμε τα ειδικότερα συμφέροντά μας, όπως παραδείγματος χάρι στους τομείς της ναυτιλίας ή των διεθνών εξωτερικών οικονομικών σχέσεων της Ένωσης.

Τέσσερα υπήρξαν τα θέματα της Διακυβερνητικής Διάσκεψης και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Νίκαιας:

Το πρώτο θέμα που απασχόλησε σημαντικά τη Διάσκεψη και τη Σύνοδο ήταν το μέγεθος και η σύνθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το ερώτημα ήταν αν θα έχουμε μια επιτροπή που θα αποτελεστεί από έναν περιορισμένο αριθμό μελών, μικρότερο από όσα τα κράτη-μέλη, όπου δεν θα τοποθετούν επίτροπο όλες οι χώρες μέλη και δεν θα ισχύει η αρχή ότι έχουμε μια επιτροπή με έναν επίτροπο από κάθε κράτος-μέλος.

Με τις αποφάσεις που πάρθηκαν διασφαλίστηκε ότι από το 2005 ημερομηνία έναρξης της θητείας της νέας Ευρωπαϊκής Επιτροπής -τότε λήγει η θητεία της τρέχουσας επιτροπής- θα ισχύσει η αρχή, ένας επίτροπος από κάθε κράτος-μέλος. Έτσι ήταν η επιδίωξή μας και πολλών άλλων κρατών και αυτό επετεύ-

χθη. Όλες οι χώρες, μικρές ή μεγάλες, θα έχουν την ίδια μεταχείριση. Ένα μέλος με ισοδύναμο βάρος στην επιτροπή.

Δεδομένου ότι η επιτροπή λειτουργεί ως συλλογικό σώμα και οι αποφάσεις λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία τόσο στη σημερινή όσο και στη μελλοντική ένωση, η πλειοψηφία, στην Ευρώπη θα ανήκει σε σχετικά μικρότερες χώρες, περίπου του μεγέθους της Ελλάδας.

Μόνο όταν η Ευρωπαϊκή Ένωση θα φθάσει στα είκοσι επτά μέλη το συμβούλιο με ομόφωνη απόφαση θα προχωρήσει σε μείωση του αριθμού των επιτρόπων. Αλλά και τότε δεν θα αποκλειστούν ορισμένες χώρες, παραδείγματος χάρι πιο μικρές, όπως η Ελλάδα. Θα ισχύσει ένα ισότιμο σύστημα εκ περιτροπής συμμετοχής, δηλαδή δεν θα υπάρχει καμία διάκριση ανάμεσα στα κράτη-μέλη, είτε πρόκειται για μεγάλα είτε πρόκειται για μικρά.

Το συμπέρασμα είναι ότι οι βασικές ισορροπίες διατηρούνται και ενισχύεται ο ρόλος των μικροτέρων κρατών-μελών. Αυτά ως προς το πρώτο θέμα.

Το δεύτερο θέμα της Διακυβερνητικής ήταν η κατανομή των ψήφων στο Συμβούλιο της Ένωσης, όσον αφορά τις αποφάσεις, τη λήψη των αποφάσεων με ειδική πλειοψηφία, ποιους ψήφους θα έχει η κάθε χώρα. Αλλά η κατανομή αυτή θα έπρεπε να εξυπηρετεί την αποτελεσματικότητα, τη δημοκρατικότητα και τη συμμετοχή όλων των κρατών στη λήψη των αποφάσεων. Δεν θα μπω σε λεπτομέρειες, γιατί η μέθοδος λήψης των αποφάσεων και οι κανόνες είναι περίπλοκοι. Σημασία έχει η ουσία.

Δεν μεταβάλλονται βασικές διακρατικές ισορροπίες, ιδιαίτερα στη σχέση μεγάλων και μικροτέρων κρατών δεν επέρχεται καμία ουσιαστική μεταβολή. Η οριακή μεταβολή που επέρχεται είναι υπέρ των μικροτέρων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επιπλέον, η λήψη των αποφάσεων θα είναι αυτή της διπλής πλειοψηφίας. Είναι κάτι το οποίο επιδιώξαμε εξαρχής και το πετύχαμε. Δηλαδή θα πρέπει για μια απόφαση να χρειάζεται και η πλειοψηφία των κρατών-μελών και βεβαίως η πλειοψηφία του πληθυσμού. Η νέα συνθήκη ρητά προβλέπει ότι για να υπάρξει απόφαση χρειάζεται αυτή η διπλή πλειοψηφία και αυτό είναι φανερό ότι εξυπηρετεί το μεγάλο αριθμό των κρατών, τα οποία έχουν μικρότερο πληθυσμό.

Τρίτο θέμα στη Διακυβερνητική ήταν η επέκταση της ειδικής πλειοψηφίας για τη λήψη των αποφάσεων σε τομείς της συνθήκης που μέχρι σήμερα απαιτείται ομοφωνία. Να περιοριστεί η ομοφωνία, ώστε να παίρνονται αποφάσεις πιο γρήγορα, να είναι πιο αποτελεσματική η ένωση και να μην απαιτείται η συμφωνία όλων.

Στις τριάντα τέσσερις από τις εβδομήντα τρεις περιπτώσεις στις οποίες προβλεπόταν η ομοφωνία στη συνθήκη, θα εξακολουθήσει να υπάρχει ομοφωνία. Πρόκειται για περιπτώσεις που αναφέρονται σε ζωτικά συμφέροντα για κάθε κράτος-μέλος, αλλά και σε ορισμένα θέματα ειδικότερου ενδιαφέροντος για την Ελλάδα, για μας, παραδείγματος χάρι για τα θέματα της ναυτιλίας, για τη διαρθρωτική πολιτική και τις εξωτερικές σχέσεις. Εκεί απαιτείται ομοφωνία. Πρέπει και εμείς σε κάθε περίπτωση να πούμε το ναι.

Ειδική πλειοψηφία επεκτείνεται σε τριάντα εννέα νέες περιπτώσεις και τομείς πολιτικής. Ο κατάλογος είναι σημαντικός. Είναι η μεγαλύτερη επέκταση της ειδικής πλειοψηφίας που έγινε στην ιστορία της ένωσης. Για πρώτη φορά αποφασίστηκε σε τόσους πολλούς τομείς να καταργηθεί η αρχή της ομοφωνίας, για να επιταχυνθεί η λήψη των αποφάσεων και να είναι η ένωση πιο αποτελεσματική.

Πρέπει, όμως, να πω ότι δεν περιλαμβάνονται σ' αυτόν το μακρύ κατάλογο ορισμένες σημαντικές περιπτώσεις που εμείς επιδιώκουμε να συμπεριληφθούν, όπως περιπτώσεις της κοινωνικής πολιτικής ή της φορολογικής εναρμόνισης ή του ελέγχου των συνόρων.

Σε αυτά εξακολουθεί ο κανόνας της ομοφωνίας.

Τέταρτο θέμα της Διακυβερνητικής ήταν η απλοποίηση των ρυθμίσεων της Συνθήκης του Άμστερνταμ για την ενισχυμένη συνεργασία ή ευελιξία, δηλαδή για τη δυνατότητα ορισμένα από τα μέλη να μπορούν να προχωρήσουν σε μια συμφωνία συ-

νεργασίας, να προχωρήσουν σε μια ενοποίηση, σε έναν τομέα τον οποίο επιθυμούν, χωρίς να είναι ανάγκη να συμμετέχουν όλα τα μέλη, ώστε να προχωρεί η ενοποίηση με ταχύτερους ρυθμούς.

Ένα παράδειγμα μιας τέτοιας ενισχυμένης συνεργασίας ήταν η Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Όπως ξέρετε, με την Ελλάδα συμμετέχουν δώδεκα μέλη, ενώ τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι δεκαπέντε. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η Συνθήκη του Σένγκεν, στην οποία δεν συμμετέχουν όλα τα κράτη-μέλη.

Συμφωνήσαμε λοιπόν στη Νίκαια να επεκταθούν αυτές οι ρυθμίσεις, να υπάρχουν περισσότερες δυνατότητες για μια τέτοια ευελιξία. Απλοποιήσαμε και επεκτείναμε τις ρυθμίσεις και για την εφαρμογή των αποφάσεων της εξωτερικής πολιτικής. Σε αυτόν τον τομέα, όμως, ισχύει η δυνατότητα του βέτο, της αρνησικυρίας. Μια χώρα, η Ελλάδα για παράδειγμα, μπορεί να πει ότι δεν συμφωνεί και τότε δεν προχωρεί η ενισχυμένη συνεργασία.

Επειδή υπήρξαν κάποιες αμφιβολίες για το αν είναι σκόπιμο, θέλω να τονίσω για μια ακόμη φορά ότι η Ελλάδα ως χώρα του εσωτερικού πυρήνα της Ένωσης δεν φοβάται την εμβάθυνση της Ένωσης μέσω της διαδικασίας της ενισχυμένης συνεργασίας. Αντίθετα την επιδιώκει, με σεβασμό όμως των βασικών αρχών για την ενίσχυση της συνοχής, της υπερεθνικότητας και του δημοκρατικού χαρακτήρα της Ένωσης. Πιστεύουμε ότι μας συμφέρει, εφόσον διατηρούνται αυτές οι αρχές.

Τέλος, από τις άλλες αποφάσεις του Διευρωπαϊκού Συμβουλίου της Νίκαιας, θα αναφέρω το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο υιοθέτησε το Χάρτη. Για πρώτη φορά υπάρχει ένας χάρτης που συγκεντρώνει σε ένα ενιαίο κείμενο τα ατομικά, πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα των πολιτών.

Αποψή μας ήταν ότι ο Χάρτης θα έπρεπε να αποτελέσει ένα νομικά δεσμευτικό κείμενο, τμήμα της Συνθήκης και όχι μια διακήρυξη πολιτικής που είναι αυτήν τη στιγμή. Τούτο όμως δεν έγινε εφικτό. Δεν το δέχτηκαν οι περισσότερες χώρες. Το ερώτημα όμως εάν θα είναι νομικά υποχρεωτικό το κείμενο, θα είναι αντικείμενο της νέας διαδικασίας που θα "ανοίξει" μετά τη Νίκαια για την επόμενη αλλαγή της Συνθήκης. Η Ελλάδα θα καταβάλει κάθε προσπάθεια ώστε ο Χάρτης να προσλάβει νομικό δεσμευτικό χαρακτήρα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στην αρχή, όταν μίλησα για τη Συνθήκη της Νίκαιας, είπα ότι αποτελεί ένα θετικό βήμα για την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά δεν ανταποκρίνεται στο πρότυπο το οποίο έχουμε εμείς για την οργάνωση της Ευρώπης. Γι' αυτόν το λόγο μετά τη Νίκαια θα αναλάβουμε πρωτοβουλίες και θα συμμετάσχουμε δυναμικά στη νέα συζήτηση για τον προσδιορισμό της μελλοντικής πολιτικής μορφολογίας της Ένωσης.

Από πλευράς μας έχουμε προσδιορίσει τις επιλογές και τους στόχους μας. Θέλουμε ως κεντρική επιδίωξη την ανάπτυξη της Ένωσης σε πολιτική ένωση με δημοκρατική συγκρότηση και περιεχόμενο. Θέλουμε μια Ευρωπαϊκή Ένωση που να είναι Ένωση λαών και κρατών και να σέβεται τις εθνικές πολιτιστικές ταυτότητες και την ποικιλομορφία. Θέλουμε μια Ένωση για τον πολίτη και κοντά στον πολίτη. Μια Ένωση της συνοχής, της αλληλεγγύης, της οικολογικής ισορροπίας με όλα τα μέσα, πολιτικές και πόρους για την αντιμετώπιση των καθημερινών προβλημάτων των Ευρωπαίων πολιτών. Θέλουμε μια Ένωση που ενώ θα εμπλουτίζει μέσω της προσαρμογής το κοινωνικό και πολιτιστικό πρότυπο, θα έχει την ικανότητα να απαντά στις προκλήσεις των νέων τεχνολογιών αλλά και της παγκοσμιοποίησης.

Δεν θέλουμε μια Ένωση ομοιόμορφη, ισοπεδωτική, άψυχη, τεχνοκρατική. Θέλουμε την πολιτική και κοινωνική ένωση.

Θέση μας είναι ότι αυτή η πολιτική και κοινωνική Ένωση διασφαλίζεται μέσα από το ομοσπονδιακό πρότυπο. Γι' αυτό επιδιώκουμε τη μετεξέλιξη της Ένωσης σε πολιτική Ένωση ομοσπονδιακού χαρακτήρα στη βάση της κοινοτικής μεθόδου ολοκλήρωσης, δηλαδή στη βάση των διαδικασιών οι οποίες ακολουθήθηκαν μέχρι τώρα. Μέσα σ' αυτήν την Ένωση μεγάλα και μικρά κράτη θα συνυπάρχουν σε βάσεις ισότητας και δημοκρατίας. Μέσα σ' αυτήν την Ένωση θα κυριαρχούν οι δημοκρατικοί

θεσμοί και διαδικασίες. Δεν θα κυριαρχούν οι μεγάλες χώρες. Το εθνικό κράτος θα επιτελεί δέσμη σημαντικών λειτουργιών σε συνεργασία με τους ενωσιακούς θεσμούς και με τα άλλα κράτη-μέλη.

Από δω και πέρα στη νέα διαδικασία, που ανοίγει μετά τη Νίκαια, θα εργαστούμε προς αυτήν την κατεύθυνση σε συμμαχία με τα άλλα κράτη-μέλη, τα οποία μοιράζονται αυτό το όραμά μας.

Κυρίες και κύριοι συναδελφοί, μέσα στο χρόνο που πέρασε προωθήσαμε ακόμα περισσότερο τις διαδικασίες διεύρυνσης της Ένωσης και ιδιαίτερα τη διαπραγματευτική προσπάθεια για την ένταξη της Κύπρου. Έχουμε υποστηρίξει σταθερά τη διεύρυνση ως παράγοντα που θα συμβάλει στη σταθερότητα της ευρωπαϊκής ηγεΐρας στην εμπέδωση της δημοκρατίας και των ατομικών δικαιωμάτων, στη βελτίωση της ευημερίας και της κοινωνικής προόδου. Η θέση της Κύπρου είναι μια θέση ακόμα πιο ισχυρή σ' αυτήν την ενταξιακή διαπραγμάτευση.

Αποδίδουμε ιδιαίτερη σημασία στην ενσωμάτωση όλων των Βαλκανικών χωρών στην ευρωπαϊκή οικογένεια. Εργαζόμαστε σταθερά για την εκπλήρωση αυτού του στόχου. Είμαστε ικανοποιημένοι γιατί η Ένωση αναγνώρισε μετά από δικές μας πρωτοβουλίες την επιλεξιμότητα όλων των Βαλκανικών κρατών συμπεριλαμβανομένων και των κρατών των δυτικών Βαλκανίων. Μπορούν να προσχωρήσουν στην Ένωση όταν οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες το επιτρέψουν.

Στα πλαίσια της διευρυνσιακής διαδικασίας το Συμβούλιο της Ένωσης συμφώνησε την εταιρική σχέση με την Τουρκία. Η εταιρική σχέση μετατρέπει νομικά δεσμευτικές ρυθμίσεις σε νομικά υποχρεωτικούς κανόνες, τις πολιτικές αποφάσεις που πήραμε στο Ελσίνκι. Η Τουρκία υποβάλλεται σε ένα πρόγραμμα εξευρωπαϊσμού και εκδημοκρατισμού. Είναι υποχρεωμένη να προχωρήσει σε ριζοσπαστικές μεταρρυθμίσεις, αν θέλει βέβαια να πετύχει το στόχο της συμμετοχής της στην ευρωπαϊκή οικογένεια.

Εμείς, όπως έχουμε τονίσει, θέλουμε μια Τουρκία ενσωματωμένη στο ευρωπαϊκό σύστημα, αλλά στη βάση των δημοκρατικών αρχών που ισχύουν σ' αυτό το σύστημα. Καμιά χώρα, που φιλοδοξεί να γίνει μέλος της Ένωσης, δεν μπορεί να αμφισβητεί τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, δεν μπορεί να απειλεί ή να αμφισβητεί την ακεραιότητα μιας άλλης χώρας και μάλιστα χώρας μέλους της Ένωσης. Δεν μπορεί να κατέχει στρατιωτικά έδαφος άλλης χώρας υποψήφιας για ένταξη στην Ένωση. Η Τουρκία οφείλει να σεβαστεί τις αρχές και τα κριτήρια που ισχύουν στην Ένωση, όπως κάνει και κάθε άλλη χώρα που επιδιώκει την ένταξη στην Ένωση. Άλλος δρόμος για την ένταξη δεν υπάρχει. Ένταξη από την πίσω πόρτα δεν νοείται. Με την εταιρική σχέση η Τουρκία τίθεται προ των ευθυνών της.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, από τις σημαντικότερες αποφάσεις που πήραμε μέσα στον περασμένο χρόνο είναι αυτές που έγιναν ήδη γνωστές ως αποφάσεις της Λισαβόνας. Είναι αποφάσεις που αφορούν άμεσα τους Ευρωπαίους πολίτες. Χαράζουμε με αυτές μια στρατηγική που πηγαινει πιο πέρα από την Οικονομική και Νομισματική Ένωση, πιο πέρα από τη λογική ότι η Ένωση είναι μια αγορά αγαθών με ελεύθερη διακίνηση. Η στρατηγική αυτή η οποία αποφασίστηκε στη Λισαβόνα είναι μια στρατηγική η οποία έχει τεθεί βαθμιαία σε εφαρμογή και έχει ως στόχους την οικονομική ανάπτυξη και μεταρρύθμιση, την πλήρη απασχόληση και την καταπολέμηση της ανεργίας, την κοινωνική και περιφερειακή συνοχή.

Είναι η πρώτη φορά τον περασμένο χρόνο που οι χώρες μέλη συμφωνούν και καταρτίζουν ένα πρόγραμμα δράσεων και μέτρων, ένα πρόγραμμα που προβλέπει την προώθηση ενός αναπτυξιακού προτύπου. Και έχει ορισμένες αξίες ως επίκεντρο, που είναι οι αξίες οι δικές μας, οι αξίες της κοινωνικής αλληλεγγύης, της συνοχής, της κοινωνικής δικαιοσύνης, της ενσωμάτωσης, της πλήρους απασχόλησης, της καταπολέμησης της φτώχειας. Αλλά είναι η πρώτη φορά όπου αναφέρεται ειδικά ως πρότυπο η αξιοποίηση των νέων τεχνολογικών δυνατοτήτων. Το πρότυπο αυτό προσπαθεί να δημιουργήσει διαδικασίες για να απαντήσουμε στις προκλήσεις που θέτει η σύγχρονη τεχνολογία, το διαδίκτυο, η πληροφορική, η επέκταση των επικοινωνιών,

η επέκταση της γνώσης. Πρόκειται για μια στρατηγική και ένα πρόγραμμα που θέτει στο επίκεντρο τους πολίτες. Γι' αυτό και κεντρικός στόχος της νέας στρατηγικής είναι η πλήρης απασχόληση μέχρι το 2010. Είναι σημαντικό ότι επαναφέραμε την πλήρη απασχόληση σε μια εποχή που ο όρος αυτός πια δεν ήταν ένας όρος που γινόταν αποδεκτός. Είναι πια κεντρικός στόχος για την ευρωπαϊκή οικονομία. Η Ευρώπη και το σύνολό της, όπως βέβαια και η Ελλάδα, πρέπει να απαλλαγούν από τη μάστιγα της ανεργίας. Πώς; Πρώτα με την επιτάχυνση των ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης. Παρά τα προβλήματα που δημιουργεί η αύξηση των τιμών πετρελαίου και η διολίσθηση του ευρώ, ο στόχος μας είναι να αναπτύσσεται η ευρωπαϊκή οικονομία κατά 3% κάθε χρόνο. Η Ευρώπη γνώρισε πολύ χαμηλότερους ρυθμούς και το 3% είναι υψηλό ποσοστό. Η Ελλάδα, που αποβλέπει στην πραγματική σύγκλιση, βεβαίως έχει έναν υψηλότερο στόχο. Και σωστά έχει αυτόν το στόχο, για να πλησιάσει τις υπόλοιπες χώρες.

Πρώτος στόχος λοιπόν είναι ό,τι μπορούμε να κάνουμε για ταχύτερη ανάπτυξη. Δεύτερος στόχος η δυναμική αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών με το διαδίκτυο και κυρίως την εκπαίδευση, τη γνώση, για να μπορέσει η ευρωπαϊκή οικονομία να γίνει ανταγωνιστική. Η λέξη κλειδί σ' αυτά τα προγράμματα σ' αυτήν την προσπάθεια είναι η "εκπαίδευση", γιατί με αυτή θα αποκτήσουμε τη δυνατότητα της προσαρμογής και της αξιοποίησης της νέας τεχνολογίας.

Τρίτος στόχος είναι η δημιουργία ενός περιβάλλοντος για την ανταγωνιστική λειτουργία της ευρωπαϊκής οικονομίας στο διεθνές και παγκόσμιο περιβάλλον. Ο στόχος συνεπάγεται μια σειρά από μέτρα για την ενίσχυση των επιχειρήσεων, την προώθηση της έρευνας και της τεχνολογίας, τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου έρευνας και καινοτομίας. Η Ευρώπη πρέπει να είναι πρώτη στην ερευνητική και τεχνολογική προσπάθεια, αν θέλει να πετύχει την ανάπτυξη και την πλήρη απασχόληση.

Τρία λοιπόν κεντρικά σημεία: ανάπτυξη πλήρης απασχόληση, δημιουργία περιβάλλοντος, για την ενίσχυση πρωτοβουλιών και επιχειρήσεων. Η Ελλάδα, η οποία συμμετείχε στην κατάρτιση αυτού του προγράμματος, προωθεί και προχωρεί στη θέσπιση όλων των στρατηγικών και μέτρων, ώστε η χώρα να συμμετάσχει ενεργά στη νέα ψηφιακή οικονομία της γνώσης. Κύριοι άξονες είναι η απασχόληση, η συνοχή, η παροχή ευκαιριών για όλους. Προσαρμόζουμε το εκπαιδευτικό μας σύστημα με τη συνεχή κατάρτιση, τα προγράμματα κατάρτισης του εργατικού δυναμικού. Θέλουμε μια κοινωνία όλων των πολιτών χωρίς διακρίσεις αποκλεισμούς και περιθωριοποιήσεις και εργαζόμαστε γι' αυτό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, από τα άλλα σημαντικά, τα οποία συνέβησαν, θέλω να αναφέρω ότι η ανάπτυξη της ευρωπαϊκής άμυνας υπήρξε ένας άλλος τομέας που πήραμε σημαντικές αποφάσεις. Δημιουργήσαμε τους θεσμούς, τους μηχανισμούς και τις στρατηγικές που θα επιτρέψουν στην Ένωση σε αυτόνομη βάση να προλαμβάνει και να διαχειρίζεται κρίσεις. Να αναπτύσσει ανθρωπιστικές επιχειρήσεις και παρεμβάσεις για την προώθηση της σταθερότητας και της ειρήνης.

Η Ένωση αποκτά με τις αποφάσεις για την ευρωπαϊκή άμυνα τα μέσα και τις προϋποθέσεις για την ενίσχυση του πολιτικού της χαρακτήρα και της ανεξαρτησίας της. Μπορεί μόνη της να παίρνει αποφάσεις και θα μπορεί μόνη της να εφαρμόζει τις αποφάσεις αυτές.

Κυρίες και κύριοι, βρισκόμαστε μπροστά σε νέες προκλήσεις αλλά και νέες ευκαιρίες σε μία κρίσιμη περίοδο μετεξέλιξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ελλάδα του 2001 έχει πρωτόγνωρες δυνατότητες να επηρεάζει τις ευρωπαϊκές εξελίξεις, να μεγιστοποιεί από τη συμμετοχή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα οφέλη της. Να συγκλίνει σε όλους τους τομείς με τα επίπεδα ανάπτυξης των άλλων πιο ανεπτυγμένων κρατών. Η ελληνική κοινωνία έχει συγχρόνως μία μοναδική ευκαιρία να εκμεταλλευτεί αυτές τις νέες δυνατότητες, να αξιοποιήσει τις νέες ευκαιρίες. Οι επιλογές είναι τώρα πια δικές μας. Ίσως υπάρχουν οι νοσταλγοί κάποιου παρελθόντος, ίσως υπάρχουν εκείνοι οι οποίοι δεν απαρνούνται ή δεν αισθάνονται αρνητικοί απέναντι σε ένα παρελθόν μιζέριας, ένα

παρελθόν μιας μικρής και ανίσχυρης Ελλάδας.

Εμείς πιστεύω ότι πρέπει να βλέπουμε μπροστά. Είμαστε οι οικοδόμοι του μέλλοντος που έρχεται, είμαστε οι οικοδόμοι μιας ισχυρής, αναπτυγμένης και σεβαστής Ελλάδας. Με την Ελλάδα που σέβεται το παρελθόν της αλλά που βλέπει με αισιοδοξία το ευρωπαϊκό μέλλον που ανοίγεται, μπορούμε να αλλάξουμε ριζικά, θεαματικά τον τρόπο λειτουργίας της κοινωνίας μας και τη ζωή των συμπολιτών μας. Αυτόν το δρόμο που ανοίξαμε αυτόν το χρόνο με τη συμμετοχή μας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, με τις αποφάσεις της Λισαβόνας, οι οποίες θέτουν ως κεντρικούς στόχους πλήρη απασχόληση και κοινωνική συνοχή, μπορούμε να προχωρήσουμε και να δημιουργήσουμε μία πραγματικά ισχυρή οικονομία και ισχυρή Ελλάδα, που είναι ο στόχος όλων μας. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Αρχηγός της Αξωματικής Αντιπολίτευσης και Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας κ. Κώστας Καραμανλής έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ζητούσα από τον Πρωθυπουργό να μη μας μιλήσει πια για ισχυρή Ελλάδα. Κουραστήκαμε να το ακούμε αυτό. Όταν όμως έρχεται η ώρα της κρίσης, που τις αποφεύγει όπως ο διάβολος το λιβάνι -σας θυμίζω την περίπτωση με το τραγικό ναυάγιο του "ΣΑΜΙΝΑ"- ήρθε και μας είπε για μια άλλη Ελλάδα, για την οποία δεν φταίει κανείς! Δεν φταίνε αυτοί που κυβερνούν είκοσι χρόνια, φταίνει η κοινωνία, φταίνει οι πολίτες, φταίνει οι άνθρωποι αυτής της χώρας!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Η δεύτερη παρατήρηση, που θέλω να κάνω, είναι να τα αφήσετε αυτά περί Λισαβόνας και πλήρους απασχόλησης! Δεν φταίει ούτε η Λισαβόνα ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση, που έχουμε γίνει πρωταθλητές στην ανεργία. Η πολιτική που ακολουθεί η Κυβέρνησή σας φταίει, κύριε Σημίτη! Και λίγα τα λόγια για την εκπαίδευση. Το τεράστιο πρόβλημα, που δημιουργήσατε εσείς στον πραγματικό στρατηγικής και ευαίσθητης σημασίας τομέα της παιδείας, δείχνει τις αποκλειστικές και τεράστιες ευθύνες σας. Εκεί είναι ο πιο προβληματικός χώρος σήμερα. Με τη δήθεν μεταρρύθμιση στείλατε στην αβεβαιότητα όλους τους Έλληνες νέους, επιβαρύνετε τις ελληνικές οικογένειες βαρύτατα και τελικά κάνατε απάτη τη δωρεάν παιδεία. Αυτό καταφέρατε!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ιδέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης για τη χώρα μας είχε διττό στόχο. Αφ' ενός την ισόρροπη ανάπτυξη, την οικονομική και κοινωνική σύγκλιση και αφ' ετέρου την εξασφάλιση από την πιθανότητα πολέμου.

Η Ελλάδα μέχρι σήμερα δεν κατάφερε να εξασφαλίσει κανέναν από τους δύο επιδιωκόμενους στόχους. Σ' αυτά τα δύο ζητήματα οι κυβερνήσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. απέτυχαν.

Στον οικονομικό τομέα, λαοί πτωχότεροι από εμάς, όπως οι Ιρλανδοί και οι Πορτογάλοι, έφθασαν με άνεση το ευρωπαϊκό μέσο επίπεδο. Η χώρα μας, που κάποτε ήταν πλουσιότερη από τα έθνη αυτά, βρίσκεται σήμερα στην εσχάτη της Ευρώπης. Αντί να συγκλίνει, απέκλινε.

Διοισθήσαμε στις τελευταίες θέσεις. Πρωτόγνωρη έξαρση ανεργίας. Ραγδαία διεύρυνση κοινωνικών και περιφερειακών ανισοτήτων. Εισοδήματα; Στο 70% των Ευρωπαίων. Χάσμα, που διαρκώς μεγαλώνει, στο ισοζύγιο συναλλαγών. Διαρθρωτικές αλλαγές στο μηδέν. Καταστροφή στο χρηματιστήριο. Διαπλοκή στις συναλλαγές του δημοσίου. Αδιαφάνεια και διαφθορά σε βάρος της ανταγωνιστικότητας και της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Ο ίδιος ο Πρωθυπουργός, που προεκλογικά προσπαθούσε να μας συκοφαντήσει, ομολογεί τώρα -το έκανε και σήμερα- ότι βρισκόμαστε μακριά από την πραγματική σύγκλιση κι ότι τώρα πρέπει να την επιδιώξουμε. Και, σε άλλη ευκαιρία, ζήτησε άλλα δέκα χρόνια θυσίες. Και όλα αυτά παρά τα τεράστια κοινοτικά κονδύλια, που εισέρρευσαν στη χώρα, και τις βαριές θυσίες, που υπέστη ο Έλληνας πολίτης στην επταετία του εκσυγχρονισμού σοσιαλισμού ή -το ίδιο είναι με άλλα λόγια- της πιο αδιάστακτης φοροεπιδρομής, που γνώρισε ποτέ ο τόπος.

Το πώς έγινε αυτό μπορεί ν' αποτελέσει αντικείμενο μελέτης

για τους Ευρωπαίους ιστορικούς του μέλλοντος. Και αυτοί όμως κατά πάσα πιθανότητα θα φρίξουν, όταν διαπιστώσουν τι ακριβώς έγινε.

Σε ό,τι αφορά τον άλλον τομέα, τον αμυντικό, τον εθνικό, τα πράγματα πήγαν δυστυχώς πολύ χειρότερα. Οι κυβερνήσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ., αιχμάλωτες για χρόνια στο δημοσκοπικό σύνθημα "ΕΟΚ και ΝΑΤΟ το ίδιο συνδικάτο", πολέμησαν δονκιχωτικά την πολιτική για την αμυντική ενοποίηση της Ευρώπης και στέρησαν τη χώρα από ιστορικές ευκαιρίες. Στη συνέχεια δεν έκαναν τίποτε άλλο, παρά να πυροβολούν τα ελληνικά πόδια. Στην καλύτερη περίπτωση έλαμπαν με την απραξία τους και η απραξία έχει πάντα σημαντικό κόστος. Πολύ περισσότερο, όταν πρόκειται για ένα τόσο ευαίσθητο θέμα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το φάσμα της ανασφάλειας στις ελληνοτουρκικές σχέσεις διαιωνίζεται. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Το Ελσίνκι -το είχαμε επισημάνει εξαρχής- δεν έδωσε τις διεξόδους που χρειαζόνταν. Δεν εξασφαλίσαμε πραγματικά ανταλλάγματα. Η Κυβέρνηση ούτε καν το επεδίωξε, όπως έχει ομολογήσει ο ίδιος ο Υπουργός των Εξωτερικών. Ούτε που σκέφθηκε σοβαρά κάτι τέτοιο.

Στις δύο μειζονες κρίσεις με την Τουρκία -περίπτωση των Ιμίων και του Οτσαλάν- ο ίδιος ο Πρωθυπουργός "τα έκανε θάλασσα". Ξεκίνησε από το "δεν" και κατέληξε "yes" και στις δύο περιπτώσεις. Εγκλωβίστηκε τελικά στην απόφαση να υποχωρεί κάθε φορά και από λίγο, για να ξεφύγει από τα προβλήματα που προκαλεί η Τουρκία.

Η αλήθεια είναι ότι η "βήμα προς βήμα προσέγγιση" αποδείχθηκε ότι δεν είναι τίποτε άλλο παρά μόνο μια "βήμα προς βήμα υποχώρηση", μια τακτική δηλαδή που διαρκώς αποδυναμώνει τις ελληνικές θέσεις και αποθρασύνει τους εξτρεμιστές της Άγκυρας. Δώσατε ό,τι ζητούσαν στο Ελσίνκι. Και ποιο είναι το αποτέλεσμα δεκατρείς μήνες μετά; Προκλητικότητα στο Αιγαίο, πλήρης αδιέξοδο στο Κυπριακό και απειλές ενσωμάτωσης των κατεχομένων.

Το στρατιωτικό κατεστημένο της Άγκυρας δεν φαίνεται διατεθειμένο να αλλάξει στρατηγική. Δεν προτίθεται ούτε να δώσει -και αναφέρομαι στην αρπαγή της μισής Κύπρου- ούτε να εγκαταλείψει τις αυθαίρετες διεκδικήσεις, που μονομερώς εγείρει στο Αιγαίο. Κάτι τέτοιο μπορεί να γίνει, μόνο αν βρεθεί στην ανάγκη.

Εμείς δεν κινούμαστε σ' αυτήν την κατεύθυνση. Η Κυβέρνηση προσποιείται ότι αγνοεί και την ιστορική εμπειρία, αλλά και τη σημερινή πραγματικότητα. Αντί να διαμορφώνει συγκροτημένη στρατηγική, αυτοσχεδιάζει με οσφουοκαμψία.

Έμεινε στο "βλέποντας και κάνοντας", στη "σκέψη περίμενε και θα δούμε". Μόνο που η εξωτερική πολιτική, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν γίνεται έτσι, και όταν γίνεται, δυστυχώς, μόνο αρνητικά αποτελέσματα μπορεί να επιφυλάσσει.

Η αλήθεια είναι ότι όλοι βεβαίως θέλουμε την ειρηνική συμβίωση με τη γείτονα και επιδιώκουμε ακόμη πιο πολύ τη συνεργασία με τους λαούς της περιοχής μας. Κανένας μας δεν θέλει να ζει σε ένταση, ούτε βέβαια να καταβάλλουμε υπέρογκες αμυντικές δαπάνες. Πιστεύουμε, όμως, ότι οι καλοί λογαριασμοί κάνουν τους καλούς φίλους. Γι' αυτό είναι ανάγκη να έχουμε σθεναρή στάση και καθαρή φωνή!

Έχουμε ευθέως υποστηρίξει τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Τουρκίας. Πρέπει, όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να τον θέλει και η ίδια! Κανέναν δεν μπορείς να βοηθήσεις κόντρα στην ίδια του τη βούληση. Εάν η Άγκυρα δεν μπορεί να σηκώσει το ευρωπαϊκό κεκτημένο, οφείλουμε και εμείς να είμαστε ρεαλιστές. Θέλουμε μια Τουρκία, που να συμπεριφέρεται ευρωπαϊκά, όχι μόνο στο εσωτερικό της, αλλά κυρίως προς τους γείτονές της. Χωρίς Αττίλες και στρατιωτική βία, χωρίς απειλές και εντάσεις. Να αποδεχθεί πρώτα τους κανόνες ειρηνικής συμπεριφοράς απέναντι στην Ευρώπη και μετά να δούμε βεβαίως το πραγματικά υπαρκτό θέμα, αν τα κελιά των φυλακών του Ερζερούμ χωρούν τρεις ή τέσσερις κρατούμενους. Να δηλώσει σεβασμό στο Διεθνές Δίκαιο, να αποδεχθεί το Δίκαιο της Θάλασσας και να δώσει έμπρακτες αποδείξεις.

Σήμερα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, λίγο μόλις καιρό μετά το Ελσίνκι ακόμα και οι πιο ένθερμοι διεθνείς υποστηρικτές της

τουρκικής υποψηφιότητας δηλώνουν "λάθος". Ο ίδιος ο Υπουργός των Εξωτερικών της Γαλλίας, μιας χώρας που τότε πρωταγωνίστησε στη στήριξη του τουρκικού αιτήματος, ομολογεί τώρα ότι στο Ελσίνκι ελήφθη μια λανθασμένη απόφαση. Είναι πια κοινό μυστικό ότι οι άλλοι ήθελαν να δεχθούν το νόμιμο του τουρκικού αιτήματος, όχι όμως και να προχωρήσουν στο άνοιγμα της πόρτας. Η Κυβέρνησή σας ήθελε να κάνει για την Τουρκία πολύ περισσότερα απ' ό,τι η οποιαδήποτε ηγεσία της ίδιας της Άγκυρας. Έκανε την εξωτερική πολιτική προσωπική υπόθεσή!

Σε ό,τι αφορά τώρα την ενταξιακή πορεία της Κύπρου, είναι γεγονός -και το είπαμε από την αρχή- ότι το Ελσίνκι ενίσχυσε τη θέση μας. Παρ' όλα αυτά κάποιοι στην Ευρώπη άρχισαν πάλι να ψελλίζουν ευχές, που μόνο ανησυχία προκαλούν. Γι' αυτό ακριβώς είναι ανάγκη να ενώσουμε όλοι τη φωνή μας και να στείλουμε το πιο ισχυρό μήνυμα σε κάθε κατεύθυνση. Δεν μπορεί ο Αττίλας να γίνεται ρυθμιστής της ευρωπαϊκής διεύρυνσης με μόνο όπλο του την επίδειξη αδιαλλαξίας και περιφρόνησης στο Διεθνές Δίκαιο!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Από τη στιγμή που ανταποκρίνεται στο ευρωπαϊκό κεκτημένο και πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις, η Κύπρος θα ενταχθεί. Αυτό είναι δεδομένο, είναι κεκτημένο και είναι αδιαπραγμάτευτο. Είναι ζήτημα αρχής είναι ζήτημα αξιοπιστίας είναι ζήτημα αυτοσεβασμού. Διεύρυνση χωρίς την Κύπρο δεν πρόκειται να δεχθούμε. Διεύρυνση χωρίς την Κύπρο, απλά και καθαρά, δεν θα γίνει!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Αυτήν τη δήλωση ζητούμε από τον ίδιο τον Πρωθυπουργό. Και η δήλωση αυτή, κύριε Πρωθυπουργέ, πρέπει να γίνει σήμερα, εδώ και τώρα, για να μην τρέχουμε αύριο πίσω από οιοσδήποτε προσπάθειες παρασπονδίας ή υπαναχωρήσεων!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Ας τρέξουν τώρα οι άλλοι κι ας κινηθούν στην κατεύθυνση που πρέπει: στην κατεύθυνση των κατακτητών, που ποδοπατούν τη μισή Κύπρο!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι η Σύνοδος Κορυφής της Νίκαιας ήταν ιδιαίτερης σημασίας για την πορεία της Ευρώπης. Και αυτό, γιατί αφορούσε τη θεσμική προετοιμασία της εν όψει της διεύρυνσης, τη λήψη αποφάσεων, που θα επιτρέψουν την αποτελεσματική λειτουργία της, όταν θα έχει είκοσι πέντε ή και περισσότερα μέλη, την αναζήτηση μιας χρυσής τομής ανάμεσα στο σεβασμό της εθνικής κυριαρχίας, από τη μία, και την αποτελεσματικότητα της ένωσης, από την άλλη.

Οι αποφάσεις που λήφθηκαν αποτελούν βήμα προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Γι' αυτό σπεύδω να διευκρινίσω ότι εμείς θα προσυπογράψουμε την κύρωση της νέας συνθήκης. Οφείλω, όμως, να είμαι απόλυτα ειλικρινής. Πιστεύουμε ότι το τελικό αποτέλεσμα υπήρξε κατώτερο των προσδοκιών. Κατέδειξε ότι λείπει από την πολιτική ηγεσία της Ευρώπης η αναγκαία βούληση και η αποφασιστικότητα, που απαιτούνται για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Και αυτό αφορά προπάντων στην πολιτική ενοποίηση και ειδικότερα στον πυλώνα της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και της Κοινής Ασφάλειας.

Η Συμφωνία της Νίκαιας ήταν αποτέλεσμα μίας σειράς σκληρών διαπραγματεύσεων με εθνοκεντρικό και όχι ευρωκεντρικό χαρακτήρα. Βασίστηκε -αυτή είναι η αλήθεια- στα παζάρια μεταξυ των κρατών-μελών και όχι σε αρχές και κανόνες. Η συζήτηση προσανατολίστηκε περισσότερο στο πώς θα μπλοκάρεται μία απόφαση και λιγότερο στο πώς θα λαμβάνονται οι αποφάσεις στα Συμβούλια Υπουργών.

Από τη μια οι ηγεσίες των μεγάλων χωρών δεν κινήθηκαν στο όραμα εκείνων, που εμπνεύστηκαν και χάραξαν το δρόμο της ευρωπαϊκής ενοποίησης, και, από την άλλη, οι μικρότερες χώρες αναγκάστηκαν να δώσουν μάχες χαρακωμάτων. Σημαντικά θέματα, όπως εκείνα που αφορούν στην κοινή άμυνα και στην επίσημη υιοθέτηση της χάρτας για τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, έμειναν ουσιαστικά στο περιθώριο και εγκαταλείφθηκαν για το μέλλον.

Είναι ανάγκη να συνειδητοποιήσουμε ότι στη νέα Ευρωπαϊκή Ένωση, αυτή που σταδιακά διαμορφώνεται, ολοένα και περισ-

σότερες αποφάσεις θα λαμβάνονται χωρίς να μπορεί κανείς να θέσει βέτο. Με τις διευθετήσεις, που συμφωνήθηκαν στη Νίκαια, το δικαίωμα της αρνησικυρίας περιορίζεται σημαντικά, αν και οι μεγάλες χώρες διασφάλισαν τις εξαιρέσεις που επιθυμούσαν.

Το σύστημα των ενισχυμένων συνεργασιών, όπως έχει διαμορφωθεί, προσφέρει ορισμένες δυνατότητες για τη συμμετοχή στον ισχυρό πυρήνα της Ένωσης. Αποκλείστηκε όμως από το σύστημα αυτό η συνεργασία στην άμυνα και αυτό αποτελεί πλήγμα για χώρες όπως εμείς, που θέλουμε μία αυτόματη ευρωπαϊκή άμυνα.

Η σύνοδος της Νίκαιας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν έδωσε απάντηση στο ερώτημα: "Πού θέλουμε να πάμε και με ποια μέσα;" Έμειναν σε εκκρεμότητα τα μεγάλα ζητήματα, που αφορούν στο μελλοντικό καθεστώς του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, στον καθορισμό των ευρωπαϊκών, των εθνικών και των περιφερειακών αρμοδιοτήτων, στη συνταγματοποίηση των συνθηκών, στο ρόλο των εθνικών Κοινοβουλίων.

Το βέβαιο είναι ότι τα νέα δεδομένα δημιουργούν για μας πολλές υποχρεώσεις. Το ενδεχόμενο να προχωρήσουν ορισμένοι μπροστά και η Ελλάδα να κριθεί ότι δεν μπορεί να ακολουθήσει συνεπάγεται πολλούς κινδύνους.

Γι' αυτό ακριβώς χρειάζεται κατάλληλη προετοιμασία τώρα. Απαιτούνται νέες πρωτοβουλίες, επιβάλλεται ένταση προσπάθειών. Πορεία προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση σημαίνει διαρκείς αγώνες και σκληρές διαπραγματεύσεις. Και εμείς πρέπει να είμαστε έτοιμοι και ικανοί να διαπραγματευόμαστε πόντο-πόντο, σημείο-σημείο, σ' ό,τι αφορά τα συμφέροντά μας. Και ταυτόχρονα να προβάλλουμε ένα όραμα για τον Ευρωπαίο πολίτη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι πια φανερό -και αποτυπώνεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο- ότι από τη σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση λείπει το όραμα και περισσεύει η λογιστική. Λείπει η έγνοια για τον άνθρωπο και περισσεύει το μέτρημα των αριθμών.

Οι κυβερνήσεις που χαράσσουν την πορεία της Ευρώπης τα τελευταία χρόνια απεμπλούτισαν το όραμα, που κληρονόμησαν από τους εμπνευστές της ενοποίησης. Έδειξαν αναληγσία απέναντι στην ποιότητα ζωής και στο περιβάλλον. Έφθασαν στο σημείο να βομβαρδίσουν ένα κομμάτι της ίδιας της Ευρώπης και να μολύνουν ένα πολύ μεγαλύτερο.

Προσπαθεί τώρα η Κυβέρνηση και η κυβερνητική προπαγάνδα να ισχυριστεί ότι όλα αυτά ανήκουν στον ιστορικό του μέλλοντος. Πασχίζει να δημιουργήσει ψευδείς εντυπώσεις, για να σκιάσει την αλήθεια. Διαψεύδεται όμως από τον πιο αρμόδιο. Ο τότε Υπουργός Εξωτερικών καταγγέλλει ότι αποπέμφθηκε από τον Πρωθυπουργό για χάρη της άποψης της "Ολμπράιτ", που ήθελε σώνει και καλά τον πόλεμο. Και έπειτα, αφού όπως λέτε δεν συμμετείχε η Ελλάδα, ποιος διέθεσε τα AWACS και τα συστήματα ραντάρ; Αφού ήταν αντίθετη η Κυβέρνηση, ποιανού Έλληνα πολιτικού φέρουν την υπογραφή οι αποφάσεις βομβαρδισμού της Γιουγκοσλαβίας;

Εμείς δεν ασκούμε κριτική εκ των υστέρων. Την ίδια στιγμή, που ξεκινούσαν οι βομβαρδισμοί, καταγγέλλαμε ότι "η επέμβαση γινόταν χωρίς προηγούμενη απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας". Υπογραμμίζαμε καθημερινά ότι πρόκειται για "λάθος πόλεμο". Επισημάναμε τις ενδεχόμενες συνέπειες, αναδεικνύοντας από τότε τις επισημάνσεις της Ένωσης Χημικών για μόλυνση του περιβάλλοντος.

Είπαμε τότε -το επαναλαμβάνουμε και σήμερα- ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση όχι μόνο δεν στάθηκε στο ύψος των περιστάσεων, αλλά απογοήτευσε με τη στάση της. Πέρα όμως απ' όλα αυτά, όλοι οι Ευρωπαίοι πολίτες ζήσαμε τρεις ακόμα διαδοχικές κρίσεις, που αποκάλυψαν ένα τεράστιο έλλειμμα εντοπισμένο στην ποιότητα ζωής. Τρεις διαδοχικές κρίσεις, τρία διαδοχικά σκάνδαλα: τρελές αγελάδες, διοξίνες και απεμπλουτισμένο ουράνιο. Σε τρεις διαφορετικές φάσεις η Ευρώπη αποκαλύφθηκε να υστερεί σε ό,τι αφορά την προστασία της υγείας, την ασφάλεια των τροφίμων, την προστασία του περιβάλλοντος. Και είναι διάχυτη η πεποίθηση ότι υπάρχει σημαντική υστέρηση σε ό,τι αφορά την προστασία από τους κινδύνους, που επιφυλάσσουν οι τεχνολογίες αιχμής, κυρίως η τεχνολογία δικτύων και διαδικτύων.

Άμεσα συνδεδεμένο με την ποιότητα ζωής του Ευρωπαίου πολίτη είναι βέβαια και το τεράστιο ζήτημα της ανεργίας. Για ποια ποιότητα ζωής να μιλάμε, όταν ο άνθρωπος δίπλα μας δεν έχει τα στοιχειώδη για μία στοιχειώδη επιβίωση;

Μείζονος όμως σημασίας είναι και το οργανωμένο έγκλημα, κυρίως τα ναρκωτικά, που θερίζουν τους νέους ανθρώπους, όπως επίσης και τα μεγάλα ζητήματα, που εγείρονται από την παράνομη οικονομική μετανάστευση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, διαπιστώθηκε -μέσα από τις διαδοχικές κρίσεις, της σπογγώδους εγκεφαλοπάθειας, των διοξινών και του απεμπλουτισμένου ουρανίου- ότι υπάρχει έλλειμμα ευαισθησίας για τον άνθρωπο, υπάρχει έλλειμμα διαφάνειας και αποτελεσματικότητας στην άσκηση κοινοβουλευτικού ελέγχου των Υπουργών, που συμμετέχουν στα ευρωπαϊκά συμβούλια.

Η περίπτωση της σπογγώδους εγκεφαλοπάθειας απεκάλυψε ότι στο Συμβούλιο Υπουργών πρυτανεύουν αδιαφανή κριτήρια και επικρατούν εθνικές και άλλες ιδιότητες συνήθως ισχυρών κρατών. Οδήγησε, παράλληλα, στο συμπέρασμα ότι στη χώρα μας δεν υπάρχει ολοκληρωμένη πολιτική, ούτε συγκροτημένη υποδομή, με αποτέλεσμα να εκτίθεται ο πολίτης σε σοβαρούς κινδύνους.

Η ίδια ανεπάρκεια διαπιστώνεται τόσο στην περίπτωση των διοξινών, όσο και στα ζητήματα, που εγείρονται μετά τη χρήση απεμπλουτισμένου ουρανίου στους βομβαρδισμούς των βορείων γειτόνων μας.

Απλά και μόνο το γεγονός ότι οι έλεγχοι στα κατεψυγμένα λαχανικά, που εισάγονται από τη Σερβία, μόλις τώρα αρχίζουν, είναι εξόχως αποκαλυπτικό. Απλά και μόνο το γεγονός ότι η Κυβέρνηση τη μία υποστηρίζει πως μόλις τώρα αντελήφθη τους κινδύνους και από την άλλη κομπάζει ότι τα ήξερε από το περασμένο καλοκαίρι, αρκεί για να αποδείξει και την αναληγσία της αλλά και την περιφρόνησή της προς την κοινή νοημοσύνη.

Μία υπεύθυνη κυβέρνηση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ζητούσε, από τη στιγμή που είχε στα χέρια της την έρευνα Focus, τουλάχιστον δύο πράγματα: την έρευνα σε βάθος και την απαγόρευση της χρήσης απεμπλουτισμένου ουρανίου. Δεν το έκανε όμως.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και είναι πρόκληση να προσποιστείται τώρα ευαισθησία και υπευθυνότητα!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπάρχει, σε τελική ανάλυση, έλλειψη οράματος για την Ευρώπη του μέλλοντος. Περισσότερες κυβερνήσεις, κατώτερες των περιστάσεων και των επιταγών της σύγχρονης εποχής, δεν έχουν μπορέσει να ανταποκριθούν στο ευρωπαϊκό όνειρο. Η Κυβέρνησή σας από την άλλη πλευρά δεν θέλησε, δεν τόλμησε, ίσως να μη σκέφθηκε ακόμη να μιλήσει.

Η θέση μας είναι ξεκάθαρη:

Η Ευρώπη χρειάζεται ένα όραμα για τον Ευρωπαίο πολίτη και το όραμα αυτό δεν βρίσκεται στην ισοπέδωση αλλά στο σεβασμό της ιδιαιτερότητας κάθε λαού.

Η Ευρώπη χρειάζεται ένα όραμα και το όραμα αυτό δεν μπορεί παρά να στηρίζεται σε αρχές και αξίες. Δεν μπορεί να εντοπίζεται παρά μόνο εκεί που συναντώνται οι προβληματισμοί, οι αγωνίες και οι προσδοκίες του Ευρωπαίου πολίτη.

Εμείς, που υπήρξαμε πρωταγωνιστές του ευρωπαϊκού προσανατολισμού, τοποθετούμαστε ξεκάθαρα στο ζήτημα αυτό:

Θέλουμε, πριν απ' όλα, μία Ευρώπη πιο δημοκρατική. Μία Ευρώπη, που να λειτουργεί με διαφάνεια. Μία Ευρώπη πιο αποτελεσματική και, πάνω απ' όλα, επαναλαμβάνω, πιο δημοκρατική.

Θέλουμε μία Ευρώπη πιο ασφαλή. Με κοινά και από κοινού προστατευόμενα σύνορα. Να έχει σε όλες τις ακτές της το ίδιο εύρος χωρικών υδάτων. Να διαθέτει κάθε χώρα το ίδιο ποσοστό πόρων για την άμυνα.

Θέλουμε μία Ευρώπη περισσότερο φιλειρηνική, που να επιλύει τις κρίσεις με διάλογο και να μη δημιουργεί κρίσεις με τα όπλα.

Να είναι τελικά κάθε χώρα ασφαλής έναντι οποιασδήποτε εξωτερικής απειλής.

Θέλουμε μια Ευρώπη με περισσότερες κοινωνικές ευαισθησί-

ες. Με συνοχή και κοινωνική αλληλεγγύη. Με κοινές πολιτικές απέναντι στα ζητήματα, που αφορούν στην ποιότητα ζωής του Ευρωπαίου πολίτη. Θέλουμε μια Ευρώπη με περισσότερο σεβασμό στο περιβάλλον, με αποτελεσματική πολιτική για την προστασία των φυσικών πόρων. Αύριο μπορούμε να δούμε πολέμους για το νερό. Ποια είναι η πολιτική της Ευρώπης γι' αυτό το τεράστιο ζήτημα και τι κάνει η Κυβέρνηση, για ν' αποφύγουμε αυτό το πρόβλημα;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τα επόμενα χρόνια θα κρίνουν τα πάντα στον τομέα της εξωτερικής και της ευρωπαϊκής πολιτικής. Θέλω να ξεκαθαρίσω ότι εμείς είμαστε πιστοί, επί δεκαετίες, στην πορεία του ευρωπαϊκού προσανατολισμού με συνέπεια και συνέχεια. Γι' αυτό όμως όχι απλώς δικαιούμαστε αλλά υποχρεούμαστε να ασκούμε κριτική, όταν βλέπουμε -και δυστυχώς βλέπουμε σε πολλές περιπτώσεις- η πορεία της σημερινής Ευρώπης να μην ανταποκρίνεται στο όραμα, στις ευαισθησίες, στις προσδοκίες των Ευρωπαίων πολιτών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τώρα είναι η ώρα ευθύνης, περισυλλογής και δράσης. Η Ελλάδα, εμείς, χρειαζόμαστε προβληματισμό, διάλογο και πάνω απ' όλα συνένωση προσπάθειών και δυνάμεων. Χρειάζεται μία κυβέρνηση στο ύψος των περιστάσεων, ισχυρή και αποτελεσματική για την Ελλάδα, για την Κύπρο, τελικά για την ίδια την Ευρώπη, για την κοινωνία στο σύνολό της, για τον άνθρωπο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Η Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Αλέκα Παπαρήγα, έχει το λόγο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΡΗΓΑ (Γενική Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κ.Κ.Ε.): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, πρόσεξα ότι ο κύριος Πρωθυπουργός από τις πρώτες ακόμα φράσεις χρησιμοποίησε δύο όρους, κατά τη δική μου γνώμη, κλειδιά.

Είπε κατ' αρχήν ότι η συμμετοχή της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η όλη προσαρμογή στην πολιτική της συνιστά για τον ελληνικό λαό ασφάλεια. Δεύτερον, είπε ότι αυτό που έχει σημασία είναι να δούμε τα μακροοικονομικά αποτελέσματα.

Ασφάλεια. Δεν θα ήθελα να ανοίξω κανένα μακρύ κατάλογο προβλημάτων, συνεπειών και προοπτικών, αλλά μόνο αν σκεφτεί κανείς επιλεκτικά και με κριτήριο την επικαιρότητα ορισμένα ζητήματα, βγάζει το συμπέρασμα ότι ο όρος "ασφάλεια" είναι κάτι το γενικό και αν θέλετε -κατά τη γνώμη μας- κρύβει και κάτι το απειλητικό. Αν δηλαδή προσπαθήσεις να αντισταθείς, να παρεκκλίνεις από κάποιες επιταγές, τότε κινδυνεύεις.

Ασφάλεια. Να πάρουμε τις ελληνοτουρκικές σχέσεις; Τα δικαιώματα του τουρκικού λαού ή του κουρδικού λαού; Να πάρουμε το Κυπριακό; Να πάρουμε το Παλαιστινιακό; Να πάρουμε το Ιράκ; Να πάρουμε τα Βαλκάνια, τον πόλεμο στα Βαλκάνια; Τους βομβαρδισμούς; Το απεμπλουτισμένο ουράνιο; Τις καταστροφές που έχουν έρθει και όχι μόνο από τον τελευταίο πόλεμο, γιατί υπάρχει και ο προηγούμενος της Βοσνίας κλπ; Να πάρουμε την αλλαγή συνόρων; Να πάρουμε τις κυρώσεις, τα εμπάργκο; Να πάρουμε το ότι παραμένει ανοιχτό το θέμα και στα πλαίσια του ΝΑΤΟ, της αναγνώρισης των κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας στο Αιγαίο;

Για ποια ασφάλεια μιλάμε; Από πλευράς δουλειάς; Για το λαό; Από πλευράς αποδοχών; Κοινωνική προστασία;

Δεν είναι τυχαίο ότι η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση δίνει δημοσκοπήσεις, που δείχνουν ότι το 52% των ευρωπαϊκών λαών και το 54% του ελληνικού λαού βλέπει με επιφύλαξη το ευρώ. Αν θέλετε, για μας δεν είναι θέμα το ευρώ και μόνο, αλλά μέσα σ' αυτήν την επιφύλαξη συμπεκνώνεται το γενικότερο πρόβλημα ανασφάλειας που βιώνουν οι λαοί της Ευρώπης. Και πώς είναι δυνατόν μία ένωση, μία συμμαχία, μία μορφή συνεργασίας να εξασφαλίζει την ασφάλεια και την ειρήνη, όταν κατ' αρχήν στους λαούς εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι εξαιρετικά εχθρική; Και αναφέρομαι σε συγκεκριμένα προβλήματα.

Διότι στο κάτω-κάτω δεν μπορεί να κρυφτεί η Ευρωπαϊκή Ένωση απ' αυτό που γίνεται στο ΝΑΤΟ, από αυτό που γίνεται στη λέσχη, να το πω έτσι, των επτά, από αυτό που γίνεται στο Συμβούλιο Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, διότι οι

βασικές, οι ισχυρές δυνάμεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμμετέχουν παντού, σε όλους τους διεθνείς οργανισμούς και ενώσεις και θα μπορούσαν να βάλουν ένα φρένο στην αδικία.

"Ασφάλεια" λέει ο κύριος Πρωθυπουργός σε σχέση με το Διεθνές Δίκαιο. Ποιο Διεθνές Δίκαιο; Αυτό το καινούριο που έχει φτιαχτεί την τελευταία δεκαετία, σύμφωνα με το οποίο νομιμοποιείται ο πόλεμος εκείνος που συμφέρει τους λίγους, που συμφέρει τα κεφάλαια; Ο πόλεμος εκείνος που πολλές φορές υπογορεύεται από τον ανταγωνισμό μεταξύ των ηγετικών δυνάμεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και από τον ανταγωνισμό των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής; Για ποια ασφάλεια μιλάμε;

"Όσο για τα ονειροπολήματα περί μακροοικονομικών στόχων, θα έλεγα ίσως με μια έκφραση, όχι αυστηρά πολιτική και επισημονική, ότι ακόμα και αν τα πιστέψει κανείς αυτά, είναι "ζήσε Μάη μου να φας τριφύλλι". Στην ουσία λέει στον ελληνικό λαό και στους άλλους λαούς "περιμένετε". Μετά από δέκα, είκοσι και τριάντα χρόνια κάτι έχετε να κερδίσετε.

Από αυτήν την άποψη, θα ήθελα να επεκταθώ και σε αυτό το ζήτημα και να αναφέρω μια φράση που διάβασα και που είπαν Έλληνες επιστήμονες όσον αφορά το απεμπλουτισμένο ουράνιο, που ισχύει όμως και για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ότι σε πέντε χρόνια θα ξέρουμε -προσθέτουμε ότι θα ξέρουν καλύτερα όσοι δεν ξέρουν σήμερα- και σε είκοσι χρόνια θα κλαίμε. Αλλά τότε θα είναι αργά.

Κατά τη δική μας γνώμη και σε αντίθεση με αυτά που είπε ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας, ο γιалός είναι στραβός κατ'αρχήν. Και εδώ που τα λέμε, η ελληνική Κυβέρνηση δεν πορεύεται στραβά μέσα στο στραβό γιαλό. Ίσα ίσα κοιτάζει να πηγαίνει ακριβώς στη γραμμή αυτού του στραβού γιαλού, που είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ)

Δεν κάνει ούτε μια παρέκκλιση αντίστασης στις πιο κραυγαλέες αποφάσεις και επιλογές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που θίγουν όλους τους λαούς της Ευρώπης και στην προκειμένη περίπτωση θίγουν ακόμη περισσότερο τον ελληνικό λαό.

Εδώ που τα λέμε, όποιος λέει ότι η Ελλάδα δεν πάει καλά, νομίζω ότι θα βρεθεί μπροστά σε μεγάλες αντιφάσεις, αν βρεθεί ο ίδιος στο τιμόνι της διακυβέρνησης. Αλλά και ως αντιπολίτευση, δεν είναι λίγες οι φορές που κόμματα της Αντιπολίτευσης που λένε ότι κυρίως φταίει η Ελληνική Κυβέρνηση, αθλώνοντας την Ευρωπαϊκή Ένωση, αντιμετωπίζουν καθημερινά πάρα πολλές αντιφάσεις, βιώνουν αντιφάσεις και το ζήτημα δεν είναι αν αντιφάσκουν με αυτά που λένε, αλλά κυρίως το ζήτημα είναι ότι αυτές τις αντιφάσεις τις πληρώνει ο ελληνικός λαός.

Με βάση στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ελλάδα σε κρίσιμους τομείς είναι ο τελευταίος τροχός της αμάξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Να πάρουμε το επίπεδο ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων; Να πάρουμε το επίπεδο των νέων τεχνολογιών; Να πάρουμε το δείκτη των κοινωνικών παροχών; Να πάρουμε τους μισθούς; Είναι ο τελευταίος τροχός της αμάξης.

Εμείς δεν αποκλείουμε η Ελλάδα να γίνει ο προτελευταίος, να ανέβει κανένα σκαλοπάτι, γιατί εδώ τα πράγματα είναι και κυκλικά. Κάποτε τελευταία ήταν η Πορτογαλία, ανέβηκε μερικά σκαλοπάτια η Ιρλανδία.

Κύριε Πρόεδρε της Νέας Δημοκρατίας, ορισμένους δείκτες που είχε επιτύχει με βάση το κριτήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τους χάνει. Και αυτό είναι φυσικό διότι τα πράγματα ανεβαίνουν και πέφτουν κατά κύματα. Αυτοί είναι οι νόμοι του συστήματος που ζούμε. Και απόδειξη είναι ότι η Ελλάδα πραγματικά σήμερα έχει το μεγαλύτερο δείκτη σε ποσοστό αύξησης του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος. Τα προηγούμενα χρόνια ήταν στο μείον, στο στάσιμο, ανεβαίνει. Τα επόμενα χρόνια δεν θα είναι έτσι, χώρια άλλους παράγοντες που πρέπει να πάρουμε υπόψη και θα τους αναφέρω.

Ο κύριος Πρωθυπουργός στάθηκε επί μακρόν, θα έλεγα, στο κοινωνικό πρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδιαίτερα θεωρήσε σταθμό τη Σύνοδο της Νίκαιας. Μακάρι να υπήρχε περισσότερος χρόνος, αλλά "οικ εν τα πολλώ το ευ", για να μπορούσα να αναφερθώ πιο αναλυτικά.

Όμως γίνεται λόγος για τη σύνταξη και την ψήφιση της Χάρτας των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και την ευρωπαϊκή κοινωνική ατζέντα στη Σύνοδο της Νίκαιας στις 7 έως 10 Δεκέμβρη του 2000.

Οι κατευθυντήριες γραμμές για την κοινωνική πολιτική που χαράχτηκε στη Νίκαια βασίζονται στην ομολογία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αρμοδίων οργάνων -εδώ βάζω εισαγωγικά γιατί η φράση αυτή δεν είναι δική μας- ότι "η επάνοδος σε μια σταθερή οικονομική αύξηση δεν σημαίνει ότι τα προβλήματα της φτώχειας και του αποκλεισμού θα υποχωρήσουν". Δηλαδή, στην ουσία τι παραδέχεται η Ευρωπαϊκή Ένωση και δεν μπορεί να κάνει αλλιώς; Ότι η μεγέθυνση του ΑΕΠ, η μεγέθυνση των οικονομιών δεν συνεπάγεται κατάργηση της φτώχειας και του αποκλεισμού.

Παρακάτω όμως πρέπει να προσθέσει και μια άλλη φράση που να πει τι θα κάνει. Και λέει: "Αντιθέτως, καθιστούν ακόμη πιο απαραίδεκτη την εμμονή τους". Βεβαίως δεν μας εξηγούν γιατί η οικονομική αύξηση συνυπάρχει με την εμμονή της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Είναι όροι που χρησιμοποιεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, γιατί εμείς αυτόν τον όρο "κοινωνικό αποκλεισμό" δεν τον υιοθετούμε ως όρο που αποδίδει στην ουσία, αλλά δεν έχει σημασία. Δεν μας εξηγεί γιατί αντέχουν αυτά. Πρέπει να δοθεί μια απάντηση.

Εμείς δίνουμε μια απάντηση που κάποιους δεν τους βρίσκει σύμφωνους, αλλά, εν πάση περιπτώσει, δίνουμε μια απάντηση. Ακριβώς γιατί για να επέλθει η οικονομική αύξηση, για να ανέβει το ΑΕΠ, να φθάσει το 5%, το 6%, το 9% κλπ., απλυσίαιστα με τα σημερινά δεδομένα, προϋποτίθεται ότι θα ενταθεί η εκμετάλλευση των εργαζομένων, ότι θα δυναμώσουν εκείνοι οι παράγοντες που ανεβάζουν τη φτώχεια. Ακριβώς η αύξηση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος δείχνει, ότι προηγήθηκαν σκληρά μέτρα λιτότητας, σκληρά μέτρα εκμετάλλευσης. Άλλωστε, αυτό το λένε και οι ίδιοι οι επιχειρηματίες: Αν θέλετε να αυξηθεί το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν και η ανταγωνιστικότητα πάρτε καινούρια μέτρα μείωσης των εργοδοτικών εισφορών, μείωσης των μισθών κλπ.

Δεν τα λέμε εμείς, αυτά λέγονται επισήμως στα ντοκουμέντα. Το ΣΕΒ να δούμε, τον ΙΟΒΕ να δούμε, τα άλλα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λένε προχωρήστε τις διαρθρωτικές αλλαγές στο χώρο της εργασίας. Και η Ευρωπαϊκή Ένωση πραγματικά πονοκεφαλιάζει γιατί ζει αυτήν την αντίφαση και αυτήν την αντίφαση σε σχέση με τα λεγόμενα τη ζει και η Κυβέρνηση. Από τη μια μεριά πρέπει να ρίξουν ακόμα παρακάτω το επίπεδο ζωής των εργαζομένων, αλλά από την άλλη προβληματίζονται ότι μία μεγάλη κρίση θα οδηγήσει και σε κοινωνικές αντιδράσεις, αλλά και από την άλλη μεριά θα μειωθεί η αγοραστική ικανότητα των εργαζομένων, επομένως θα υπάρχει πρόβλημα ποιος θα πάρει τα παραγόμενα προϊόντα. Γιατί η πλουτοκρατία, η οποία καταναλώνει πολλά προϊόντα, δεν είναι τόσο μεγάλη που να απορροφήσει όλα τα καταναλώσιμα προϊόντα. Πρέπει να τα απορροφήσει και ο απλός λαός. Επομένως, πραγματικά πονοκεφαλιάζει και θέλει να συγκεράσει δυο ασυμβίβαστα: Και τα κέρδη υψηλά και ο εργαζόμενος να μην φθάσει στα όρια της εξαθλίωσης.

Ποια απάντηση δίνει σ' αυτό το ζήτημα; Εδώ φαίνεται καθαρά και από τη Νίκαια. Αλλά αφήστε τι λένε τα ντοκουμέντα. Είναι η καθημερινή πρακτική. Ένα ζήτημα είναι να υπάρξει ένα δημόσιο σύστημα, ας το πω έτσι, ασφάλισης και υγείας που, ενώ ζούμε στον 21ο αιώνα, θα καλύπτει ανάγκες του 19ου αιώνα -ίσως είναι υπερβολικό, αλλά εκεί πάμε- για τα πιο εξαθλιωμένα τμήματα του πληθυσμού και όχι γενικά για όλα τα λαϊκά στρώματα. Και βεβαίως όσο πιο εξαθλιωμένος είσαι, τόσο με λιγότερα ικανοποιείσαι.

Δεύτερον, ο εθελοντισμός. Είναι άλλο πράγμα η κοινωνική αλληλεγγύη και άλλο πράγμα ο εθελοντισμός, για να καλύψει τα σπασμένα της ευρωπαϊκής πολιτικής, της κρατικής πολιτικής σε εθνικό επίπεδο. Και δεν είναι τυχαίο ότι εδώ πια οι μη κυβερνητικές οργανώσεις γίνονται ο προπομπός αυτού του εθελοντισμού, ο οποίος είναι το χειρότερο είδος φιλανθρωπίας και η πιο υποκριτική φιλανθρωπία.

Άλλο κοινωνικό μέτρο. Το ανέφερε και ο Πρωθυπουργός. Η

ίση μεταχείριση -λέει- των αλλοδαπών. Όμως, εδώ είναι καθαρή η Ευρωπαϊκή Ένωση. Λέει ότι οι αλλοδαποί εργάτες πρέπει να συνεισφέρουν οικονομικά για τον κρατικό προϋπολογισμό, να συνεισφέρουν στα ασφαλιστικά ταμεία και όπου αλλού χρειάζεται και όπου πληρώνουν οι άλλοι εργαζόμενοι, παραδείγματος χάρι οι Έλληνες, στο όνομα "της ισοτιμίας και της καταπολέμησης των διακρίσεων και της φτώχειας".

Στην πράξη, όμως, με αυτά που λέει η Χάρτα, ξεκαθαρίζει ότι θα παρασχεθούν στους αλλοδαπούς τα δικαιώματα -και οι υποχρεώσεις- που θα είναι συγκρίσιμα με εκείνα των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκρίσιμα, όχι απολύτως ισότιμα. Η σύγκριση επιτρέπει και την ανισοτιμία. Εμείς τουλάχιστον έτσι το μεταφράζουμε και έτσι κυρίως το μεταφράζουμε με τα μέτρα που παίρνετε στην πράξη. Δηλαδή, θα ακολουθηθεί μια άλλη πολιτική. Καταγραφή των μεταναστών, συνεισφορά στα ασφαλιστικά ταμεία, αλλά στην ουσία θα παραμείνουν δεύτερης κατηγορίας εργαζόμενοι.

Εμείς δεν έχουμε σκοπό να αμφισβητήσουμε ότι το ΑΕΠ αυξάνει στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια. Δεν πιστεύουμε ότι θα μπορεί να γίνεται και τα επόμενα χρόνια με τους ίδιους ρυθμούς. Το ζήτημα είναι τι κέρδισαν οι εργαζόμενοι απ' αυτό. Όλα τα στοιχεία δείχνουν -δεν θα κάνω μεγάλη αναφορά- ότι στην Ελλάδα μεγαλώνει το ποσοστό των εργαζομένων που βρίσκονται κάτω από τα όρια και στα όρια της φτώχειας. Ποιος κέρδιζε από αυτήν την αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος; Οι βιομήχανοι, οι εφοπλιστές, η πλουτοκρατία, έτσι για να τα πω συνοπτικά. Έχουν δημοσιευθεί πάρα πολλές φορές τα στοιχεία. Παραδείγματος χάρι το '99 άγγιξαν τα δύο τρισεκατομμύρια δραχμές τα κέρδη των τραπεζών και των χρηματιστηριακών εταιρειών. Οι μετέωρες εισηγμένες επιχειρήσεις τράβηξαν από τη Σοφοκλέους 4,7 τρισεκατομμύρια δραχμές. Από πού τα έβγαλαν αυτά τα χρήματα; Από πού βγήκαν αυτά τα χρήματα; Από κάπου αφαιρέθηκαν. Το ταμείο -ας το πω έτσι- είναι ένα, δεν αβγατίζει. Κάποιοι τα συγκεντρώνουν και κάποιοι τα χάνει. Θα μπορούσαμε σε πάρα πολλά ζητήματα να φέρουμε τέτοια στοιχεία.

Ταυτόχρονα όμως εδώ υπάρχει ένα θέμα. Ποιοι είναι εκείνοι οι παράγοντες που συνέβαλαν στην ανάπτυξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος; Όλες οι πηγές πλούτου, οι πρώτες ύλες, οι αναπτυξιακές δυνατότητες της χώρας έχουν αναπτυχθεί, όχι με κριτήριο τι συμφέρει τον ελληνικό λαό, αλλά αν θέλετε και τι συμφέρει και το διεθνές εμπόριο. Δεν το παραγνωρίζουμε εμείς αυτό το πράγμα. Υπάρχουν τομείς οι οποίοι πραγματικά αναπτύχθηκαν πάρα πολύ. Ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, μεταφορές κλπ. Αναμεισβήτητα αναπτύχθηκαν. Εμείς δεν λέμε ότι δεν γίνεται ανάπτυξη. Που αναπτύχθηκαν; Αναπτύχθηκαν εκείνοι οι τομείς που σήμερα τους χρησιμοποιούν ως υποδομή οι καπιταλιστές επιχειρηματίες. Δεν ξέρω, αλλά όλες οι εφημερίδες έγραψαν γι' αυτό που έζησαν οι κάτοικοι της Καλιφόρνια -όχι της ξεχασμένης ηπείρου- όπου με την ύπαρξη ιδιωτικών εταιρειών παραγωγής και παροχής ηλεκτρικού ρεύματος μερικές απ' αυτές, λόγω ανταγωνισμού μεταξύ τους, χρεοκόπησαν. Μια μεγάλη εταιρεία χρεοκόπησε και ένα μεγάλο μέρος της Καλιφόρνια βρέθηκε σε black out. Η Καλιφόρνια των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Και ξαναλέω ότι δεν ήταν οι ξεχασμένες δυτικές συνοικίες της Αθήνας, οι αυστηρά ταξικά καθορισμένες φτωχές περιοχές της Ελλάδας. Με τέτοιο τρόπο μπορεί το ΑΕΠ να τινάζεται και στα ύψη. Όμως, επειδή είπαμε ότι είναι ο τελευταίος τροχός της αμάξης η Ελλάδα θα ήθελα να αναφέρω ένα-δύο στοιχεία.

Η Κοινωνική Έκθεση για τη Σύγκλιση το 2000 επισημαίνει ότι οι ελληνικές εξαγωγές μεταποιημένων προϊόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση κινούνται σε χαμηλά επίπεδα και ότι τα ελληνικά προϊόντα είναι ευάλωτα στον κοινοτικό ανταγωνισμό, αφού οι τιμές τους δεν είναι αισθητά χαμηλότερες του κοινοτικού μέσου όρου. Και εδώ δεν μπορούμε να πούμε ότι φταίνε οι υψηλές αμοιβές των εργαζομένων, που εμείς δεν το υιοθετούμε καν σαν αφηγηματική κριτική σε αυτό το ζήτημα, διότι το επίπεδο των μισθών στην Ελλάδα και των αμοιβών γενικά είναι πολύ κατώτερο.

Αναμένεται ακόμα μεγαλύτερη εισαγωγική διείσδυση, στο

μέλλον. Η ίδια Κυβέρνηση στον προϋπολογισμό του 2001 προβλέπει επιδείνωση του εμπορικού ισοζυγίου. Θα μου πείτε, δεν θέλετε τις εισαγωγές; Εάν καθίσουμε και δούμε τι εισάγουμε και τι εξάγουμε -είναι σχετικά μικρή η αύξηση των εξαγωγών- τότε βγαίνει το συμπέρασμα ότι η Ελλάδα είναι έρμαιο της κρίσης και θα γίνει ακόμη πιο πολύ στο μέλλον. Δεν είναι τυχαίο. Πάρτε το δείκτη του πετρελαίου που και αυτός έχει να κάνει με την οικονομία της αγοράς, τα κέρδη κλπ. Όταν εισάγουμε προϊόντα τα οποία εμείς μπορούμε να τα παράγουμε, όταν τα εισαγόμενα προϊόντα θα έλεγα είναι περιττά, με την έννοια ότι θα μπορούσαμε εδώ να έχουμε παραγωγή με χαμηλότερο κόστος, τότε οπωσδήποτε η παραμικρή αύξηση στην τιμή των καυσίμων, πολλαπλασιάζει τις συνέπειες στην Ελλάδα.

Άλλη πλευρά. Πρόσφατα στο παγκόσμιο οικονομικό φόρουμ του Νταβός κατέταξαν τη χώρα μας τεσσαρακοστή έκτη σε τεχνολογική πρόοδο και παρατήρησαν ότι είναι η μόνη κοινοτική χώρα που η εγχώρια παραγωγή η οποία εδράζει στην αντιγραφή νέας τεχνολογίας, δεν προσεγγίζει το 2% του ΑΕΠ. Με αυτήν την έννοια δεν μπορεί να πάρει κανείς ένα δείκτη του ΑΕΠ και να πει ότι εδώ καλπάζουμε. Εγώ θα έλεγα ότι μπορεί να πηγαινε καλύτερα η Ελλάδα και με χαμηλότερο δείκτη.

Να πάρουμε τα ελλείμματα του εμπορικού ισοζυγίου και του ισοζυγίου συναλλαγών, το δημόσιο χρέος κλπ.; Και όπου έχει πέσει είναι ανεπαίσθητο και καθόλου σταθερή αυτή η πτώση. Θα έλεγα ότι εντάξει, μπορεί μια χώρα να χρεώνεται αν μακροοικονομικά μπορεί να το αντιμετωπίσει. Δεν υπάρχουν σήμερα εκείνοι οι όροι που διασφαλίζουν αυτό το ζήτημα. Και ξέρουμε πάρα πολύ καλά ότι όλα σε τελευταία ανάλυση θα τα πληρώσουν οι εργαζόμενοι. Βέβαια και κάποιοι επιχειρηματίες θα χάσουν, θα βλέπουν το μέσο ποσοστό κέρδους να πέφτει -όχι κατ' ανάγκη τη μάζα του κέρδους- αλλά εν πάση περιπτώσει, εμείς θα το πούμε καθαρά, δεν σκάμε αν και κάποιοι όμολοι χάσουν την πρώτη σειρά μέσα στην ιεραρχία του πλούτου. Εμάς μας ενδιαφέρει ποιος θα πληρώσει αυτά τα σπασμένα. Και απ' αυτήν την άποψη εμείς δεν υιοθετούμε ούτε, πώς να πω, τα αριθμητικά κριτήρια που κρίνει η Κυβέρνηση. Όχι σαν αριθμούς, αλλά σαν ουσία. Κερδίζουν οι λίγοι, χάνουν οι πολλοί. Βέβαια αυτό γίνεται σε όλη την κλίμακα της Ευρώπης. Και πραγματικά τα τελευταία χρόνια έχουμε το φαινόμενο αυτή η ακραία φτώχεια, που ήταν γνώρισμα των χωρών που ήταν υποδεέστερες σε σχέση με τις αναπτυγμένες χώρες της Ευρώπης, αυτά τα ακραία φαινόμενα της φτώχειας, επαναλαμβάνω, να μαζικοποιούνται, να το πω έτσι, στις ηγετικές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Και ελπίζω να μη θεωρήσει κανείς ότι αυτά που λέμε τα έχουμε βγάλει από το κεφάλι μας.

Συνθήκη Νίκαιας: Κατά τη γνώμη μας στη Νίκαια αποδείχθηκαν δύο πράγματα. Πρώτα-πρώτα ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι μια συμμαχία εταίρων οι οποίοι εμφορούνται από τους ίδιους στόχους, από τους ίδιους σκοπούς, όπου ο ένας συντρέχει τον άλλο, όπου ο ένας νοιάζεται να μην μείνει πίσω ο άλλος, δεν είναι εν πάση περιπτώσει πραγματική συμμαχία. Είναι βεβαίως ένας συνεταιρισμός δυνάμεων που η μια πάει να βγάλει το μάτι της άλλης, που οι κυρίαρχες δυνάμεις αποφασίζουν. Και θα έλεγα ότι δεν είναι σωστό, ότι είναι γερμανοκρατούμενη η Ευρωπαϊκή Ένωση ή δεν ξέρω, γαλλοκρατούμενη. Όλο το αμάξι τρέχει και οι αμαξάδες είναι οι ηγετικές δυνάμεις οι οποίες προσπαθούν βεβαίως να μοιράσουν και εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα ιμάτια των λαών και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ξαναμοίρασμα ψήφων έγινε. Και εκεί που είχαμε αναλογία ψήφων 2 προς 1, τώρα έγινε 2,4 προς 1. Τέσσερις χώρες μπορούν να μπλοκάρουν μια απόφαση και τρεις μεγάλες χώρες αναστέλλουν.

Η κατάργηση του βέτο σε τριάντα εννέα νέες περιπτώσεις που χρειάζονταν ομοφωνία. Θα μου πείτε, μα είναι εύκολο ένας συνεταιρισμός να πάει με ομοφωνία; Κοιτάξτε, ένας συνεταιρισμός, για το καλό των λαών, θα μπορούσε να λύσει τα προβλήματα και με ομοφωνία και με μεγάλη πλειοψηφία. Η μόνη δυνατότητα που έχει μια χώρα, όχι δυνατότητα στην τακτική της, αν θέλετε, να ασκήσει πίεση, είναι το βέτο μέσα σ' αυτό το λάκκο των λεόντων, που ισχύει αυτή η ορολογία, που κάποτε, δεν ξέρω ποιος, την πρωτολάνασάρισε, εμείς ή το ΠΑΣΟΚ, δεν έχει ση-

μασία. Κάτι τέτοιο είναι.

Δεν έχουμε αυταπάτη ότι η κάθε ελληνική κυβέρνηση η οποία είναι, όπως λέει, υπέρ της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, υπέρ του κεφαλαίου, θα χρησιμοποιούσε το βέτο. Αλλά ως δυνατότητα καλό είναι να υπάρχει σε όσο γίνεται περισσότερα ζητήματα.

Θα μου πείτε ότι εδώ είναι η αντίφαση, να συγκρούεται με την ομοσπονδιακή μορφή κλπ. Εμείς έχουμε σαφή γνώμη. Χρειάζονται σήμερα άλλες μορφές και κυρίως άλλου περιεχομένου συμμαχίες. Εγώ θα έλεγα και άλλων μορφών.

Μ' αυτήν την έννοια εμείς πιστεύουμε ότι όσο η Ελλάδα συμμορφώνεται σ' αυτές τις αποφάσεις -βεβαίως το κακό είναι ότι συμμορφώνονται οι κυβερνήσεις και τα κόμματα- τα πράγματα θα πηγαίνουν από το κακό στο χειρότερο. Βέβαια όχι για όλους, αλλά για τους πολλούς.

Εμείς σαφώς θεωρούμε ότι πρέπει να έρθει η ώρα, που ο ελληνικός λαός να αποφασίσει τη ρήξη του με αυτήν την ένωση και όχι μόνο ο ελληνικός λαός αν θέλουμε να έχουμε πραγματικά τέτοια αποτελέσματα αυτό το δρόμο πρέπει να ακολουθήσουν και άλλοι λαοί. Αλλά εν πάση περιπτώσει ας δοθεί μια απάντηση γενικότερα στην ελληνική κοινωνία. Όταν διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι οποίες δεν μας συμφέρουν, τι θα κάνουμε; Θα περιοριζόμαστε εδώ να επικρίνουμε την Κυβέρνηση ότι δεν τα διεκδίκησε καλά και δεν έκανε καλό παζάρι ή θα επιβάλουμε την απειθαρχία και τη μη συμμόρφωση; Πολύ σωστά είπε ο Πρωθυπουργός δεν καταργείται το κράτος σε εθνικό επίπεδο. Αυτό είναι το σωστό. Μα το θέλουν το κράτος σε εθνικό επίπεδο για να οργανώνει καλύτερα την καθυστάση του λαού. Αλλά και από την άλλη μεριά άμα το αναγνωρίσουμε αυτό που πραγματικά υπάρχει σημαίνει ότι υπάρχουν δυνατότητες για μας αντίστασης. Κατ' αρχήν δεν απαιτούμε να συμφωνήσουν όλοι στη ριζικά διαφορετική άποψη που έχουμε. Και τέλος το θεωρούμε εκ του πονηρού όταν η ευρωπαϊκή ενοποίηση -να χρησιμοποιήσω αυτόν τον όρο- ταυτίζεται με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Και αυτό το ότι εμείς είμαστε υπέρ της ένωσης της Ευρώπης, ξεκάθαρα να πούμε είμαστε υπέρ των βάσεων που έχει κτιστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση και της πολιτικής της; Από εκεί και πέρα ξεκαθαρίζονται τα πράγματα. Υπέρ της Ενωμένης Ευρώπης είμαστε και εμείς και υπέρ των ενωμένων Βαλκανίων και υπέρ της Ενωμένης Ευρώπης και της ενωμένης Αφρικής. Αυτά δεν λένε τίποτα. Μιλάμε για συγκεκριμένες πολιτικές που τις ζούμε. Με συνθήματα δεν λύνονται τα προβλήματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Ο Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Νίκος Κωνσταντόπουλος έχει το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η σημερινή συζήτηση είναι για μας ευκαιρία ουσιαστική, για έναν προβληματισμό πάνω στα μεγάλα προβλήματα της ευρωπαϊκής προοπτικής, και, στο πλαίσιο αυτό, πάνω στα προβλήματα της ελληνικής στρατηγικής, στις αμέσως επόμενες περιόδους.

Βεβαίως, αυτή η συζήτηση έπρεπε να έχει γίνει και πριν από τη Σύνοδο της Νίκαιας, όπως πρέπει να γίνεται και πριν από κάθε Σύνοδο Κορυφής. Όμως, επ' αυτού η Κυβέρνηση και ο κύριος Πρωθυπουργός εμμένουν στην άποψή τους, ότι πρέπει να χειρίζονται τα θέματα αυτά εν λευκώ και ότι όλοι οι υπόλοιποι δεν δικαιούμαστε να ομιλούμε, παρά μονάχα εκ των υστέρων να ενημερωνόμαστε.

Πιστεύω ότι είναι, πια, καιρός να φύγουμε απ' αυτές τις νοοτροπίες και να εγκαινιάσουμε ένα νέο τρόπο συζήτησης αυτών των μεγάλων στρατηγικών πολιτικών προβλημάτων.

Κύριε Πρωθυπουργέ, ο καθένας, προφανώς από τη θέση του, έχουμε την ευθύνη μας για την πορεία της χώρας σε μια ιστορική κρίσιμη καμπή. Αυτή η κρίσιμότητα μπορεί να οριστεί με δυο λόγια: Κατά τη διάρκεια της μεταπολιτευτικής εικοσιπενταετίας η Ελλάδα, παρά τα λάθη των πολιτικών της δυνάμεων, παρά τις κρατικές, οικονομικές, κοινωνικές, ιδεολογικές αγκυλώσεις, παρά τις ανεπάρκειες και στρεβλώσεις, εξαιτίας της δυναμικής των εξελίξεων και κυρίως χάρη στις μεγάλες θυσίες του ελληνικού λαού, τα τελευταία ιδιαίτερος χρόνια, έχει ενσωμα-

τωθεί σε σημαντικό βαθμό στην Ευρωπαϊκή Ένωση και, έστω και με προβλήματα, μπορεί να παρακολουθεί τη διαδικασία ενοποίησης.

Τη στιγμή, όμως, που η Ελλάδα πετυχαίνει αυτό το μεγάλο και σημαντικό στόχο, η Ευρωπαϊκή Ένωση, κύριε Πρωθυπουργέ και κύριοι της Κυβέρνησης, μπαίνει σε μια φάση αλλαγών, κατά την οποία, τελικώς, όλα και πάλι θα κριθούν από την αρχή. Κυρίως, αυτό που θα κριθεί από την αρχή είναι η θέση και ο ρόλος της κάθε χώρας στο πλαίσιο του υπό εξέλιξη πια ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Αυτή, λοιπόν, την ιστορική κρίσιμη στιγμή δεν αρκούν ούτε οι περιγραφικές αναλύσεις ούτε οι επιλογές ούτε οι μέθοδοι που ίσχυαν μέχρι σήμερα. Όλα πρέπει να επανεξεταστούν και ενδεχομένως να αλλάξουν. Και πρώτα απ' όλα, πιστεύω ότι πρέπει να αλλάξουμε τον τρόπο, που προσεγγίζουμε και συζητάμε τα προβλήματα.

Ούτε η ωραιοποίηση, κύριε Πρωθυπουργέ ούτε η καταστροφολογία ούτε οι μεταξύ μας ανέξοδες και ανούσιες κόντρες έχουν νόημα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το τι έγινε στη Νίκαια το περιέγραψε αναλυτικά ο διεθνής Τύπος και δεν χρειάζεται να καταναλώσουμε χρόνο, για να το διαπιστώσουμε. Υπήρξε, κατά κοινή ομολογία, μία αποτυχημένη σύνοδος. Απορώ, γιατί ο κύριος Πρωθυπουργός την εξωραίζει. Το να ωραιοποιήσουμε τη σύνοδο δεν έχει κανένα νόημα. Νόημα έχει, να ερμηνεύσουμε τις αιτίες της αποτυχίας αυτής της συνόδου. Νόημα έχει, να αναλύσουμε τους συσχετισμούς και τις τάσεις, που ήρθαν στην επιφάνεια και πάνε προς τα πίσω. Νόημα έχει, να προβλέψουμε τα επόμενα βήματα, να προβλέψουμε τις κινήσεις των βασικών παικτών στους νέους συσχετισμούς και ανταγωνισμούς, που διαμορφώθηκαν, και όχι να θεωρούμε ότι όλα, ως δια μαγείας, θα βαίνουν προς την ολοκλήρωση. Νόημα, πάνω από όλα, έχει, να προσδιορίσουμε τους δικούς μας στόχους στο επόμενο διάστημα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εγώ δεν ασκώ κριτική στην Κυβέρνηση για τους χειρισμούς, στα πλαίσια της Συνόδου Κορυφής της Νίκαιας. Στο παζάρι που έγινε εκεί, σε τελευταία ανάλυση έκανε και ο Πρωθυπουργός ό,τι κάνουν και όλοι οι άλλοι πρωθυπουργοί. Ασκώ κριτική, γιατί πριν από τη Νίκαια και στο περιθώριο αυτού του παζαριού, δεν ανέπτυξε η Κυβέρνηση, ο κύριος Πρωθυπουργός, τα πραγματικά προβλήματα. Δεν έθεσε τα πραγματικά προβλήματα.

Ασκώ κριτική, γιατί, εκ των υστέρων και σήμερα εδώ, αντί να φωτίσετε το πρόβλημα και να βοηθήσετε όλους να κατανοήσουν τις εξελίξεις, αντί να θέσετε για σοβαρή συζήτηση στοιχεία μιας στρατηγικής, από εδώ και πέρα, επιμένετε να ωραιοποιείτε το ανούσιο παζάρι της Νίκαιας και να του δίνετε διαστάσεις, που πολύ καλά γνωρίζετε ότι δεν τις έχει.

Και πριν από τη Νίκαια και μετά από τη Νίκαια, η συζήτηση εγκλωβίστηκε στο εσωτερικό των κυβερνητικών και κρατικών μηχανισμών, σε νομοτεχνικές θεωρήσεις και σε διαδικαστικούς χαρακτηρισμούς. Έλλειψε ο στρατηγικός σχεδιασμός οραματικού χαρακτήρα για τους θεσμούς, τις πολιτικές και την αρχιτεκτονική της Ενωμένης Ευρώπης των λαών και των κρατών. Τα σοβαρά ζητήματα έμειναν έξω από την Αίθουσα της Διάσκεψης. Και τα μεγάλα αυτά ερωτήματα έχουν σχέση με κρίσιμες προοπτικές, με κρίσιμες εξελίξεις: Πώς μπορεί να οικοδομηθεί θεσμικά η υπερεθνική ένωση των επιμέρους κρατών και λαών της Ευρώπης; Λέμε η Ενωμένη Ευρώπη των λαών και των κρατών. Πώς; Με ποια στρατηγική; Ποια είναι η στρατηγική προοπτική αυτής της Ένωσης; Είναι το ομοσπονδιακό πλαίσιο; Είναι ένα σχήμα ενιαίας ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης; Είναι η συνέχιση της διακυβερνητικής συνεργασίας; Με ποια δημοκρατική νομιμοποίηση εξασφαλίζεται η διακρατική συνεργασία και η συνύπαρξη των λαών, η εκχώρηση δηλαδή και ισορροπία της κυριαρχίας, στα πλαίσια των ενιαίων πολιτικών οργάνων ενός ευρωπαϊκού Συντάγματος, για μία πολιτισμική ευρωπαϊκή κοινωνία;

Δεν άκουσα ούτε μια αναφορά από τον κύριο Πρωθυπουργό για τη μεταχείριση που επεφύλαξε η Νίκαια στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ένα θεσμό που είναι ο μόνος που μπορεί σήμερα δημοκρατικά να νομιμοποιεί την άλλη πλευρά της διαδικασίας ενοποίησης, την ενοποίηση των λαών, πέρα από τη διακυβερνη-

τική συνεργασία. Και τα ερωτήματα αυτά τα διατυπώνω γιατί θέλω να καταγράψω ορισμένες διαπιστώσεις.

Πρώτη διαπίστωση: Λείπει, στους μέχρι σήμερα χειρισμούς της διακυβερνητικής συνεννόησης, αυτή η διπλή δημοκρατική νομιμοποίηση, της εξουσιοδότησης των εθνικών κοινοβουλίων, της συναπόφασης του Ευρωκοινοβουλίου. Λείπει ακόμη και αυτή η διαδικασία των εθνικών και ευρωπαϊκών δημοψηφισμάτων.

Και δεύτερη διαπίστωση: Αναγκαία συνθήκη, θεσμικός όρος, διαρθρωτική προϋπόθεση για την Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι οι δημοκρατικοί πολιτικοί θεσμοί, που θα συγκροτούν και θα νομιμοποιούν αυτήν τη διπλή ένωση. Γιατί μόνο η δημοκρατική πολιτική δομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορεί να την αναδείξει σε στρατηγικό πόλο ισορροπίας και σε σταθεροποιητικό παράγοντα ειρηνικής συνύπαρξης.

Η Διακυβερνητική Διάσκεψη της Νίκαιας είχε προγραμματιστεί να κάνει ένα βήμα προς τα εμπρός, γι' αυτούς τους νέους ευρωπαϊκούς θεσμούς, εν όψει της αποφασισμένης διεύρυνσης. Δυστυχώς, έκανε δύο βήματα προς τα πίσω, γιατί έμεινε προσηλωμένη στους διακανονισμούς ποσοστών συμφερόντων και εξουσίας, στο γνώριμο πλαίσιο των ενδοευρωπαϊκών κρατικών ανταγωνισμών. Και μετά τη Νίκαια η Ευρωπαϊκή Ένωση, κύριε Πρωθυπουργέ - και το γνωρίζετε πολύ καλά - δεν είναι έτοιμη να αντιμετωπίζει το πρόβλημα της διεύρυνσης και να δεχθεί ισότιμα νέα μέλη. Είναι φανερό ότι μετά τη Διακυβερνητική Διάσκεψη της Νίκαιας, το δημοκρατικό έλλειμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μεγάλωσε, κυριάρχησε και το ξέρετε.

Κυριάρχησε η λογική των ξένων συμφερόντων και όχι η δυναμική των νέων θεσμών. Στο ενδιαφέρον των Ευρωπαίων κυβερνητών, επί τέσσερις ημέρες και πέντε νύχτες, κυριάρχησαν υπολογισμοί μέχρι και δεκαδικών ποσοστών, τόσο για τις ψηφοφορίες, όσο και για τους αριθμητικούς δείκτες. Και γύρισαν όλοι οι Ευρωπαίοι κυβερνήτες στις χώρες τους ικανοποιημένοι, εδήλωσαν όλοι κερδισμένοι, στο όνομα ενός εθνοκεντρικού ανταγωνισμού, αποκρύπτοντας τα μεγάλα ελλείμματα, που άφησαν πίσω τους, για άλλη μια φορά. Μεγάλα ελλείμματα, ως προς την πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης, ως προς το μέλλον των κοινωνιών και των πολιτών της Ευρώπης. Την ίδια, όμως, ώρα η πραγματική Ευρώπη των κοινωνιών και των πολιτών βίωνε μια συγκλονιστική ιστορική συγκυρία, με απρόβλεπτες επιπτώσεις στο παρόν και ανησυχητικές συνέπειες για το μέλλον. Η ασθένεια της σπογγώδους εγκεφαλοπάθειας, "το σύνδρομο των τρελών αγελάδων" όπως συμβολικά λέμε, έφερνε με δραματικό τρόπο τη συνείδηση του κόσμου αντιμέτωπη με τις νοσηρές και εγκληματικές, για τη δημόσια υγεία, αλλοιώσεις του διατροφικού τύπου και του καταναλωτικού μοντέλου, που προωθούν οι ανταγωνισμοί της αγοράς, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την άλλη πλευρά, ο πόλεμος στο Κόσσοβο και εναντίον της Σερβίας είχε ήδη ανοίξει τις εστίες της αποσταθεροποίησης και των εκτεταμένων καταστροφών στα Βαλκάνια, που σήμερα πια, αυτές οι εστίες αποσταθεροποίησης και εκτεταμένων καταστροφών είναι εσωτερικό πρόβλημα της ίδιας της Ευρώπης, της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ**)

Έδωσαν οι Ευρωπαίοι κυβερνήτες την ομόφωνη έγκρισή τους για τις πολεμικές επιδρομές και υλοποίησαν το σχέδιο των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και του ΝΑΤΟ, ξέροντας όλες οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις τι είδους πόλεμος ήταν αυτός και ποια όπλα χρησιμοποιούσε το ΝΑΤΟ. Έτσι συντελέστηκε ένα ακόμα έγκλημα εναντίον της ανθρωπότητας, γιατί οι Ευρωπαίοι κυβερνήτες θεώρησαν συγκριτικό τους πλεονέκτημα να έχουν συμμετοχή στην ομοφωνία του ΝΑΤΟ, να έχουν μερίδιο στη συνεργασία με τις Η.Π.Α. Γύρισαν την πλάτη στην ιστορία και αδιαφόρησαν για τις συνέπειες που επωμίστηκε και επωμίζεται η ανθρωπότητα.

Αυτό, λοιπόν, το πραγματικό βίωμα κοινωνιών και των πολιτών της Ευρώπης, "το σύνδρομο του ΝΑΤΟ", "το σύνδρομο των τρελών αγελάδων", "το σύνδρομο των κοινωνικών αποκλεισμών", τα παράγουν συγκεκριμένες πολιτικές. Οι πολιτικές οι οποίες εφαρμόστηκαν από φιλελεύθερες, άλλοτε πλειοψηφίες, και σήμερα, από σοσιαλδημοκρατικές πλειοψηφίες, στα πλαι-

σια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Είναι οι πολιτικές, που βάζουν τα κέρδη πάνω από τον άνθρωπο, που βάζουν τη νέα τάξη της μιας υπερδύναμης των Η.Π.Α. πάνω από την ειρηνική συνύπαρξη των λαών και την αρχιτεκτονική του Διεθνούς Δικαίου, που βάζουν τον ανταγωνισμό των αγορών πάνω από την αλληλεγγύη και τη στήριξη των κοινωνιών. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μέσα στην επόμενη διετία θα κυριарχήσει η σύγκρουση, ανάμεσα σε δύο μείζονες προτάσεις για την προοπτική της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, ανάμεσα στη γερμανική πρόταση, για την ομοσπονδία από τη μια, και την πρόταση για τη συνέχιση του διακυβερνητικού ουσιαστικά χαρακτηριστήρα της ένωσης από την άλλη.

Η Ελλάδα πρέπει, μετά γνώσεως, βεβαίως, να κάνει την επιλογή ανάμεσα στους δύο δρόμους. Και στη βάση αυτής της επιλογής, να χαράξει την πορεία της, να διαμορφώσει συμμαχίες, να αναζητήσει στηρίγματα και να επηρεάσει, όσο γίνεται να επηρεάσει, τις εξελίξεις.

Εμείς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχουμε ταχθεί με σαφήνεια, υπέρ της πολιτικής ενοποίησης της Ευρώπης σε ομοσπονδιακή προοπτική. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μπορεί να μείνει στο επίπεδο της διακυβερνητικής συνεργασίας. Η μονομερής προώθηση της οικονομικής ενοποίησης, μεταφέρει το κέντρο των αποφάσεων σε τραπεζικά χρηματιστηριακά και επιχειρηματικά κέντρα, διαμορφώνει τις συνθήκες για την επιβολή άγριων φιλελεύθερων πολιτικών και οδηγεί στην αποδιάρθρωση του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου. Ταυτόχρονα, αυτού του τύπου η ενοποίηση δεν επιτρέπει στην Ευρώπη να αναπτύξει κανένα πολιτικό ρόλο στον κόσμο και την υποτάσσει, πλήρως, στην πολιτική και στρατιωτική κηδεμονία των Η.Π.Α. Απ' αυτήν τη σκοπιά κρίναμε και τη Συνθήκη του Άμστερνταμ και τώρα κρίνουμε και τη Συνθήκη της Νίκαιας. Και απόρρησα, άκουσα τον κύριο Πρωθυπουργό να θυμάται και τη Λισαβόνα και το Άμστερνταμ. Κανείς δε μιλάει πια γι' αυτά. Είναι ξεχασμένα, διότι η προοπτική όπως διαμορφώθηκε στη Νίκαια πήγε προς τα πίσω και όλοι έχουν συναισθήσει ότι η Νίκαια έσπρωξε προς τα πίσω.

Έχοντας συνείδηση των προβλημάτων που υπάρχουν, των δυσκολιών που θ' ανακύψουν και των κινδύνων που μπορούν ν' απειλήσουν όλο το ευρωπαϊκό οικοδόμημα, θέλουμε να επισημάνουμε τέσσερα συγκεκριμένα πράγματα:

Ο πρώτος κίνδυνος προέρχεται από τη σύγκρουση εθνικών συμφερόντων, από τη διατάραξη ισορροπιών και την ενδεχόμενη εκδήλωση ηγεμονιστικών τάσεων. Μέγα θέμα. Δεν το προσπερνάει κανείς λέγοντας ότι θα ενωθούν τα κράτη και θέλουμε μία υπερεθνική οντότητα. Η ομοσπονδιακή προοπτική συνδέεται προφανώς με την εκχώρηση τμημάτων κυριαρχίας, από τα επιμέρους κράτη σε υπερεθνικά, σε κοινοτικά όργανα. Προκειμένου ν' αποδεχθούν τα επιμέρους κράτη αυτήν την εκχώρηση κυριαρχίας, πρέπει κατ' αρχήν να πειστούν, ότι δεν θα βρεθούν υπό την ηγεμονία κάποιας δύναμης. Κι εδώ, ο φόβος που αρχίζει να πλανάται έντονα, είναι ο φόβος της Γερμανικής ηγεμονίας. Είναι επίσης ο φόβος αλλοίωσης της βασικής αρχής της ισότητας, ο φόβος δηλαδή της διαμόρφωσης διευθυντηρίου.

Και επ' αυτού είναι ανάγκη ν' ακούσουμε ποιά είναι η εθνική στρατηγική. Στη Νίκαια αναμφισβητήτως, ομολογείται απ' όλους, υπήρξε μια μετάθεση του κέντρου βάρους του συστήματος λήψης των αποφάσεων, από το Παρίσι προς τη Βόνη. Και αυτό τροφοδότησε ανησυχίες και πολεμικές. Και ακριβώς η απροθυμία της Γαλλίας ν' αποδεχθεί την ομοσπονδιακή προοπτική βρίσκεται στη βάση της αποτυχίας της Νίκαιας.

Η Ελλάδα λοιπόν, ναι, να υποστηρίξει την ομοσπονδιακή προοπτική, αλλά πρέπει να έχει συνείδηση των φόβων, που αυτή προκαλεί, και των αντιστάσεων που θα υπάρξουν. Εμείς πιστεύουμε ότι η ελληνική πρόταση πρέπει να μην ταυτιστεί, σε καμία περίπτωση, με τις επιδιώξεις και τους ενδεχόμενους ηγεμονισμούς της μιας ή της άλλης μεγάλης ευρωπαϊκής δύναμης. Απεναντίας, η ελληνική τακτική πρέπει να συμβάλει, ώστε η ομοσπονδιακή προοπτική ν' αποκτήσει γνήσιο ευρωπαϊκό περιεχόμενο και ν' αναδείξει τα κοινά ευρωπαϊκά συμφέροντα και όχι να βοηθήσει στο καμουφλάζ εθνικών συμφερόντων με ευρωπαϊκό μανδύα.

Το δεύτερο πρόβλημα είναι ο δημοκρατικός χαρακτήρας,

που πρέπει εξ αρχής, να αποδοθεί σε οποιαδήποτε ομοσπονδιακή προοπτική. Ναι, η Ευρώπη χρειάζεται ένα Σύνταγμα, χρειάζεται όμως ένα Σύνταγμα δημοκρατικό που θα κατοχυρώνει λαούς, έθνη, κράτη, που θα νομιμοποιεί αυτήν τη διπλή ένωση σε επίπεδο κρατών και σε επίπεδο λαών.

Η Ελλάδα πρέπει να υποστηρίξει την ιδέα του ευρωπαϊκού Συντάγματος και να εργαστεί συστηματικά για την επεξεργασία του. Έχουμε την ανάγκη να συζητήσουμε επ' αυτού του θέματος και να επεξεργαστούμε τον τρόπο, με τον οποίον θα συνυπάρξουν τα εθνικά Κοινοβούλια με το Ευρωκοινοβούλιο, τα εθνικά κράτη με το υπερεθνικό μόρφωμα, στα πλαίσια ενός ευρωπαϊκού Συντάγματος.

Το τρίτο πρόβλημα είναι ο κοινωνικός χαρακτήρας της ενοποίησης. Οι λαοί της Ευρώπης θα πειστούν για την ανάγκη της ενοποίησης και για την ανάγκη της ομοσπονδιακής προοπτικής, μόνον εάν δουν ότι αυτή η προοπτική θα τους δώσει μεγαλύτερο ρόλο στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων, μέσα από δημοκρατικούς ευρωπαϊκούς θεσμούς. Πάνω απ' όλα οι λαοί της Ευρώπης, και ο ελληνικός, θα πειστούν μόνον εάν δουν ότι αυτή η προοπτική συνδέεται με την υπεράσπιση και την ενίσχυση του κοινωνικού κράτους. Μόνον εάν πειστούν, ότι, μέσω αυτής, θα ενισχυθεί η κοινωνική αλληλεγγύη, ότι θα αντιμετωπιστούν οι κοινωνικοί αποκλεισμοί, η ανεργία, η νέα φτώχεια, μόνον εάν πειστούν ότι μέσω αυτής θα ενισχυθεί η προστασία του περιβάλλοντος.

Τέλος, η ομοσπονδιακή προοπτική της Ευρώπης αναγκαστικά συνδέεται με την αμυντική χειραφέτηση της Ευρώπης από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και άρα αναγκαστικά περνάει μέσα από την αμφισβήτηση της αμερικανικής ηγεμονίας.

Ο αγώνας για την πολιτική ενοποίηση σε ομοσπονδιακή κατεύθυνση πρέπει να είναι ένας αγώνας για πιο κοινωνική, πιο δημοκρατική, πιο οικολογική Ευρώπη, αλλά και για Ευρώπη η οποία θα είναι ο στρατηγικός πόλος, που θα μπορεί να εξασφαλίζει την ισορροπία στη νέα συνθήκη έλλειψης ισορροπίας, που έχει διαμορφωθεί με τη μια υπερδύναμη.

Σε κάθε περίπτωση είναι φανερό ότι αυτό το σημείο εγκυμονεί κανδύλους και αντιθέσεις. Κι εδώ η Ελλάδα έχει ιδιαίτερα προβλήματα και ευαισθησίες. Γι' αυτό ακριβώς και απαιτείται ένας ολόκληρος σχεδιασμός, που πρέπει να πω ότι δυστυχώς βρίσκεται σε σύγκρουση με τους μέχρι σήμερα προσανατολισμούς και σχεδιασμούς. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να έχουμε συνείδηση ότι σε στιγμές δέυνσης του ευρωαμερικανικού ανταγωνισμού η Ελλάδα θα βρίσκεται κάτω από μεγάλες πιέσεις. Κι αυτό απαιτεί σοβαρό, μακροχρόνιο και αποτελεσματικό εθνικό σχεδιασμό.

Τα πραγματικά δύσκολα είναι μπροστά μας, κύριε Πρωθυπουργέ και τα ξέρετε.

Ας αφήσουμε, λοιπόν, το τι κερδίσαμε στη Νίκαια -δεν κερδίσαμε- και ας δούμε το τι κινδυνεύουμε να χάσουμε, πώς θα το αποφύγουμε και πώς θα κερδίσουμε μακροπρόθεσμα στο μεγάλο στοίχημα της ευρωπαϊκής προοπτικής.

Και εδώ θέλω να έλθω σε ένα δεύτερο μεγάλο κεφάλαιο, στην εσωτερική προετοιμασία της χώρας μας.

Η ένταξη στην ΟΝΕ είναι βήμα σημαντικό εν όψει των εξελίξεων και αυτό το οφείλουμε αποκλειστικά στις μεγάλες θυσίες των Ελλήνων εργαζομένων.

Εντός της ΟΝΕ σημαίνει μεγέθυνση του κοινωνικού ελλείμματος και εμφάνιση ακόμη και αναπτυξιακού ελλείμματος, σήμερα. Οι αδυναμίες και οι καθυστερήσεις τώρα θα φανούν. Και τώρα είμαστε σε θέση να επισημάνουμε ότι δεν θα μπορέσουμε να βγούμε από αυτές τις πιέσεις, καλώντας και πάλι τους εργαζομένους να πληρώσουν τα οπασμένα, τους αδύναμους, τους ανήμπορους.

Πολύ φοβάμαι ότι η Κυβέρνηση δεν έχει βγάλει τα σωστά αποτελέσματα. Συνεχίζει την ίδια πολιτική. Το ρολόι της κυβερνητικής πολιτικής έχει σταματήσει στην προ ΟΝΕ περίοδο. Τα ψήματα, όμως, έχουν τελειώσει και τα περιθώρια έχουν στενέψει.

Η Ελλάδα για να ανταπεξέλθει στις εντός ΟΝΕ συνθήκες, πρέπει να αλλάξει. Και πρέπει να αλλάξει παντού. Να αλλάξει το κράτος, το κράτος του εκάστοτε κυβερνητικού κομματισμού, το

κράτος που χρησιμοποιείται από την εκάστοτε κυβέρνηση ως μοχλός πελατειακών σχέσεων. Το κράτος, με το ταμείο, τους πόρους, τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης, όλα εκείνα που στα χέρια ενός κυβερνητικού κομματισμού εξασφαλίζουν τη διέυρυνση της εκλογικής επιρροής ή των στήριγμάτων μέσα από τις διαδικασίες της διαπλοκής, να αλλάξουν. Οι δομές της οικονομίας αλλάζουν. Αλλάζει η κοινωνία.

Σήμερα υπάρχει αβεβαιότητα και στην οικονομία. Σήμερα υπάρχει έλλειμμα ανάπτυξης. Σήμερα όσα συντελούνται στο χρηματιστήριο και σε άλλους κρίσιμους τομείς αιχμής της νέας οικονομίας, δεν δικαιολογούν αυτήν την περιγραφική αισιοδοξία της Κυβέρνησης.

Τέλος, θα πρέπει να αλλάξει το πολιτικό σύστημα, το μοντέλο διακυβέρνησης. Όλες οι μετρήσεις σήμερα δείχνουν ότι κανένα από τα δύο κόμματα δεν έχει την εμπιστοσύνη του λαού, για αυτοδύναμες κυβερνητικές πλειοψηφίες. Και εδώ είναι που παράγεται η ανακολουθία και η στρέβλωση που ουσιαστικά καθλώνει την πολιτική ζωή σε αυτήν την αδράνεια, τις διαδικασίες παραγωγής πολιτικών προτάσεων σε αυτήν την αδυναμία, σε αυτό "το σούρσιμο", σε αυτήν την εκπληκτική αντίφαση μεταξύ μιας διόγκωσης δύο μεγάλων κομμάτων και μιας αδυναμίας του πολιτικού συστήματος να κερδίσει την εμπιστοσύνη του κόσμου.

Μέχρι σήμερα η Κυβέρνηση δεν έχει δώσει δείγματα γραφής, ότι θέλει τέτοιες αλλαγές. Απεναντίας, με πολύ μεγάλη προθυμία και με μεγάλη σπουδή, όταν πρόκειται να πιέσει την ελληνική κοινωνία και τους Έλληνες εργαζομένους, υιοθετεί και προωθεί ζητήματα. Όταν, όμως, πρόκειται για διαρθρωτικές αλλαγές, που αλλάζουν τους συσχετισμούς εξουσίας εντός των δομών του κράτους και του πολιτικού συστήματος, τότε ακολουθείται η γνωστή τακτική του Ροϊδη, να αντιλαϊκά μέτρα να τα βαφτίζουν σε διαρθρωτικές αλλαγές.

Θέλω να αναφερθώ ιδιαίτερα στο Κυπριακό και τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Η προοπτική της διέυρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνολικότερα η προοπτική της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, επηρεάζουν καθοριστικά τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και το Κυπριακό. Μέσα σε όλα τα διλήμματα, που ανέφερα, η Ελλάδα πρέπει να συνυπολογίζει και τον παράγοντα Τουρκία. Η Τουρκία είναι μεγάλη δύναμη, μεγάλη χώρα. Είναι πιστός σύμμαχος των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Διεκδικεί ρόλο στην περιοχή της Νοτιανατολικής Ευρώπης, των Βαλκανίων και της Μέσης Ανατολής. Επηρεάζει τις ελληνοευρωπαϊκές ισορροπίες.

Το επίπεδο έντασης των ελληνοτουρκικών σχέσεων και η πορεία του Κυπριακού θα επηρεαστούν τα επόμενα χρόνια από τις συνολικότερες επιλογές, που θα κυριαρχήσουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεν είναι παράξενο αυτό. Και απορώ από πού αντλούν την αισιοδοξία τους στην κυβέρνηση, όταν έχουμε δείγματα γραφής, κάθε μέρα, για το πώς, σήμερα, ερμηνεύεται, λόγω χάρη, το Ελσίνκι, για το ποιες είναι οι δηλώσεις Ευρωπαίων και άλλων αξιωματούχων, που χειρίζονται τα θέματα του Κυπριακού.

Μπορεί για παράδειγμα ένα αποφασιστικό δείγμα για τη δημιουργία του ευρωπαϊκού στρατού να μη συνδέεται ευθέως με τα ελληνοτουρκικά, μπορεί όμως να προκαλέσει κρίση στις σχέσεις ΗΠΑ και Ευρώπης και εξ αυτού να εκδηλωθεί, ως ελληνοτουρκική ένταση, μια επιπρόσθετη κρίση.

Το ίδιο είναι ανάγκη να επισημάνουμε και για την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κύριε Πρωθυπουργέ, αυτά που είπατε στην ομιλία σας για τη σχέση Τουρκίας Ευρώπης δεν περιλαμβάνονται στην εταιρική σχέση. Είναι αν θέλετε μία άποψή σας, μία ερμηνεία, μία θεώρηση, αλλά στο κείμενο της εταιρικής σχέσης δεν περιλαμβάνονται.

Εμείς υποστηρίξαμε και υποστηρίζουμε την ελληνοτουρκική και την ευρωτουρκική προσέγγιση, στα πλαίσια του Διεθνούς Δικαίου και του ευρωπαϊκού κεκτημένου. Εάν όμως απ' αυτήν τη στρατηγική αφαιρέσεις τη συνείδηση των δυσκολιών και των προβλημάτων και οδηγηθείς στην ωραιοποίηση των καταστάσεων και των προθέσεων, τότε οδηγήσαι σε λάθη ασυγχώρητα και σε κινήσεις που μπορεί να χαρακτηριστούν εάν όχι επιζήμιες,

τουλάχιστον, χωρίς αντίκρισμα.

Φοβάμαι ότι αρκετές στιγμές και σε αρκετά σημεία οι χειρισμοί της Κυβέρνησης πάσχουν απ' αυτήν την τάση υπεραισιοδοξίας, απ' αυτή την τάση ωραιοποίησης, χωρίς λόγο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θέλω να τελειώσω επισημαίνοντας για μια ακόμη φορά, ότι η Νίκαια υπήρξε για τους λαούς της Ευρώπης ένα οριακό σημείο. Σ' αυτήν τη Σύνοδο εξαντλήθηκαν τα όρια μιας ορισμένης διακυβερνητικής διαπραγματεύσεως.

Την επόμενη διετία η Ευρωπαϊκή Ένωση θα βρεθεί μπροστά στην ανάγκη μεγάλων επιλογών, άρα μπροστά σε μεγάλα διλήμματα. Τελείωσε αυτή η περίοδος των διακυβερνητικών διαπραγματεύσεων. Η Ελλάδα δεν πρέπει να ασχολείται με το τι έγινε στη Νίκαια, γιατί τίποτε σπουδαίο δεν έγινε. Απεναντίας χαρακτηρίστηκε μίζερη, χαρακτηρίστηκε θεσμικά και πολιτικά αποτυχημένη. Χαρακτηρίστηκε με πολύ βαρύτατους χαρακτηρισμούς η όλη διαδικασία της Νίκαιας. Ας μην ασχολούμαστε λοιπόν, για το τι έγινε στη Νίκαια, γιατί τίποτα σπουδαίο δεν έγινε, όπως είπα. Εκείνο που χρειάζεται είναι να προετοιμαστούμε γι' αυτά που έρχονται, να προετοιμαστεί η κοινωνία, να στηριχτεί η κοινωνία, να προετοιμαστεί ο ελληνικός λαός.

Από την πλευρά της η ελληνική Κυβέρνηση καλλιεργεί συνειδητά αυταπάτες, ισχυριζόμενη ότι η Ελλάδα είναι ένας ισότιμος εταίρος ανάμεσα στους ισχυρούς της Ευρώπης. Άλλη είναι η εικόνα που θέλει να παρουσιάσει η Κυβέρνηση και άλλα δίνουν τα πραγματικά δεδομένα.

Επομένως, εκείνο που χρειαζόμαστε -και επιτρέψτε μου να τελειώσω μ' αυτήν την επισήμανση- στις καινούριες συνθήκες που μετά τη Νίκαια διαμορφώνουν άλλου είδους συσχετισμούς και αντιπαράθεσεις εντός της Ευρώπης, εκείνο που χρειάζεται η Ελλάδα είναι ευρωπαϊκή στρατηγική, απόψεις δηλαδή για το πώς πρέπει να προχωρήσει από εδώ και πέρα η ενοποίηση και για το ποια θα είναι η στάση της Ελλάδας στον ενδοευρωπαϊκό ανταγωνισμό, ο οποίος θα πάρει και έχει πάρει εκρηκτικές διαστάσεις.

Χρειάζεται επίσης η Ελλάδα εσωτερική προετοιμασία, διαρθρωτικές αλλαγές, που να μας επιτρέπουν ως χώρα να παρακολουθούμε τις εξελίξεις και να είμαστε υπολογίσιμη οικονομική και πολιτική δύναμη. Με αυτά τα κοινωνικά ελλείμματα δεν θα μπορούσαμε να παρακολουθήσουμε τις καινούριες εντάσεις.

Τέλος, στην αμέσως επόμενη περίοδο, που θα είναι περίοδος μεγάλων εντάσεων, χρειαζόμαστε ειδική στρατηγική για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και το Κυπριακό. Θα είναι εξόχως λεπτή η περίοδος και χρειάζεται μέσα σ' αυτές τις καινούριες συνθήκες ειδική στρατηγική, συνεννόηση και συζήτηση γι' αυτά τα μεγάλα ζητήματα. Με αυτά να ασχοληθούμε, όχι να περιγράψουμε τι έγινε στη Νίκαια, ούτε να περιγράψουμε τι θέλουμε να γίνει στο μέλλον.

Σήμερα και η Ευρώπη και οι λαοί και τα κράτη και οι χώρες και οι κοινωνίες και οι πολίτες είναι στα στενά και στα δύσκολα. Δεν είναι στους ανοιχτούς δρόμους των φωτεινών οριζόντων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Πρωθυπουργός κ. Σημίτης έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συζήτηση αυτή έχει ως κεντρικό στόχο την πληροφόρηση από μεριάς της Κυβέρνησης για το ποιες ήταν οι εξελίξεις στο χρόνο που πέρασε και την πληροφόρηση για το ποια είναι η στρατηγική της και τα θέματα που θέλει να αντιμετωπίσει για το χρόνο που έρχεται.

Στην παρουσίαση την οποία έκανα υπήρχαν πολλές κριτικές και αντιρρήσεις και θα σταθώ σε μερικές απ' αυτές.

Η παρέμβαση του κ. Καραμανλή διακρίθηκε από τα μόνιμα θα έλεγα ιδεολογήματα και κάποια επιχειρήματα που έχει κάθε του παρέμβαση: Πρώτον, ότι όλα πηγαίνουν χειρότερα στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Και για να τεκμηριώσει ότι όλα πηγαίνουν χειρότερα, απαρίθμησε γνωστά προβλήματα της βιομηχανικής κοινωνίας, όπως η ασφάλεια τροφίμων και η ανεργία.

Το θέμα είναι, όμως, πραγματικά, πηγαίνει χειρότερα ή καλύτερα με τον τρόπο αυτό ένα κλίμα φοβίας, ένα κλίμα απομόνωσης απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την ευρωπαϊκή πολιτική;

Η ποιότητα ζωής δεν βελτιώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση; Η απασχόληση δεν αυξήθηκε; Δεν ήταν μεγαλύτεροι οι ρυθμοί ανάπτυξης; Από πού συνάγει αυτό το συμπέρασμα, ότι όλα πηγαίνουν χειρότερα; Όσον αφορά την Ελλάδα, θα σταθώ μόνο στο θέμα της οικονομίας. Πιστεύω ότι για τον κάθε Έλληνα είναι απτό, ότι τα πράγματα έχουν αλλάξει προς το καλύτερο.

Δεύτερον ιδεολόγημα. Η Ελλάδα ήταν περίπου κάποτε πρώτη -έτσι ακούγεται- και τώρα είναι τελευταία λόγω των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ από το 1981 και μετά, αντί να πούμε ευθαρσώς στον ελληνικό λαό, όπως το έχουμε πει εμείς, ότι η Ελλάδα δεν ήταν ποτέ πρώτη, ότι η Ελλάδα ήταν πάντοτε στις τελευταίες ή στην τελευταία θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ήταν επί κυβερνήσεως της Νέας Δημοκρατίας όταν συμφωνήθηκε η συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση μήπως πρώτη;

Κάποτε προβλήθηκε εδώ στη Βουλή ο εξωφρενικός ισχυρισμός ότι τότε τηρούσαμε τους όρους της Συνθήκης του Μάαστριχτ. Μα, έχουν ξεχάσει από την Αξωματική Αντιπολίτευση ότι ο πληθωρισμός κάλυπτε με 20% και τα ελλείμματα ήταν περίπου στο ίδιο επίπεδο. Μήπως τότε ήταν η Ελλάδα πρώτη;

Το ερώτημα που πρέπει να θέσουμε στον ελληνικό λαό είναι, ποια απόσταση στο διάστημα -το οποίο διάστημα- που μετράμε πέρασε, προχώρησε, ποια απόσταση προχωρήσαμε. Λέχθηκε εδώ ειρωνικά ότι φθάσαμε στο 70% του μέσου βιοτικού επιπέδου για να υποτιμηθεί το γεγονός ότι διανύσαμε μία μεγάλη απόσταση. Ρωτώ: Ήμασταν ποτέ στο 70%; Δεν είναι η πρώτη φορά που είμαστε στο 70%; Και ναι, θα πω ότι είναι σημαντικό ότι συγκλινάμε και ότι προχωρήσαμε την πραγματική σύγκλιση.

Επίσης, όσον αφορά τα στοιχεία των κοινωνικών δαπανών μπορούν να τα ελέγξουν οι συνάδελφοι της Αξωματικής Αντιπολίτευσης για να δούμε ότι έχουμε προχωρήσει σημαντικά, ότι υπάρχει σημαντική βελτίωση και αν θέλουμε να έχουμε συγκρίσεις -αν και δεν είναι οι συγκρίσεις το θέμα, είναι το πόσο ανεβαίνουμε- έχουμε φθάσει σε ένα επίπεδο υψηλότερο όσον αφορά τη σχέση κοινωνικών δαπανών προς Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν απ' ό,τι έχει η Πορτογαλία και η Ισπανία και είμαστε κοντά στο επίπεδο της Ιταλίας.

Τρίτο επιχείρημα και ιδεολόγημα φοβίας και απομόνωσης. Υπάρχει έλλειψη οράματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ακούσαμε εδώ ότι λίγο-πολύ όλες οι κυβερνήσεις έχουν έλλειψη οράματος. Η μόνη η οποία έχει όραμα είναι η Νέα Δημοκρατία.

Θέλω να ρωτήσω τον κάθε καλόπιστο, δεν είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση ένας ισχυρός πόλος ειρήνης, κοινωνικής συνοχής και ανάπτυξης; Μέσα στις παγκόσμιες κρίσεις των τελευταίων ετών δεν ήταν ο χώρος ο οποίος ήταν πιο σταθερός, διότι είναι ο χώρος εκείνος ο οποίος προσέφερε, με όλα τα ελαττώματα, την καλύτερη ποιότητα ζωής στους κατοίκους της; Γιατί όλες οι άλλες χώρες θέλουν να συμμετάσχουν σ' αυτό το χώρο, το ζοφερό και χωρίς όραμα; Αυτό, θα έλεγα, είναι μια τοποθέτηση πολύ μεγάλης αλαζονείας από πλευράς της Νέας Δημοκρατίας.

Εγώ θέλω να διευκρινίσω και πάλι για πολλοστή φορά, ότι δεν είπα ποτέ η Κυβέρνηση πως έχουν λυθεί όλα τα προβλήματα. Δεν έχουν λυθεί όλα τα προβλήματα και επειδή υπάρχουν πολλά σημαντικά προβλήματα και επειδή υπάρχουν πολλές σημαντικές υστερήσεις, επειδή πολλοί κοινωνικοί τομείς βρίσκονται σε υστέρηση, γι' αυτό καλούμε τον ελληνικό λαό σε προσπάθεια, γι' αυτό του λέμε ότι βάζουμε στόχους μπροστά και πρέπει να τους επιδιώξουμε. Αλλιώς, ποιος ο λόγος;

Έρχομαι τώρα στα επιχειρήματα της εξωτερικής πολιτικής. Ακούσατε όλοι ότι υπάρχει υποχωρητικότητα, ότι ενδοούμε στην επιθετικότητα της Τουρκίας και όλα πηγαίνουν στραβά με την Τουρκία. Ακούστηκε όμως και η φράση -τη σημείωσα- ότι θέλουμε μια Τουρκία που να συμπεριφέρεται ευρωπαϊκά. Πως θα επιτευχθεί αυτό, να συμπεριφέρεται ευρωπαϊκά η Τουρκία;

Με το Ελσίνκι, με την ένταξη της Τουρκίας στις ευρωπαϊκές διαδικασίες, πιέζεται η Τουρκία να ακολουθήσει τις ευρωπαϊκές αρχές και τους ευρωπαϊκούς δρόμους.

Είπε ο κ. Κωνσταντόπουλος ότι όσα ανέφερα για τη συμφωνία, την εταιρική σχέση, είναι δικές μου ερμηνείες. Τον παρακαλώ να διαβάσει το κείμενο. Θα δει ότι υπάρχει ρητή αναφορά στον χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και στις αρχές των Ηνωμένων Εθνών. Ε, τι παραπάνω θέλετε να υπάρχει εκεί;

Η εταιρική σχέση οδηγεί την Τουρκία σε ορισμένη κατεύθυνση.

Ακούσαμε ότι τώρα σε σχέση με το Ελσίνκι δηλώνουν και οι Ευρωπαίοι λάθος. Από την Αξιωματική Αντιπολίτευση το ακούσαμε. Δεν δηλώνουν οι Ευρωπαίοι λάθος. Γιατί οι ίδιοι οι Ευρωπαίοι που δηλώνουν λάθος υπέγραψαν αρχές του Δεκέμβρη, μία εβδομάδα πριν τη Σύνοδο της Νίκαιας, την εταιρική σχέση; Δεν θα υπέγραφαν. Και αν δήλωναν λάθος, τότε δεν θα γινόταν και όλη αυτή η μακριά διαπραγμάτευση επί τρεις-τέσσερις μήνες, με όλες τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, για να έχει η εταιρική σχέση τη μορφή, την οποία επιδιώκαμε και την οποία επιτύχαμε.

Θυμάμαι ότι η Νέα Δημοκρατία τότε φώναζε. Και φώναζε στη διάρκεια αυτής της τρίμηνης διαπραγμάτευσης, επειδή θεωρούσε ότι τα πράγματα δεν πάνε καλά και μπορεί να καταγγείλει την Κυβέρνηση ότι δεν εφαρμόζεται το Ελσίνκι. Και απηύθυνε και επιστολή η Νέα Δημοκρατία, ο Πρόεδρός της σε μένα. Βεβαίως, όταν υπεγράφη η εταιρική σχέση, όπως το Ελσίνκι, τότε ξαφνικά ακούμε ότι όλα αυτά ήταν λάθος.

Όσον αφορά την Κύπρο, πιστεύω ότι εδώ έγινε θέατρο για τα αυτονόητα. Δεν είναι γεγονός ότι με το Ελσίνκι και άλλη φορά και επίσημα διαπιστώθηκε ότι η επίλυση του πολιτικού προβλήματος είναι άσχετη προς τη διαδικασία ένταξης; Και η διαπίστωση αυτή δεν είναι θετική για την Κύπρο; Δίστασε ποτέ η Ελλάδα να πει ότι θα χρησιμοποιήσει όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή της, για να πετύχει την ένταξη της Κύπρου; Ποτέ δεν δίστασε και το είπε σε κάθε περίπτωση. Ας μην κάνουμε, λοιπόν, θέατρο με τα αυτονόητα.

Τέλος, θα μιλήσω και για κάποιες αντιφάσεις του τύπου "ασχολήθηκαν όλοι αυτοί" -το ακούσαμε από την Αξιωματική Αντιπολίτευση- "με το πώς θα μπλοκάρουν οι αποφάσεις". Και ακούστηκε υποτιμητικά. Αμέσως μετά ακούσαμε "έπρεπε να επεκταθεί η ομοφωνία και όχι να περιοριστεί η ομοφωνία". Μα ή το ένα ή το άλλο. 'Η όσον αφορά την ενισχυμένη συνεργασία στην άμυνα. "Θέλουμε την κοινή ευρωπαϊκή άμυνα, άρα ενισχυμένη συνεργασία". Μα, εδώ υπάρχουν δύο θέματα, που πρέπει να ξεχωρίσουμε. Είπαμε ότι στη Νίκαια προχωρήσαμε την κοινή ευρωπαϊκή άμυνα. Πάρθηκαν αποφάσεις. Μπήκαν μπροστά διαδικασίες. Αποφασίστηκε ποια θα είναι η δύναμη για παράδειγμα, εξήντα χιλιάδες άνθρωποι που θα διαθέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση, για να κάνει παρεμβάσεις. Αυτό θέλει η Ελλάδα. Αλλά άλλο είναι η ενισχυμένη συνεργασία.

Η ενισχυμένη συνεργασία στην άμυνα μπορεί να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις κάποιοι άλλοι να προχωρήσουν χωρίς εμάς κι αυτό είναι ιδιαίτερα επικίνδυνο. Και γι' αυτό κανένας δεν σκέφθηκε ή δεν επεδίωξε ότι θα πρέπει σε αυτόν τον τομέα να υπάρχει ενισχυμένη συνεργασία. Γιατί τότε φεύγουμε από τις δομές όπου έχουμε το βέτο και χρειάζεται η ομοφωνία και πάμε σε άλλες μη ελεγχόμενες δομές κι αυτό δεν είναι σωστό.

Πρέπει να πω ότι σε μια τελείως άλλη κατεύθυνση με λογική συνέπεια, ήταν η επέμβαση της κας Παπαρήγα. Η κ. Παπαρήγα είπε στο κεντρικό σημείο της ομιλίας της: "Θέλουμε άλλες μορφές ευρωπαϊκής συνεργασίας. Προϋπόθεση των άλλων μορφών ευρωπαϊκής συνεργασίας, είναι η ρήξη με την Ευρωπαϊκή Ένωση". Τι θα γίνει, όμως, μετά τη ρήξη; Θα πάμε στην απομόνωση; Θα πάμε στην περιθωριοποίηση; Θα σταθούμε στη γωνιά; Αναφέρθηκε, για παράδειγμα, το πρόβλημα των διοξινών των τρελών αγελάδων. Ακόμα και σε αυτά τα σημεία δεν υπάρχουν παρά μόνο υπερθετικές λύσεις, όταν έχει αναπτυχθεί το παγκόσμιο εμπόριο. Η Ελλάδα δεν είναι αυτάρκης χώρα σε πάρα πολλά πράγματα και δεν μπορεί βέβαια να είναι αυτάρκης σε όλα μία χώρα δέκα εκατομμυρίων ατόμων με ειδικές κλιματολογικές συνθήκες. Είναι λύση η απομόνωση;

Έστω ότι κάνουμε τη ρήξη με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεν ακούσαμε ποιας μορφής θα είναι οι νέες συνεργασίες και με ποιους τρόπους θα μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε σε υπερεθνικό επίπεδο τα διεθνικά προβλήματα. Είναι λοιπόν, και αυτή μία στάση, μία στάση άρνησης, η οποία καλλιεργεί τη φοβία: "Είναι οι ξένοι, είναι αυτοί οι οποίοι απεργάζονται λύσεις, οι οποίες θα είναι εις βάρος μας. Άρα, η χώρα πρέπει να αμυνθεί και για να αμυνθεί πρέπει να κλειστεί στο καβούκι της".

Ε, μία χώρα που κλείνεται στο καβούκι της, βουλιάζει. Αυτό λέμε εμείς. Όσο δύσκολο και αν είναι, όσο δυσάρεστο και αν είναι, πρέπει να ανοιχτούμε, πρέπει να παλέψουμε, πρέπει να δούμε μπροστά. Αυτή είναι η διαφορά της στάσης μας.

Δεν μπορώ να διαπιστώσω ότι η Ελλάδα, για παράδειγμα, έγινε έρμαιο της παγκόσμιας κρίσης. Εγώ ξέρω ότι στη δεκαετία του '70, όταν ανέβηκαν οι τιμές του πετρελαίου δύο φορές, τότε υπήρχε τεράστια κρίση στην Ελλάδα. Αυτήν τη φορά που ανέβηκαν οι τιμές του πετρελαίου, δεν υπήρξε η ίδια επίπτωση. Η επίπτωση απείχε πάρα πολύ και η συμπεριφορά της ελληνικής οικονομίας ήταν στο επίπεδο της συμπεριφοράς των άλλων οικονομιών. Ο κ. Κωνσταντόπουλος μίλησε για αποτυχημένη σύνοδο κατά κοινή ομολογία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εξαρτάται από πού βλέπεις τη Σύνοδο. Πράγματι, σε πάρα πολλές ευρωπαϊκές χώρες είπαν ότι είναι αποτυχημένη η Σύνοδος, γιατί ήθελαν να περιορισθεί άρδην η ομοφωνία, γιατί ήθελαν άλλου τύπου ενισχυμένες συνεργασίες, γιατί πήγαν στη Σύνοδο οι μεγάλες χώρες και ήθελαν να αλλάξουν δραματικά τη σχέση υπέρ των μεγάλων χωρών. Τίποτε από αυτά δεν έγινε και γι' αυτό στη Γαλλία, στη Γερμανία, στη Μεγάλη Βρετανία, στην Ιταλία είπαν ότι η Σύνοδος απέτυχε.

Άλλοι ήταν οι δικοί μας σκοποί. Οι δικοί μας σκοποί, όπως είπα, ήταν να διατηρήσουμε τις διακρατικές ισορροπίες περίπου όπως ήταν. Και αυτό το πετύχαμε.

Ποιο ήταν το κέρδος; Όχι μονάχα ότι το πετύχαμε αυτό, αλλά κυρίως ότι προχωρήσαμε τη διεύρυνση. Εμείς θέλουμε τη διεύρυνση -κάποιες άλλες χώρες δεν τη θέλουν- γιατί εμείς που είμαστε στα Βαλκάνια, θέλουμε ένα χώρο σταθερότητας και ειρήνης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα κλείσω απαντώντας σε κάποια άλλα σχόλια. Έγινε και ένα μεγάλο βήμα για την κοινωνική συνοχή και την κοινωνική σύγκλιση ως προς τις αποφάσεις, γιατί δεν είχα και επαρκή χρόνο να μιλήσω και για την κοινωνική ατζέντα της Νίκαιας.

Ακούσαμε τον κ. Κωνσταντόπουλο να λέει: "Για τη Λισσαβόνα ποιος μιλάει; Ξεχάστηκε". Μα, δεν είναι ενήμερος, γιατί όσα αποφασίστηκαν στη Λισσαβόνα, σύμφωνα με τη Σουηδική Προεδρία, θα είναι πάλι προς εξέταση, προς εφαρμογή, προς περαιτέρω εξέλιξη στις συνόδους κορυφής, οι οποίες θα γίνουν στη Σουηδία τον Μάρτη και τον Ιούνιο.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει μια πορεία, κάνει βήματα σιγά, δεν κάνει μεγάλα βήματα. Όπως πέτυχε μέσα από αποφάσεις το κοινό νόμισμα, έτσι πιστεύω ότι θα πετύχει και μεγάλα βήματα προς την κοινωνική αλληλεγγύη, την κοινωνική σύγκλιση και την πλήρη απασχόληση.

Πιστεύουμε ότι μέσα στα δεδομένα πλαίσια η Νίκαια ήταν μια εξέλιξη η οποία μας βοηθά να πετύχουμε τους στόχους της πολιτικής μας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι βέβαιο ότι θα έχουμε διαφορετικές απόψεις και σε κάποια σημεία σημαντική διαφορά. Κάνατε, όμως, ένα απόκτημα, κύριε Πρωθυπουργέ. Χρησιμοποιήσατε τη λέξη "θέατρο". Αυτή είναι βαριά κουβέντα. Να μην το ξανακάνετε αυτό. Γιατί θέατρο δεν κάνουμε εμείς. Θέατρο κάνουν εκείνοι, που μιλούν προεκλογικά για ισχυρή Ελλάδα και, μόλις βρεθούν στα ζόρια, μιλούν για την άλλη Ελλάδα, για την οποία φτάνει οι πολίτες.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
Θέατρο κάνουν εκείνοι, οι οποίοι παριστάνουν τον ισχυρό αρχηγό, αλλά, όποτε υπάρχει κάποια κρίση, κρύβονται. Θέατρο κάνουν εκείνοι, οι οποίοι μιλάνε για πλήρη απασχόληση και όμως προίστανται μιας κυβέρνησης, η οποία είναι πρωταθλήτρια στην ανεργία. Αφήστε, λοιπόν, τα περί θεάτρου.

Μιλάτε για το όραμα της Νέας Δημοκρατίας. Ναι, έχουμε όραμα, γιατί αυτή την πολιτική την ακολουθούμε και την προωθούμε τριάντα χρόνια τώρα. Και αν σήμερα η Ελλάδα είναι χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οφείλει σ' αυτήν την παράταξη.

Εσείς το πολεμούσατε αυτό. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και επειδή έχουμε όραμα και το πιστεύουμε διαχρονικά και με συνέπεια, γι' αυτόν τον απλούστατο λόγο, αλλά λόγο αξιών και αρχής, κάνουμε και κριτική. Δεν είπαμε ποτέ ότι όλα είναι ζοφερά στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αλίμονο. Εσείς τα λέτε αυτά, γιατί έτσι σας είπαν οι σύμβουλοί σας, οι προπαγανδιστές. Από την άλλη όμως πλευρά, πολύ απέχει από το να μην είναι ζοφερό κάτι, μέχρι το να μας επαρκεί. Όχι δεν μας επαρκεί σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση, που πηγαίνει με βήμα σημειωτόν. Δεν μας επαρκεί η Ευρωπαϊκή Ένωση των λογιστών. Δεν μας επαρκεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, που έχει καταφανές έλλειμμα πολιτικής ηγεσίας. Αυτή είναι η αλήθεια και την ξέρουν όλοι οι λαοί.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Έρχομαι τώρα στα ελληνοτουρκικά. Δεν θα πω πολλά. Είναι σαφές ότι οι απόψεις μας διαφέρουν. Εσείς με συνέπεια, οφείλω να πω, ακολουθείτε μια πολιτική κατευνασμού και υποχωρητικότητας. Είναι επιλογή σας, είστε ενήλικες και αυτή την πολιτική εφαρμόζετε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Εμείς πιστεύουμε ότι θα έπρεπε να έχουμε μια σθεναρή πολιτική. Δεν μας ικανοποίησε το Ελσίνκι και το είπαμε από την πρώτη ώρα, γιατί εκτιμήσαμε ότι είχε πάρα πολλές ασάφειες. Ήταν η μοναδική ευκαιρία, όταν η Ελλάδα έδινε το διαβατήριο στην Τουρκία, για να γίνει υποψήφια χώρα, να βάλουμε ξεκάθαρους όρους. Αφήσαμε όμως ένα ασαφές πλαίσιο.

Εν πάση περιπτώσει, δώδεκα μήνες μετά, όταν συζητήθηκε η εταιρική σχέση, και αν ακόμη δεχθώ ότι στο Ελσίνκι είχατε κάποιες αυταπάτες, δεν έπρεπε να έχετε πεισθεί ότι τίποτα δεν άλλαξε στη συμπεριφορά της Τουρκίας και ότι σε πολλές περιπτώσεις αυτή έγινε οξύτερη; Γιατί, λοιπόν, δεν είχατε εκεί το ανάστημα να πείτε στους Ευρωπαίους εταίρους ότι, ειδικά μετά απ' αυτήν τη δωδεκάμηνη εμπειρία στην εταιρική σχέση, πρέπει να διορθώσουμε ορισμένα πράγματα; Όχι μόνο δεν τα διορθώσατε, αλλά τελικά δεχθήκατε να μπει και κάτω από τον τίτλο "πολιτικός διάλογος". Δηλαδή, λίγο-πολύ κουβεντιάσουμε ισότιμα με την Τουρκία, η οποία εξακολουθεί να έχει αυτήν την αक्रαία και κλιμακούμενη προκλητική συμπεριφορά.

Πήγατε να περάσετε το θέμα της Κύπρου στα μαλακά, λέγοντας ότι αυτά είναι τα αυτονόητα. Εγώ δεν σας μίλησα ούτε για εννοούμενα ούτε για αυτονόητα ούτε για ευκολονόητα ή δυσνόητα. Σας είπα να δεσμευτείτε εδώ ότι η Ελλάδα θα επιβάλει την ένταξη της Κύπρου στην πρώτη ομάδα χωρών, που θα μπει με τη διεύρυνση.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και ότι εάν αυτό -λέω, εάν, για το φόβο των Ιουδαίων- απειληθεί από κάποιον, η Ελλάδα δεν θα εγκρίνει τη διεύρυνση για κανένα άλλο υποψήφιο μέλος. Αυτήν τη δέσμευση θέλουμε απ' σας σήμερα, απλά και καθαρά. Έχετε την ευκαιρία στην τριτολογία σας να την κάνετε. Αν δεν την κάνετε, αφήστε τα περί αυτονομίτων. Θα σημαίνει ότι δεν θέλετε να δεσμευτείτε σ' αυτό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το τελικό αποτέλεσμα της Συνόδου της Νίκαιας άφησε μια πικρή γεύση. Αυτή είναι η αλήθεια. Δεν λέει κανείς ότι δεν έγιναν κάποια βήματα. Έγιναν όμως πολύ λιγότερα και μικρότερα απ' αυτά που χρειάζεται σήμερα η Ευρώπη στην αυγή του 21ου αιώνα, έχοντας μπροστά της το τεράστιο εγχείρημα της διεύρυνσης, ώστε σε λίγα χρόνια να διπλασιαστεί σε αριθμό κρατών.

Δεν προχώρησε αρκετά. Άφησε την εντύπωση ότι κοίταζαν τα δέντρα και ξέχασαν το δάσος. Δεν έγιναν τα μεγάλα βήματα προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Σημαντικά ζητήματα παραπέμφθηκαν για τη μετά τη Νίκαια εποχή. Αναφέρομαι επί τροχάδην στην οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων, το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων, το καθεστώς του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

Θέλω εδώ να ξεκαθαρίσω και κάτι. Ήδη πριν τη Νίκαια ανηγέλη η επόμενη Διακυβερνητική. Μια Διακυβερνητική, που αισθάνεται ιδιαίτερη ικανοποίηση για εκείνα, τα οποία θα αποφασίσει, δεν σπεύδει πριν καν την ολοκλήρωσή της να προαναγγείλει άλλη Διακυβερνητική για εκείνα, που δεν μπόρεσε να α-

ντιμετωπίσει. Αυτό και μόνο είναι ομολογία αδυναμίας.

Έρχομαι τώρα σ' ένα ζήτημα, που φάνηκε να το υποβαθμίζετε, την ποιότητα ζωής. Ούτε κινδυνολογούμε ούτε καταστροφολογούμε. Αλλά επειδή εμείς πιστεύουμε στην Ευρώπη, θεωρούμε ότι είναι ανάγκη, μετά απ' αυτά που έγιναν τα τελευταία χρόνια, να κάνει κι εκεί ένα μεγάλο ποιοτικό άλμα. Και οφείλουμε εμείς -ναί, η μικρή Ελλάδα, όπως τη χαρακτηρίζετε εσείς- τελικά, να πάρουμε πρωτοβουλίες σ' αυτούς τους τομείς. Είναι κορυφαία ζητήματα και οι διοξίνες και η σπογγώδης εγκεφαλοπάθεια και αυτά που αποκαλύπτονται με το απεμπλουτισμένο ουράνιο.

Αλλά θέλετε να σας πω και κάτι ακόμα που αφορά εμάς;

Είμαστε η μόνη χώρα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, που διασύρεται για την παραβίαση της κοινοτικής νομοθεσίας σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος.

Από τον περασμένο Ιούλιο καταβάλλουμε βαρύτατο πρόστιμο περίπου επτά εκατομμυρίων δραχμών ημερησίως για τη χωματερή του Κουρουπιητού στα Χανιά. Και δεν είναι η μοναδική περίπτωση. Υπάρχουν άλλες πενήντα μία περιπτώσεις. Ήδη για την περίπτωση των Χανίων έγινε η πληρωμή της πρώτης δόσης ύψους ενός δισεκατομμυρίου δραχμών, μέσα από την παρακράτηση κονδυλίων, που θα ελάμβανε η Ελλάδα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων.

Ακόμα και σήμερα, δηλαδή, οκτώ χρόνια μετά την έκδοση καταδικαστικής απόφασης από το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η Κυβέρνηση δεν έχει καταφέρει να δώσει λύση στο θέμα!

Είναι χαρακτηριστική η δήλωση της Προέδρου της Επιτροπής Περιβάλλοντος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της κ. Τζάκσον, που διερωτάται: "Μα είστε τόσο πλούσιοι και πετάτε τα χρήματα; Εάν αυτό είχε συμβεί στο Ηνωμένο Βασίλειο, τότε η Κυβέρνηση θα είχε πέσει!"

Έρχομαι πολύ γρήγορα στα πιο στενά δικά μας!

Όταν προεκλογικά επισημαίναμε την απόσταση ονομαστικής και πραγματικής σύγκλισης, κάνατε πως δεν καταλαβαίνετε και μας βρίζατε. Αυτή είναι η αλήθεια. Μετεκλογικά ζητάτε άλλα δέκα χρόνια θυσίες, άλλα δέκα χρόνια συντηρητικής διαχείρισης. Εμμέσως, όμως, ομολογείτε ότι δεν έγινε πολιτική πραγματικής σύγκλισης.

Όταν προεκλογικά επισημαίναμε ότι η πολιτική σας διαμορφώνει δύο διαφορετικές Ελλάδες, διαψεύδατε αυτήν την αλήθεια και μας συκοφαντούσατε. Μετεκλογικά μιλάτε για κοινωνικά δίχτυα.

Μπροστά στο ναυάγιο του "ΣΑΜΙΝΑ" -θα επιμείνω σ' αυτό, διότι ήταν κορυφαία και αποκαλυπτική η αντίδρασή σας τότε- και τις τεράστιες ενοχές σας, που πηγάζουν από τις διαπλεκόμενες σχέσεις και την υποταγή των αρμοδίων υπηρεσιών σε οργανωμένα συμφέροντα, φτάσατε στο σημείο να μας λέτε εδώ πως "αυτή είναι η Ελλάδα σας". Να μιλάτε για διαφορετικές Ελλάδες και να ρίχνετε και το βάρος, την ευθύνη, στην κοινωνία, λες και κάποιος άλλος ήταν στην εξουσία εδώ και είκοσι χρόνια. Φταίει ο κόσμος, οι πολίτες, η κοινωνία. Ποτέ δεν φταίει όμως ο Πρωθυπουργός και η Κυβέρνησή του. Διαλύσατε, δηλαδή, το κράτος και φταίει η κοινωνία γι' αυτό.

Προεκλογικά θεοποιούσατε τη διαχείριση. Μετεκλογικά αλληλοκατηγορείσθε για διαχειριστική ανεπάρκεια. Το μόνο που δεν είπατε ακόμα είναι ότι παραλάβατε καμμένη γη.

Λέει κορυφαίος Υπουργός σας, σε πρόσφατη συνέντευξή του, ότι "κακά τα ψέματα. "Έξι χρόνια προωθούσαμε την ονομαστική σύγκλιση. Στον τομέα της πραγματικής σύγκλισης μείναμε πίσω". Τα λέει, δηλαδή, η ίδια η Κυβέρνησή σας.

Ερωτώ: ποιες είναι οι διαρθρωτικές αλλαγές που κάνετε; Τι γίνεται με την Ολυμπιακή; Τι γίνεται με τα δημόσια έργα; Πού τις κρύψατε τις αφίσες, που έλεγαν ότι το Δημοκρατικό είναι συνώνυμο με το ΠΑ.ΣΟ.Κ.; Τις έχετε ακόμα;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Μας μιλάτε για δείκτες. Δεν θα σας κουράσω με αριθμούς.

Ανεργία: Πρωταθλητές στην ανεργία είσαστε. Είστε ο Πρωθυπουργός της ανεργίας στην Ελλάδα. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Ποιες είναι οι φτωχότερες περιφέρειες της Ευρώπης; Η πιο φτωχή είναι η Ήπειρος και από κοντά, στο θλιβερό αυτό α-

νταγωνισμό, είναι η Θράκη, τα νησιά του ανατολικού Αιγαίου και η Πελοπόννησος.

Μήπως έχετε ακούσει εσείς, που λέτε ότι όλοι οι Έλληνες αισθάνονται ότι περνάνε καλύτερα, ότι δυόμισι εκατομμύρια πολίτες αυτής της χώρας ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας; Λέω, μήπως το έχετε ακούσει στο γυάλινο κόσμο, στον οποίο ζείτε. Θα μπορούσα να σας πω κι άλλα πολλά, αλλά θα ξεφεύγαμε από το κατ' εξοχήν θέμα της σημερινής συζήτησης.

Επιτρέψτε μου, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να κλείσω ζητώντας, να μου αναφέρετε μια, μόνο μια, τομή που έκανε η Κυβέρνησή σας. Δεν θα μου απαντήσετε. Και θα το κάνετε αυτό, γιατί δεν υπάρχει τέτοια τομή. Το ότι η Κυβέρνησή σας μετά από δέκα μήνες είναι κατάκοπη το συνομολογούν οι πάντες, όλοι. Όμως έχουμε και μια ακόμα παγκόσμια πρωτοτυπία. Η Κυβέρνηση αυτή μετά από δέκα μήνες έχει εξουθενωθεί, αλλά το εκπληκτικό είναι ότι έχει εξουθενωθεί χωρίς να έχει κάνει απολύτως τίποτα.

(Ζωηρά χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Υπουργός Εξωτερικών κ. Γεώργιος Παπανδρέου έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ (Υπουργός Εξωτερικών): Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, άκουσα με προσοχή τον κ. Καραμανλή. Πολλά μεγάλα λόγια, κύριε Καραμανλή, είπατε. Εμείς, αυτή η Κυβέρνηση, είναι κυβέρνηση της πράξης.

Μιλήσατε για ευρωπαϊκή άμυνα. Εμείς όμως, αυτή η Κυβέρνηση προώθησε την ευρωπαϊκή άμυνα. Το ΠΑΣΟΚ ήταν πάντα μπροστά. Υποστήριξε την ευρωπαϊκή άμυνα και στο Άμστερνταμ και στο Ελσίνκι και πρόσφατα στη Νίκαια.

Ζητήσατε την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας. Ήταν και είναι αυτή η κυβέρνηση που διαμόρφωσε έμπρακτα το πλαίσιο πολιτικής για μια ευρωπαϊκή Τουρκία.

Επικρίνατε τους εταίρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ήθελαν να χρίσουν απλώς υποψηφία την Τουρκία με έναν τίτλο χωρίς ουσία. Πράγματι αυτή ήταν η προσπάθεια αρκετών χωρών. Εμείς, αυτή η Κυβέρνηση, κατοχύρωσε ότι η

υποψηφιότητα θα είναι ουσιαστική και όχι εικονική, δηλαδή με ουσιαστικές υποχρεώσεις μέσα από την εταιρική σχέση.

Υποχρέωση να υπάρξει λύση στο Κυπριακό, υποχρέωση για ειρηνική συμβίωση με τα γειτονικά κράτη. Υποχρέωση για εσωτερικές δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις της Τουρκίας, για το ρόλο του στρατού, για το ρόλο του κράτους, για τις ατομικές θρησκευτικές ελευθερίες.

Κύριε Καραμανλή, εσείς απορρίψατε τη βήμα προς βήμα προσέγγιση. Τι θα πει όμως η Νέα Δημοκρατία και η παράταξή σας στον Έλληνα πολίτη; Απορρίπτετε τον τριπλασιασμό των τουριστών; Απορρίπτετε το διπλασιασμό του εμπορίου με την Τουρκία; Απορρίπτετε την αντιμετώπιση των ζωνοσών στα νησιά του Αιγαίου και της Θράκης που μετά από τη συμφωνία με τα δύο Υπουργεία Γεωργίας αντιμετωπίζεται; Απορρίπτετε τη συνεργασία των αρχών των δύο κρατών για τη μείωση της λαθρομετανάστευσης; Απορρίπτετε την από κοινού δίωξη των ναρκωτικών, με πρόσφατες μεγάλες επιτυχίες όπως αυτή των πεντακοσίων κιλών ηρωίνης; Απορρίπτετε Έλληνες δικαστές μέσα στο πλαίσιο των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εκπαιδεύουν Τούρκους δικαστές για το ευρωπαϊκό κεκτημένο; Απορρίπτετε η Νέα Δημοκρατία την από κοινού αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών; Απορρίπτει τα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης, τη μείωση των παραβιάσεων του εναέριου χώρου, την εκατέρωθεν ενημέρωση για ασκήσεις στο χώρο του Αιγαίου, για την αποφυγή πιθανών εμπλοκών; Απορρίπτετε τη συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη Θράκη μεταξύ Τούρκων, Βουλγάρων και Ελλήνων; Απορρίπτετε την ανταλλαγή νέων και την παρουσία ελληνικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών σ' αυτήν τη διαδικασία της ειρήνης; Απορρίπτετε την εταιρική σχέση που έχει, κύριε Καραμανλή και αγαπητοί συνάδελφοι της Αντιπολίτευσης, πολύ συγκεκριμένες διαδικασίες και πολύ συγκεκριμένα θέτει την πορεία κάθε υποψηφίας χώρας και βεβαίως και την πορεία της Τουρκίας, για να μπορέσει να ξεκινήσει τις διαπραγματεύσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεν έχει καν ξεκινήσει και είναι μια

πολύ σημαντική πορεία. Πού θα πάει η Τουρκία;

Εμείς ως Ελλάδα έχουμε κάνει το χρέος μας, έχουμε δημιουργήσει τις πιο ουσιαστικές συνθήκες, ώστε να μπορέσουν πράγματι να γίνουν μεταρρυθμίσεις στην Τουρκία και βεβαίως να αλλάξουν οι σχέσεις με τις γειτονικές χώρες. Από εδώ και πέρα βεβαίως είναι ευθύνη της Τουρκίας. Εμείς της δίνουμε την ευκαιρία. Είναι όμως δική της ευθύνη.

Για την Κύπρο χαίρομαι επιτέλους ότι αναγνωρίζεται η πολιτική μας με τα λόγια σας, κύριε Καραμανλή. Είπατε μια μεγάλη κουβέντα: Η διεύρυνση πρέπει να συμπεριλαμβάνει την Κύπρο, αλλιώς δεν γίνεται διεύρυνση. Χαίρομαι ότι χειροκρότησαν αυτήν τη γενναία σας πράξη οι Βουλευτές σας ωςάν για πρώτη φορά να άκουσαν αυτήν την κουβέντα που έχει, να σας ενημερώσω, χλιοειπωθεί και λέγεται συνεχώς όποτε χρειάζεται από την Κυβέρνησή μας. Αξίζετε ένα μεγάλο μπράβο για την τόσο σημαντική ανακάλυψή σας. Όμως εμείς είμαστε της πράξης, όπως είπα στην αρχή.

Όταν ήταν να γίνει υποψήφια η Κύπρος τη δεκαετία του '80, πολλοί έλεγαν ότι δεν μπορεί να γίνει καν υποψήφια, αν δεν λυθεί το πρόβλημα. Έγινε υποψήφια και έγινε με τις ενέργειες της Κυβέρνησής μας.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Όχι μόνο, κύριε Παπανδρέου. Μη λέτε ανακρίβειες τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Μη διακόπτετε παρακαλώ.

Να μη γράφονται οι διακοπές.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ (Υπουργός Εξωτερικών): Δεύτερον, όταν ήταν να ξεκινήσουν οι διαπραγματεύσεις με την Κύπρο, πολλοί έλεγαν: "μα δεν μπορούν να ξεκινήσουν οι διαπραγματεύσεις, δεν θα μπορούσαμε να φθάσουμε εκεί πέρα αν δεν έχει λυθεί το πολιτικό πρόβλημα". Έγινε όμως αυτό και το έκανε η Κυβέρνησή μας μαζί βεβαίως και με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τρίτον, όταν στο Ελσίνκι πηγαίναμε να συζητήσουμε την υποψηφιότητα της Τουρκίας, πολλοί έλεγαν ότι δεν θα πετυχαίναμε την απρόσκοπτη πορεία της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ότι θα λυγίζαμε, θα πιεζόμαστε, θα δεχόμαστε άνευ όρων την υποψηφιότητα της Τουρκίας. Και πάλι είχαν λάθος. Πάρθηκε μια απόφαση ιστορική, με πρωτοβουλία της ελληνικής Κυβέρνησης, για την Κύπρο. Τώρα βεβαίως κάποιοι λένε ότι δεν μπορεί να μπει η Κύπρος, χωρίς να υπάρξει λύση στο πρόβλημα. Βεβαίως, πρώτοι εμείς θέλουμε να δούμε τη λύση και μακάρι να μπει η Κύπρος, έχοντας λύσει το πρόβλημα. Όμως αν δεν ανταποκριθεί η άλλη πλευρά, αν δεν λυθεί το πρόβλημα πάλι η δική μας Κυβέρνηση θα κληθεί να αντιμετωπίσει τη σκληρή αυτή διαπραγμάτευση. Και θα χρησιμοποιήσουμε βεβαίως, όπως είπε ο Πρωθυπουργός, όλα τα μέσα. Φοβάμαι, λοιπόν, ότι ο κ. Καραμανλής και πάλι θα ακούσει, όταν μπει η Κύπρος, ότι αυτή η Κυβέρνηση τα κατάφερε.

Βεβαίως δεν θα ήθελα σε αυτό το κλίμα να συζητήσω τα θέματα εξωτερικής πολιτικής, αλλά δεν μπορούσα να μην απαντήσω στο ύφος που και ο κ. Καραμανλής μιλούσε για τα θέματα αυτά, γιατί περιμένω ως Υπουργός Εξωτερικών και τη συναίνεση και τη συνεργασία και βεβαίως, ιδιαίτερα σε αυτό το κρίσιμο ζήτημα της Κύπρου που έχουμε μπροστά μας την αξιοποίηση όλων των δυνάμεων που έχει ο Ελληνισμός για να μπορέσουμε να είμαστε σίγουροι ότι η Κύπρος πράγματι θα έχει το πιο αίσιο αποτέλεσμα σε όλη αυτήν τη διαδικασία. Άρα, λοιπόν, πρέπει όλοι να συστρατευθούμε και να βοηθήσουμε ώστε και ουσιαστική να είναι η πορεία της, που είναι πρώτη αυτήν τη στιγμή μεταξύ όλων των υποψηφίων χωρών, αλλά βεβαίως να κάνουμε και τις κατάλληλες ενέργειες ως Κοινοβούλιο με τα άλλα Κοινοβούλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης που τελικά θα πάρουν και την απόφαση για τη διεύρυνση.

Δυο λόγια για τα Βαλκάνια. Ο πόλεμος είχε προδιαγραφεί. Και το ερώτημα που τότε αντιμετώπισε ο Υπουργός Εξωτερικών ο κ. Πάγκαλος δεν ήταν αν μπορούσε να σταματήσει η Ελλάδα τον πόλεμο ή όχι αλλά αν θα μπορούσε να διατηρήσει μια φωνή αντίρρησης, αν θέλετε, μέσα στο χώρο του NATO ή αν θα γινόταν ο πόλεμος εκτός NATO και η Ελλάδα θα ήταν πλήρως απομονωμένη και χωρίς καν να μπορεί να μιλήσει για τα τεκται-

νόμενα και για τις πιθανές εξελίξεις.

Όταν ξεκίνησε ο πόλεμος ο στόχος ο δικός μας ήταν να περιορίσουμε την έκταση του πολέμου από τη μια πλευρά και από την άλλη να περιορίσουμε τη χρονική διάρκεια. Και νομίζω ότι συμβάλαμε προς αυτήν την κατεύθυνση. Θα θυμόμαστε όλοι σας τους χάρτες που έδειχναν και το CNN και το BBC και πολλά άλλα τηλεοπτικά προγράμματα οι οποίοι έδειχναν μια σκιά, ένα νέφος να περνά πάνω από το Κόσοβο και μετά να αγκαλιάζει και την Ελλάδα και την Τουρκία, λέγοντας ότι μπαίνουμε σε μια μεγάλη κρίση βαλκανική.

Θυμάσθε επίσης ότι υπήρχαν και πολλές δυνάμεις μέσα στις χώρες του NATO που δεν μιλούσαν για διπλωματική λύση, αλλά ήθελαν ουσιαστικά την παράδοση της Γιουγκοσλαβίας άνευ όρων. Η Ελλάδα διατήρησε όχι μόνο τη φωνή της, αλλά ανέδειξε έναν αξιόπιστο πολιτικό λόγο κατά τη διάρκεια αυτή.

Πρώτα απ' όλα δεν συμμετείχε στις στρατιωτικές ενέργειες. Δεύτερον, προώθησε διπλωματική λύση και γι' αυτό ουσιαστικά είχαμε τη δυνατότητα να διαμορφώσουμε ένα σημαντικό μέρος να προωθήσουμε μια τελική λύση. Και η τελική λύση ήταν τέτοια που διασφάλισε -κάτι πάρα πολύ σημαντικό- την ακεραιότητα της Γιουγκοσλαβίας.

Επίσης προωθήσαμε την ανθρωπιστική μας παρουσία, ένα νέο σημαντικό τομέα που η Ελλάδα αναδείχθηκε ως πρωταγωνιστής, διότι ο ελληνικός λαός συνέβαλε σε μια ανθρωπιστική παρουσία ουσιαστική κατά τη διάρκεια του πολέμου αλλά και διότι και εμείς συνεργαστήκαμε με πολλές άλλες χώρες, τη Ρωσία, την Ελβετία, την Αυστρία, τον Καναδά, δημιουργώντας πράγματι ένα σημαντικό εργαλείο, την οργάνωση FOCUS, η οποία και συνέβαλε ουσιαστικά στην ανθρωπιστική βοήθεια.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Αφού δεν ξέρατε καν για την έκθεση του FOCUS.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ (Υπουργός Εξωτερικών): Θα θυμόσαστε και τότε ως ένα πολύ μεγάλο πρόβλημα το θέμα των προσφύγων. Είχαμε το φόβο ένας τεράστιος αριθμός προσφύγων να ξεφύγει από τις διπλανές χώρες της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας και της Αλβανίας και να έχουμε από πεντακόσιες χιλιάδες μέχρι και ένα εκατομμύριο Αλβανούς Κοσοβάρους στη χώρα μας, με πολλά πολιτικά και κοινωνικά προβλήματα.

Ακριβώς η ανθρωπιστική μας παρουσία, η συνεργασία με τις Ένοπλες Δυνάμεις που βοήθησαν με καταλύματα, αλλά και οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, συνέβαλλαν ώστε να διατηρήσουμε τους πρόσφυγες κοντά στις εστίες τους.

Ήμασταν οι πρώτοι που μπήκαμε μέσα στο Κόσοβο κατά τη διάρκεια των βομβαρδισμών για να μεταφέρουμε φάρμακα και τρόφιμα σε πάρα πολλούς Κοσοβάρους και Σέρβους εκεί.

Ένα τρίτο σημείο το οποίο προωθήσαμε κατά τη διάρκεια αυτού του πολέμου ήταν η βαλκανική συνεργασία, αναδεικνύοντας όσο ποτέ άλλοτε ότι επιτέλους πρέπει κάποια στιγμή εμείς οι λαοί της περιοχής να ξεφύγουμε από τις μεταξύ μας εντάσεις και συγκρούσεις αν θέλουμε να μην έχουμε παρόμοιες παρεμβάσεις στο μέλλον. Διότι η ιστορία μας δείχνει ότι ακριβώς οι δικές μας έριδες έχουν επιτρέψει με ευκολία στο παρελθόν παρεμβάσεις μεγάλων δυνάμεων. Άρα προωθήσαμε τη βαλκανική συνεργασία και ένα βαλκανικό όραμα, το οποίο προωθήσαμε και μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου ζητήσαμε να υπάρχει μια πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης με συνοχή απέναντι στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, κάτι που δεν υπήρχε. Και διαμορφώθηκε και το Σύμφωνο Σταθερότητας και ο Οργανισμός Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων που έχει έδρα στη Θεσσαλονίκη και βεβαίως συγκεκριμένες συμφωνίες με τα κράτη των δυτικών Βαλκανίων σταθεροποίησης και σύνδεσης με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτή ήταν μια, νομίζω, σημαντική προσφορά, μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων, μιας χώρας που λέγατε Ελλάδα. Μια περήφανη στάση αλλά και μια στάση που έφερε και έμπρακτα αποτελέσματα.

Σε ό,τι αφορά την ανασυγκρότηση των Βαλκανίων, προχωρήσαμε και καταθέσαμε εμείς προτάσεις για τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζαμε. Προβλήματα πάρα πολύ σημαντικά, ιδιαίτερα στη Γιουγκοσλαβία. Και είχαμε τις εκθέσεις FOCUS, όπου βεβαίως και εκεί επιστημονήθηκε χωρίς να μπορούμε να γνωρίζουμε εμείς -δεν είχαμε τις δυνατότητες- την όποια έκταση των προβλημάτων που έχουν σχέση με τη ραδιενέργεια. Όμως είχαν επιστημονηθεί ως προβλήματα, είχαν δημοσιοποιηθεί, είχαν δοθεί στους διεθνείς οργανισμούς και είχαν μοιραστεί -τουλάχιστον η πρώτη έκθεση που αναφέρεται σ' αυτήν- και εδώ στη Βουλή, στην Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων και 'Αμυνας. Άρα όλοι εδώ στη Βουλή γνώριζαν περί αυτής της έκθεσης.

Αυτή όμως η έκθεση αποδεικνύει ακριβώς ότι η Ελλάδα ήξερε και γνώριζε από την αρχή, πριν καν τους βομβαρδισμούς, ότι θα υπήρχαν τεράστια οικολογικά προβλήματα, χωρίς να γνωρίζει βεβαίως το είδος και την έκταση των προβλημάτων αυτών, κάτι που ακόμα και σήμερα ανακαλύπτουμε με τις έρευνες που γίνονται. Ήταν και αυτό ένα σημαντικό επιχείρημα που πάντα αναδεικνύαμε, για την ανάγκη της διπλωματικής και άμεσης λύσης στο πρόβλημα του πολέμου.

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, λέγοντας απλώς ότι σε ό,τι αφορά την ευρωπαϊκή πολιτική δεν θα επαναλάβω αυτά που ο κύριος Πρωθυπουργός είπε για τη Νίκαια. Θέλω όμως να τονίσω ότι η Ευρώπη βρίσκεται μπροστά σε μια ουσιαστική πρόκληση για να αναπτύξει τους θεσμούς της σε βάθος και παράλληλα να ενοποιήσει την ευρωπαϊκή ήπειρο.

Προς αυτήν την κατεύθυνση η Ελλάδα βρίσκεται στην πρωτοπορία, με την έννοια ότι οι ιδέες μας, οι σκέψεις μας, οι προτάσεις μας είναι στην αιχμή -αν θέλετε- του δόρατος και μετράμε, στο μέτρο που μετράει μια χώρα, όπως κάθε χώρα μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Προωθούμε και για το 2003 της ελληνικής προεδρίας τη "μετά-Νίκαια" συζήτηση για τη νέα Διακυβερνητική, η οποία έχει αποφασιστεί για το 2004, για να συζητήσουμε και ακόμα ριζικότερες αλλαγές, για μια Ευρώπη δημοκρατίας, για την ενωμένη Ευρώπη -που ουσιαστικά μιλάει για μια Ευρώπη συνεργασίας και ειρήνης με τη διεύρυνση- την κοινωνική Ευρώπη, την οικολογική Ευρώπη, την εμπάνθυνση των θεσμών και βεβαίως θέματα όπως εσωτερική ασφάλεια, προστασία του καταναλωτή και συνεργασία μεταξύ των πολιτών. Όλα αυτά θα συμβάλλουν ουσιαστικά όχι μόνο στην ποιότητα ζωής, αλλά ελπίζουμε και σε μια Ευρώπη ενωμένη, ειρηνική, δημοκρατική, κοινωνική.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Π.Α.Σ.Ο.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Η Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Παπαρήγα έχει το λόγο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΡΗΓΑ (Γενική Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κ.Κ.Ε.): Ο κύριος Πρωθυπουργός έβαλε ένα καίριο, πολύ σημαντικό και πολύ ουσιαστικό ερώτημα προς το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας με δύο σκέλη. Δεν θα μπορέσω λόγω χρόνου να απαντήσω ολοκληρωμένα, αλλά θα προσπαθήσω να δώσω μια σύντομη απάντηση.

Κατ' αρχήν, ζητήσατε να σας πούμε ποιες μορφές συνεργασίας, οικονομικής και γενικότερης, βλέπουμε ως κόμμα, διαφορετικές από αυτήν της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που γνωρίζουμε και ζούμε σήμερα.

Κύριε Πρωθυπουργέ, η ουσία του θέματος δεν είναι στις μορφές. Θα έλεγα ότι ο 20ός αιώνας και οι αρχές του 21ου μας δείχνουν ότι μπορεί να υπάρξουν πολλές μορφές συνεργασίας, διμερείς, πολυμερείς, περιφερειακές, χαλαρές, στενότερες, στενά οικονομικές, οικονομικοπολιτικές κλπ.

Το θέμα, λοιπόν, δεν είναι τόσο στη μορφή. Και αν θέλετε, η μορφή συνεργασίας είναι ένα ζήτημα που δεν μπορεί κανείς να το κλείσει προκαταβολικά. Το ζήτημα είναι ποιος αποφασίζει τη συνεργασία και για ποιο σκοπό. Και από μια άποψη το περιεχόμενο της συνεργασίας είναι καίριο.

Ένα δεύτερο ζήτημα είναι ότι εμείς, αφού μιλάμε για μορφές συνεργασίας, δεν μπορούμε να βλέπουμε τα πράγματα στενά στο εθνικό πεδίο. Υπολογίζουμε και προσμετράμε και τις εξελίξεις που γίνονται και σε άλλες χώρες. Γιατί δεν μπορώ να φα-

νταστώ ότι όλο το περιβάλλον θα είναι ακίνητο και θα κινείται μπρος-πίσω μόνη της η Ελλάδα.

Αυτό που έχει σημασία πάντως είναι ένας λαός να χαράξει ένα σχέδιο, να το αναπροσαρμόζει στην πορεία ανάλογα και με το διεθνή συσχετισμό, αλλά ο στόχος πρέπει να είναι σαφής: Να οικοδομηθούν μορφές συνεργασίας ανάμεσα στις διάφορες χώρες από τους λαούς, από εξουσίες των λαών με σκοπό το αμοιβαίο συμφέρον και την ειρήνη. Όχι την ειρηνική μορφή του πολέμου, αλλά την ειρήνη.

Θα ήθελα να σταθώ στο κυριότερο ζήτημα που θέσατε. Έχει ρίσκο αυτή η άποψη του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας για το λαό; Αν κάποιοι που ξέρουν πόσο δύσκολο είναι να τα βάζεις με αυτό που λέμε Ευρωπαϊκή Ένωση, ΝΑΤΟ, με τις ενώσεις, δηλαδή, του μεγάλου κεφαλαίου και τους ιδιωτικούς μηχανισμούς, είμαστε εμείς. Όχι γιατί είμαστε παντογνώστες, αλλά γιατί, εν πάση περιπτώσει, πάρα πολλές φορές έχουμε αναλάβει και θέτουμε μπροστά στον ελληνικό λαό προτάσεις, που οπωσδήποτε δεν υλοποιούνται με εύκολο και απλό τρόπο. Εγώ θα έλεγα ότι έχουν και το ρίσκο άμεσα και του αρχικού αποτελέσματος. Γιατί δηλαδή; Όταν ο ελληνικός λαός άκουσε το κάλεσμα να παλέψουμε κατά της γερμανικής κατοχής ήμασταν βέβαιοι για το τελικό αποτέλεσμα; Ήμασταν βέβαιοι ότι θα έφθαναν τέσσερα-πέντε χρόνια με αυτό το κόστος;

Εμείς ξεκινάμε από μία αρχή: από τη στιγμή που αυτή η πολιτική, η οποία ακολουθείται στο εσωτερικό της Ελλάδας και στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όχι μόνο σήμερα αλλά και μακροοικονομικά, μακροπολιτικά, μακροστρατιωτικά, θα φέρει τεράστια δεινά στο λαό, είμαστε υποχρεωμένοι να πούμε στον ελληνικό λαό ότι πρέπει να αντισταθεί. Να τον πείσουμε, δεν θα του το επιβάλουμε. Αν ο ελληνικός λαός αποφασίσει ότι δεν πιστεύει στη δύναμή του, δεν πιστεύει στην αναγκαιότητα της θυσίας και του ρίσκου να το κάνει, τότε τι να κάνουμε; Είμαστε βέβαιοι ότι αν σήμερα δεν πεισθεί στην πλειοψηφία του ο ελληνικός λαός, θα πεισθεί αύριο. Ρίσκο έχει. Όταν λέω "ρίσκο", εννοώ ότι προοπτικά δεν έχει ρίσκο, θα έχει θετική λύση. Φυσικά στα μεσοδιαστήματα θα έχει και δυσκολίες και πιασγυρίσματα και θυσίες.

Ας δούμε, όμως, την εξής πλευρά. Ας θέσω διαφορετικά το ερώτημα. Απαγορεύεται, δηλαδή, ένας λαός να αποφασίσει να κάνει κάτι διαφορετικό απ' αυτό που έκανε έως τώρα; Δεν το κατάλαβα. Είναι άλλο πράγμα ο ελληνικός λαός να μετρήσει τι θυσίες θα καταθέσει και ότι αξίζει αυτός ο αγώνας για θυσίες. Κι αν δεν έχει άμεσα αποτελέσματα, θα έχει μεσοπρόθεσμα. Εν πάση περιπτώσει, μπορεί ένας λαός να αποφασίσει να κάνει κάτι το διαφορετικό; Εμμέσως αναγνωρίζετε ότι αν αποφασίσει ο ελληνικός λαός -όχι το ΚΚΕ, γιατί μόνο του το ΚΚΕ δεν μπορεί να κάνει κάτι, μπορεί να συμβάλει στην αφύπνιση, δεν θα το λύσει το ΚΚΕ- να κάνει κάτι άλλο, τότε θα έχει τη δαμόκλειο σπάθη από πάνω του, τον πόλεμο, την επέμβαση, τον εκβιασμό. Μα, τότε τι τις θέλουμε αυτές τις συμμαχίες; Ακριβώς αυτή η λογική εκεί οδηγεί, στο δικαίωμα να επεμβαίνει κάποιος στο εσωτερικό στρατιωτικά ή με άλλα μέσα και κυρώσεις, αν ένας λαός αποφασίσει να κάνει κάτι άλλο. Στο κάτω κάτω, ας κάνει ο ελληνικός λαός του κεφαλιού του και αν μετανιώσει, ας αλλάξει γνώμη. Δεν μπορεί να μπαίνει το ζήτημα ρισκάρουμε, κινδυνεύουμε, αν αντισταθούμε. Εμείς λέμε ότι κινδυνεύουμε όσο δεν αντιστεκόμαστε. Αναμφισβήτητα η μία όψη είναι να μετρήσει ο ελληνικός λαός τις δυνάμεις του και να αποφασίσει. Ξαναλέω ότι δεν θα του το επιβάλουμε εμείς, δεν έχουμε τα μέσα να του το επιβάλουμε. Θα προσπαθήσουμε να τον πείσουμε. Αλλά γιατί, δηλαδή, θα πρέπει να κινδυνεύσει ο ελληνικός λαός αν αλλάξει μια άλλη πορεία; Έτσι, λοιπόν, δικαιώνεται ο πόλεμος, δικαιώνεται η βία, δικαιώνεται η κρατική καταστολή, δικαιώνονται τα πάντα. Και όλα αυτά τα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οι λαοί είναι τα κέντρα των αποφάσεων είναι ψέματα. Και ακριβώς επειδή είναι ψέματα, ανησυχούμε. Δεν θέλω να αναφερθώ αναλυτικά. Αλλά, εν πάση περιπτώσει, η πολιτική που ακολουθείτε σήμερα βάζει το λαό σε πολύ περισσότερους κινδύνους.

Θέλω να βάλω μία άλλη πλευρά: Η Ευρωπαϊκή Ένωση, λέει, οργανώνει την άμυνά της. Από ποιον κινδυνεύει η Ευρωπαϊκή Ένωση; Άκουσα προ ημερών κάποιον απόστρατο -δεν ξέρω τι

πολιτικά, ιδεολογικά πρέσβευε, συνταξιούχο πρόσφατα- να λέει ότι παλαιότερα όταν έλεγαν ποιος είναι ο κίνδυνος, έβαζαν μία κόκκινη σημαία. Όχι βέβαια ότι ήταν σωστό αυτό, η κόκκινη σημαία ήταν το πρόσχημα, οι λαοί ήταν ο κίνδυνος. Τώρα από ποιον κινδυνεύει η Ευρωπαϊκή Ένωση; Από τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κογκό, που ξέρουμε εκεί και τη γνωστή ανάμειξη της Γαλλίας και των ΗΠΑ;

Από πού κινδυνεύει η Ευρωπαϊκή Ένωση; Από το μεταναστευτικό ρεύμα; Και αυξάνει τους εξοπλισμούς και προκαλεί όλα αυτά; Από πού κινδυνεύει; Από τους ισλαμιστές των Βαλκανίων ή από τους ορθόδοξους που ζουν σε χώρες της Ευρώπης και στην Ελλάδα; Από πού κινδυνεύει η Ευρωπαϊκή Ένωση;

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θωρακίζεται για να χτυπήσει λαϊκά κινήματα. Κινδυνεύει από τις Ηνωμένες Πολιτείες; Μα, είναι αγκαλιά στη συμμαχία. Και αν κινδυνεύει πώς αισθάνεται αυτόν τον κίνδυνο; Σαν ένα κίνδυνο που προέρχεται από τις Ηνωμένες Πολιτείες για τους λαούς ή σαν ένα κίνδυνο που προέρχεται από τα μεγάλα ευρωπαϊκά συμφέροντα; Και αν αύριο γίνει πόλεμος ανάμεσα στην Ευρώπη και στις Ηνωμένες Πολιτείες για ποια συμφέροντα θα γίνει; Για το πώς θα μοιράσουν τον αραβικό κόσμο, τη Νοτιανατολική Ασία ή μάλλον ένα μεγάλο μέρος της Ευρώπης που δεν έχει ολοκληρωθεί η διανομή; Από πού κινδυνεύει η Ευρωπαϊκή Ένωση έτσι ως Ευρωπαϊκή Ένωση; Να μας πούνε.

Τα πράγματα, λοιπόν, είναι εξαιρετικά επικίνδυνα για τους λαούς. Μη λέμε ότι εμείς εξασφαλίζουμε τη σταθερότητα των συνόρων, αφού τα σύνορα ήδη έχουν αλλάξει. Μιλάμε σαν να μην έχει συμβεί τίποτα και πάμε να το προλάβουμε. Μα, στα Βαλκάνια άλλαξαν τα σύνορα.

Επομένως, θα έλεγα ότι υπάρχει αυτή η δεκαετία και όλη η ιστορική πείρα που δείχνει ότι αν οι λαοί και οι πολιτικές δυνάμεις, αυτές που θέλουν, δεν ρισκάρουν την αντίσταση και την αντεπίθεση, τότε θα κλάψουν πολλά.

Εμείς, λοιπόν, προτείνουμε μία διεξόδο η οποία βεβαίως δεν θα είναι στρωμένη με ρόδα. Θα συναντήσουμε έναν γερά οργανωμένο αντίπαλο, αλλά εν πάση περιπτώσει δεν μπορεί να θυμόμαστε την Ευρώπη των πολιτών όταν παίρνονται οι αποφάσεις της Νίκαιας ή όταν μιλάμε για τα ευρωκοινοβούλια. Πρέπει να μιλήσουμε για την Ευρώπη των πολιτών με όρους κινήματος και αντεπίθεσης. Αλλιώς αυτή δεν είναι η Ευρώπη των πολιτών, αυτό που λέγεται περί της Ευρώπης των πολιτών, δηλαδή η νομιμοποίηση των επιλογών των ισχυρών. Πρέπει να έχει δικαίωμα ένας λαός να αλλάξει πορεία. Και στο κάτω-κάτω αν κάνει λάθος, κακό του κεφαλιού του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Κωνσταντόπουλος έχει το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο κύριος Πρωθυπουργός αμφισβήτησε την εκτίμησή μου ότι η Σύνοδος της Νίκαιας ήταν μία αποτυχημένη Σύνοδος. Προσπάθησε να εμφανίσει ως δυσχεστερημένους τους ισχυρούς, τις μεγάλες χώρες. Εγώ περίμενα μία διαφορετική αντιμετώπιση των όσων είπα από τον κύριο Πρωθυπουργό και αυτό γιατί θέλω να πιστεύω ότι έχει καλύτερη αίσθηση των πραγμάτων. Φοβάμαι πραγματικά να αποδεχθώ ότι ο κύριος Πρωθυπουργός ειλικρινά πιστεύει πως στη Νίκαια κέρδισαν οι μικρές χώρες. Εάν έχουν έτσι τα πράγματα, λέω ότι φοβάμαι, γιατί, σε αυτήν την περίπτωση, ως χώρα βαδίζουμε στα τυφλά.

Και ο κ. Σημίτης και ο κ. Καραμανλής αναφέρθηκαν στη Νίκαια. Θα την ψηφίσει είτε ο κ. Καραμανλής, την εξεθίασε ο κ. Σημίτης. Εγώ θα ήθελα να διατυπώσω τον προβληματισμό μου λέγοντας ότι και οι δύο είναι πολύ πίσω από τις εξελίξεις και από τις ευρωπαϊκές αναζητήσεις.

Σήμερα το μέλλον της Ευρώπης βρίσκεται μακριά από τα παζάρια και τους συμψηφισμούς της Νίκαιας. Και στη Νίκαια μόνο ένα σημαντικό αισιόδοξιας υπήρξε: Οι κινητοποιήσεις και οι διαδηλώσεις έξω από τη Σύνοδο Κορυφής. Ένα κίνημα παγκόσμιας συνειδησης προβάλλει και αμφισβητεί την ηγεμονία των φιλελεύθερων μονοδρόμων. Ένα κίνημα παγκόσμιας συνειδησης και δράσης θέλει να επαναπροσδιορίσει τους όρους και της πα-

γκοσμιοποίησης και των μονόδρομων επιλογών του κεντροδεξιού ή του κεντροαριστερού φιλελευθερισμού.

Σε αυτό το θέμα, δεν έχουμε παρά να ζητήσουμε δημοψήφισμα, να υιοθετήσουμε μία διαδικασία ενημέρωσης του ελληνικού λαού και όχι, όπως πάμε, μέσω της αναθεώρησης του Συντάγματος, να γίνονται οι κυρώσεις τέτοιων συνθηκών σε επίπεδο κοινοβουλευτικής επιτροπής ούτε καν στην Ολομέλεια.

Ένα δεύτερο θέμα είναι η εταιρική σχέση Τουρκίας-Ευρώπης. Πράγματι εφευρέθηκε εκεί μία πρωτότυπη λύση. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, αντί να επιβάλει στην Τουρκία να συμβάλει στην επίλυση των ελληνοτουρκικών διαφορών, όπως έγινε με άλλες χώρες για αντίστοιχες περιπτώσεις, εφήυρε τον όρο για τον ενισχυμένο πολιτικό διάλογο.

Αντί να ωραιοποιούμε, λοιπόν, αυτήν την κατάσταση, θα κερδίσουμε ως χώρα, αν δούμε κατάματα την πραγματικότητα, αν δηλαδή δούμε κατάματα το γεγονός ότι για την Ευρωπαϊκή Ένωση η Τουρκία αποτελεί ένα συνομιλήτη, που έχει τη δυνατότητα να επιβάλει όρους. Αν δεν ξεκινήσουμε από αυτήν την παραδοχή, τότε θα είμαστε μακριά από την πραγματικότητα και δεν θα προσετοιμαστούμε σωστά για τις δυσκολίες που μας περιμένουν.

Και να μην αναφερόμαστε στον ΟΗΕ. Δηλαδή, στη Νίκαια έγινε μνεία των αποφάσεων και των αρχών του ΟΗΕ; Γιατί δεν προωθούσε στη Νίκαια η ελληνική Κυβέρνηση ή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το ψήφισμα του Ευρωκοινοβουλίου, που ήταν σαφές, με κριτήρια και όρους εντελώς δεσμευτικά και συγκεκριμένα; Σήμερα η πραγματικότητα είναι ότι δεν πιέζεται η Τουρκία από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι δηλώσεις Ντεκτάς, Τζεμ, Ετσεβίτ αποδεικνύουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πιέζεται από την Τουρκία.

Ως προς την ΚΕΠΑ, η κοινή στρατιωτική δύναμη, αυτή καποφασίστηκε. Αλλά είμαστε περήφανοι αυτήν τη στιγμή, που την κοινή πολιτική άμυνας και ασφάλειας της Ευρώπης την προσωποποιεί και την εκφράζει ο κ. Σολάνα; Απέναντι στην ιστορία και στους λαούς όλων των χωρών της Ευρώπης, η Νίκαια και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αυτήν τη στιγμή εκφράζονται και σε επίπεδο συμβολισμού με τον κ. Σολάνα;

Πολύ σωστά είπε ο κύριος Υπουργός Εξωτερικών ότι ο "πόλεμος είχε προδιαγραφεί". Εδώ είναι η ένστασή μας, κύριοι της Κυβέρνησης, κύριε Πρωθυπουργέ. Το δόγμα "ο πόλεμος είχε προδιαγραφεί" είναι εκείνο το οποίο συνιστά μεγάλη πολιτική ευθύνη. Σε τελευταία ανάλυση, όλα όσα συμβαίνουν σήμερα, δεν επιτρέπουν ούτε αναζήτηση προσχημάτων ούτε δικαιολόγηση. Αυτήν τη στιγμή βιώνουμε μία συγκλονιστική πραγματικότητα και μέσα στην Ευρώπη και μέσα στα Βαλκάνια και ως χώρα.

Ο κύριος Πρωθυπουργός είπε "εξαρτάται από ποια πλευρά βλέπεις τα πράγματα". Πράγματι, το θέμα είναι από ποια πλευρά βλέπεις και αναλύεις τα πράγματα.

Εγώ, κύριε Πρωθυπουργέ, τα βλέπω από την πλευρά του 12,4% της ανεργίας, η υψηλότερη από το 1945. Τα βλέπω από την πλευρά του 22% των φτωχών, ποσοστό συγκλονιστικό. Τα βλέπω από την πλευρά του 80% των συντάξεων, που είναι κάτω από το κατώτατο όριο. Τα βλέπω από την πλευρά των χιλιάδων αγροτών, οι οποίοι εγκαταλείπουν κάθε μέρα την παραγωγή τους και τη δραστηριότητά τους. Τα βλέπω από την πλευρά των πεντακοσίων χιλιάδων πολιτών με εισόδημα κάτω των 45.000.

Τα βλέπω από την πλευρά όλων εκείνων που σπρώχνονται κάθε μέρα στη ζώνη της ανέχειας. Τα βλέπω από την πλευρά εκείνων που στην καθημερινότητά τους δεν τα φέρνουν βόλτα. Τα βλέπω από την πλευρά εκείνων οι οποίοι εγκλωβισμένοι στενάζουν, γιατί είδαν να λεηλατούνται οι αποταμιεύσεις τους στο χρηματιστήριο. Τα βλέπω από την πλευρά εκείνων που βιώνουν τις μεγάλες περιφερειακές ανισότητες, τις μεγάλες εισοδηματικές ανισότητες, τις μεγάλες φορολογικές αδικίες, τις μεγάλες κοινωνικές αδικίες. Από αυτήν την πλευρά τα βλέπω. Θέλω να επισημάνω στην Κυβέρνηση ότι ωραιοποιημένες περιγραφές δεν μπορούν να δώσουν απάντηση σ' αυτήν την κοινωνική πραγματικότητα που βράζει.

Είπε ο κύριος Πρωθυπουργός ότι οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι από τους πιο ικανοποιητικούς. Ναι, αλλά πώς βιώνεται αυτό ως δεδομένο στην καθημερινότητα του Έλληνα εργαζόμενου, του

άνεργου και του συνταξιούχου; Γιατί όταν μιλάμε για ποιότητα ζωής, η ποιότητα ζωής πρέπει να είναι στοιχείο της καθημερινότητας όλων. Αυτό πώς το βιώνει στην καθημερινότητά του ο μικρός και μεσαίος, ο επιτηδευματίας, ο συνταξιούχος, ο άνεργος, ο αγρότης, ο νέος, η νέα, οι γυναίκες, που η ανεργία λιανίζει αυτές τις ευπαθείς κατηγορίες και οι κοινωνικοί αποκλεισμοί εγκλωβίζουν αυτές τις ευπαθείς και ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες;

Η Ελλάδα επί χρόνια ήταν -είπε ο κύριος Πρωθυπουργός- τελευταία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μετά από δεκαπέντε χρόνια διακυβέρνησης από το ΠΑΣΟΚ, είναι προτελευταία. Επίσης, λέει ότι είμαστε στο 70% του επιπέδου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ναι, αλλά ξέρετε, κύριε Πρωθυπουργέ, αυτό γίνεται με τις εισροές των πόρων από την Κοινότητα, με τα πακέτα. Τι θα γίνει μετά, όταν θα σταματήσουν αυτές οι εισροές των πόρων;

Είπε, επίσης, ο κύριος Πρωθυπουργός ότι τα προβλήματα της βιομηχανικής κοινωνίας είναι αυτονόητα και η αναφορά σε αυτά παρέλκει, διότι δεν εξυπηρετεί σε τίποτε. Αυτά τα προβλήματα είναι τα προβλήματα που τούτη την ώρα εγκαθιδρύουν, εγκαθιστούν και διογκώνουν στην καρδιά και της ελληνικής κοινωνίας μια πολλαπλή αβεβαιότητα. Αβεβαιότητα και ανησυχία! Αβεβαιότητα και απαισιοδοξία! Αβεβαιότητα και έλλειψη στηριγμάτων!

Αν η κυβερνητική πολιτική θεωρεί ότι όλα αυτά είναι επινοήση του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου ή εκείνων που διαμαρτύρονται, και με αυτούς τους αφορισμούς προσπερνά τέτοιες διαπιστώσεις, τότε η κυβερνητική πολιτική δεν θέλει να είναι σε επαφή με την πραγματικότητα. Η πραγματικότητα είναι αλλού, η καθημερινότητα δυσκολεύεται αλλού και αλλού προσανατολίζεται και κοιτάει η κυβερνητική πολιτική. Και αυτή η μεγάλη απόσταση είναι που μεγεθύνει και την έλλειψη αξιοπιστίας και την έλλειψη εμπιστοσύνης.

Κύριε Πρωθυπουργέ, τελειώνω αναφερόμενος σε κάτι το οποίο αποτελεί για μένα και ένα στοιχείο προβληματισμού και θα παρακαλούσα να υπάρχει τουλάχιστον μία ενότητα απόψεων σε ένα ιδεολογικό, πολιτικό επίπεδο. Στο Ευρωκοινοβούλιο εισηγήτη της προς το Ευρωκοινοβούλιο για την υπόθεση της Διάσκεψης της Νίκαιας είναι ένας Ευρωβουλευτής του ΠΑΣΟΚ, ο κ. Τσάτσος. Ο κ. Τσάτσος εισηγήθηκε και εισηγείται στο Ευρωκοινοβούλιο λέγοντας: "Η Συνθήκη της Νίκαιας είναι ένα πακέτο μεταρρυθμίσεων που δεν θα εγγράψει στην πολιτική θεμελιώδη τάξη της Ένωσης ούτε σαφείς πολιτικές αρμοδιότητες ούτε απλές και κατανοητές διαδικασίες, ενδεχομένως μάλιστα θα δημιουργήσει νέους κινδύνους. (...) Το αποτέλεσμα είναι απογοητευτικό. Η δικαιολογημένη απογοήτευση για τη νέα Συνθήκη αποτελεί πολιτική αξιολόγηση, που πρέπει να εκφραστεί με απόλυτη σαφήνεια. (...) Το θέμα εάν η Συνθήκη αξίζει για το λόγο αυτό να απορριφθεί αφορά τις πολιτικές συνέπειες, που δεν μπορούν να απορρέουν αυτόματα από αυτήν την αξιολόγηση". Με απόλυτη, λοιπόν, πολιτική σαφήνεια το σοσιαλιστικό κόμμα του Ευρωκοινοβουλίου και ο Ευρωβουλευτής του ΠΑΣΟΚ εισηγούνται αυτήν την εκτίμηση. Απόλυτη αποτυχία! Ενδεχομένως, εγκυμονεί κινδύνους. Το αν θα πρέπει να απορριφθεί ή όχι εξαρτάται από τις συνέπειες, δηλαδή: να απορριφθεί "εκτός εάν".

Αυτή είναι η εκτίμηση η πολιτική. Όλα τα άλλα είναι ωραιολογίες. Μην αφορίζετε, λοιπόν, την εκτίμηση που έκανα. Θα ήθελα, αντί για τους αφορισμούς, να προβληματιστείτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο κύριος Πρωθυπουργός έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πιστεύω ότι από τις παρεμβάσεις όλων των συναδέλφων επιβεβαιώθηκε ότι αιωρείται ένα μεγάλο ερώτημα στο οποίο θα πρέπει να απαντήσουμε στους μήνες ή στα χρόνια που έρχονται.

Το μεγάλο αυτό ερώτημα είναι ποιας μορφής Ευρωπαϊκή Ένωση θέλουμε, ποια είναι η προοπτική που πρέπει να δώσουμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Και είναι γνωστό ότι υπάρχουν μερικοί, παραδείγματος χάρι κυρίως η Μεγάλη Βρετανία, που θέλει μια Ευρωπαϊκή Ένωση που θα είναι μια αγορά κατά κύριο λόγο και κάτι ίσως πιο πέρα, αλλά θα κυριαρχεί το στοιχείο της αγο-

ράς, υπάρχει η άποψη ότι πρέπει να είναι μια χαλαρή ένωση κρατών διακυβερνητικής συνεργασίας, όπως κατά κύριο λόγο ήταν μέχρι τώρα και υπάρχει τέλος και η άποψη, η οποία εκφράστηκε κι εδώ απόψε, ότι πρέπει να προχωρήσουμε σε μια πολύ στενότερη συνεργασία, να δημιουργήσουμε μια ένωση ομοσπονδιακής μορφής.

Εμείς βέβαια όλοι πιστεύω συμφωνούμε ότι η λύση της αγοράς δεν είναι ενδεδειγμένη, διότι εκείνο το οποίο θέλουμε πέρα από την ελεύθερη διακίνηση των αγαθών είναι να υπάρχουν και σε πολλούς άλλους τομείς, πολύ σημαντικούς, κοινές πολιτικές. Άλλωστε τα μεγάλα προβλήματα της σύγχρονης εποχής προκύπτουν και σε άλλους τομείς, την απασχόληση, την προστασία του καταναλωτή, την ανάπτυξη της τεχνολογίας.

Εμείς πιστεύουμε και νομίζω ότι θα συμφωνούμε εδώ στο Κοινοβούλιο ότι ούτε και η μορφή μιας χαλαρής κυβερνητικής συνεργασίας είναι η σωστή λύση. Διότι όταν δεν υπάρχουν δυνατοί θεσμοί, όταν δεν είναι αποσαφηνισμένες οι διαδικασίες και είναι περιορισμένες σε ορισμένους τομείς, μια τέτοια λύση δίνει το πάνω χέρι σε ορισμένα κράτη, τα οποία έχουν την οικονομική δύναμη και την πολιτική παρουσία -τα μεγάλα κράτη- να καθορίσουν τις εξελίξεις. Άρα για εμάς, για την Ελλάδα και πιστεύω για τις άλλες χώρες του αυτού επιπέδου ή τις πιο μικρές, τις μεσαίες χώρες, αν θέλουμε τη διεθνή συνεργασία, την υπερεθνική συνεργασία, αν θέλουμε να απαντήσουμε στα προβλήματα τα οποία συναντά κάθε χώρα λόγω της παγκοσμιοποίησης κοινά με τις άλλες χώρες, η μόνη λύση η οποία ενδείκνυται είναι η ομοσπονδία. Αυτήν τη μορφή της ομοσπονδίας πρέπει να αναζητήσουμε και νομίζω επίσης ότι από τη συζήτηση προκύπτει ότι η ομοσπονδία αυτή -τονίστηκε- πρέπει να έχει ένα δημοκρατικό χαρακτήρα. Δηλαδή πρέπει να στηρίζεται πάνω σε όργανα που λειτουργούν δημοκρατικά, λειτουργούν με διαφάνεια, επιτρέπει σε όλους τους συμμετέχοντες να εκφράζονται και να συναποφασίζουν και για παράδειγμα θα πρέπει μέσα σ' αυτό το σχήμα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να παίξει έναν πιο σημαντικό ρόλο.

Το δεύτερο χαρακτηριστικό το οποίο πιστεύω ότι πρέπει να διακρίνει αυτήν την προσπάθεια, είναι ότι πρέπει να είναι μια Ευρώπη η οποία να αφορά τα μεγάλα θέματα της κοινωνικής συνοχής, της κοινωνικής αλληλεγγύης. Δηλαδή, σε έναν πόλο που είναι η οικονομία πρέπει να υπάρχει και ένας άλλος πόλος συνδεδεμένος γιατί είναι διασυνδεδεμένη και αφορά την κοινωνία.

Τρίτον, πρέπει να υπάρχει μια κοινή εξωτερική πολιτική και κοινή άμυνα. Αυτό στη βάση, όπως είπα στην πρωτομιλία μου, της κοινοτικής μεθόδου ολοκλήρωσης. Δεν πρόκειται ποτέ να διαμορφώσουμε ένα σχήμα το οποίο θα ρυθμίζει όλα αυτά με έναν τρόπο κοινά αποδεκτό.

Θα πρέπει να το αναζητήσουμε μέσα από συνεχή βήματα, αλλά μέσα σε ένα πλαίσιο που έχει ένα σαφή στόχο. Την πολιτική ένωση, την Ομοσπονδιακή Ευρώπη η οποία θα είναι δημοκρατική και κοινωνική. Και αυτή η αναζήτηση είναι η αναζήτηση, την οποία θα επιδιώξουμε τα επόμενα χρόνια.

Όπως ακούσατε, θα υπάρχει μία επόμενη διακυβερνητική και σ' αυτήν την επόμενη διακυβερνητική θα επιδιώξουμε να θέσουμε τα ζητήματα αυτά. Τα θέσαμε πριν από τη Νίκαια, αλλά η τοποθέτηση αυτή δεν έγινε αποδεκτή. Τα έθεσε και η εισήγηση του Σοσιαλιστικού Ευρωπαϊκού Κόμματος, που έκανε ο κ. Τσάτσος και δεν έγινε αποδεκτή και από αυτήν την προοπτική βεβαίως, όπως είπα η απόφαση της Νίκαιας δεν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες μας. Όμως έχει ανοίξει αυτή η συζήτηση και θα πρέπει να ανταποκριθούμε. Θα πρέπει η Ελλάδα να παίξει ένα πρώτο ρόλο για μία πολιτική ένωση, δημοκρατική και κοινωνική.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι θα συμφωνήσετε όλοι με τη διαπίστωσή μου ότι μετά την τροποποίηση του Κανονισμού, είχαμε σήμερα μία μεστή, ουσιαστική συζήτηση. Το μεταμεσονύκτιο προφανώς δεν βοηθάει σε μια τέτοια κατεύθυνση και άρα θα πρέπει να σκεφθούμε και άλλες τροποποιήσεις του Κανονισμού προς την αυτή κατεύθυνση.

Κύριοι συνάδελφοι, δέχεσθε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 22.30' λύεται η συνεδρίαση για αύριο ημέρα Τετάρτη 24 Ιανουαρίου 2001 και ώρα 10.30', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: α) κοινοβουλευτικό έλεγχο, συζήτηση επικαίρων ερωτήσεων και β) αποφάσεις Βουλής, συνέχιση της συζήτησης επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής (άρθρα 4 έως 25 και 116 παρ. 2).

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ